

શ્રી યશોવિજયજી

જૈન ગ્રંથમાળા

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

1747

જીવન ગ્રંથ સંગ્રહ
તા. ૨૬-૧૦-૬૭

અજિતનાથ સ્વામિને નમો નમઃ ૬

દ્વારકા ગ્રંથમાળા-ગ્રંથાંક ૧૮ ॥

...મ...તિ...ના-

‘વિવેક દર્શન’નું - પ્રદર્શન

* યાને *

પ્રસ્તાવના તિમિરતરણિની

અ.....સા.....ર.....તા

લે...ખ...ક-

શાસન સંરક્ષક - સમર્થ વ્યાખ્યાતા - વિદ્વદ્વર્થ

શા...સ...ન...કં...ટ...કો...દ્વા...ર...કં-

પૂજ્ય પાઠકપ્રવર શ્રી હંસસાગરજી ગણિવર

પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન :

શ્રી શાસનકંટેકોદ્ધારક જ્ઞાનમંદિર વ્યવસ્થાપક-

શાળ ભોતીચંદ દીપચંદ

જી ભાવનગર-વાયા તલાબ-મુળ ઠળીયા-[સૌરાષ્ટ્ર]

વીર સંઠ ૨૪૯૩	} આગમોદ્ધારક-સંઠ ૧૮ {	વિ. સંઠ ૨૦૨૩
સને-૧૯૬૭		કિંઠ ૧-૦૦

[પ્રથમાવૃત્તિ - કોપી ૧૦૦૦]

‘ પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ ’ની ચોરીછૂપી શું કામ ?

નવા વર્ગે, તે નામની યૂક પ્રથમ ‘ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ અને વિવેકદર્શન ’ નામની યૂકમાં છૂપાવેલ. ગત માગશર માસે છપાએલ તે ‘ શ્રી શંખેશ્વરં વિવેકદર્શન ’ યૂકને પણ (અમૂક અમૂક સ્થળે જ મોકલ્યા બાદ) ગત જેઠ મહિના સુધી (અનેકે માગ્યા-મંગાવ્યા છતાં ‘ હજુ છપાય છે ’ એમ જણાવતા રહીને) છૂપાવી રાખેલ.

તેમાંની એક યૂક ગત મહા માસે મને પણ કાકતાલીયન્યાયે જ પ્રાપ્ત થઈ જતાં મેં તેનો આ ‘ નવામતિના વિવેકદર્શનનું પ્રદર્શન ’ નામની યૂકમાંના ઘડેલો જવાબ પ્રેસમાં ૦૧૧ ભાગ તો ગત આવાદ માસે છપાઈ પણ ગયો ત્યાં સુધી તે વર્ગે તે ‘ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ અને વિવેકદર્શન ’ યૂક તો બહાર મૂકી જ નહોતી; પરંતુ તે યૂકમાંની પાના ૧૪ થી ૬૪ સુધીની (દાષ્ટલ ઉપર પ્રકાશક-પ્રાપ્તિ સ્થાન વગેરે વિનાની) ‘ પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ ’ યૂકને અલગ ફરમાઓ રૂપે ટીચીંગ કરીને છ મહિના બાદ અલગ યૂક રૂપે બહાર પાડેલ છે ! આથી સુસવાયકોએ એ વિચારવું રહે છે કે-‘ તે વર્ગને પણ તે યૂક ગંદી અને અસત્ય ન લાગી હોય તો તે વર્ગ, એ યૂકને ઉક્ત પ્રકારે પ્રથમ બીજી યૂકની અંતર્ગત છપાવવાની અને તે પછી પણ છ-છ મહિના સુધી તે યૂકને દાબી દઈને એવી બીજી યૂક રૂપે બહેંચવાનું ચોરી-છૂપીનું કૃત્ય શું કામ કરે ? ’

ગતવર્ષે બહાર પડેલી તે વર્ગની ‘ પ્રવજ્યાયોગાદિવિધિસંગ્રહ ’ યૂકની પ્રસ્તાવનાના ઝેરી લખાણથી આં શ્રી પ્રેમસૂરિજી નિરાળા નહોતા તેમ તે વર્ગની ચાલુ વર્ષની એ ગલીચ, અસત્ય અને-‘ મા મૂળો અને આપ ગાજર ’ જેવાં વર્ણશંકરીય લખાણવાળી યૂકથીયે નિરાળા નથી, એમ રખે કોઈ માને. એ ગંદી યૂક તો-ગતવર્ષે પાલીતાણા ચાતુર્માસમાં ગુર્વનારોય અને અશાંતિપ્રિય શ્રી જંબુજીએ જ પોતાના તે નિત્યકલેશ-પ્રિય શિષ્યાદિના હાથે લખાવીને પોતાના ઉભોઈ મુક્તાબાઈ જ્ઞાનમંદિર તરફથી પ્રસિદ્ધ કરાવેલ છે, એમ ઘણા પૂરાવાથી કહીએ છીએ.

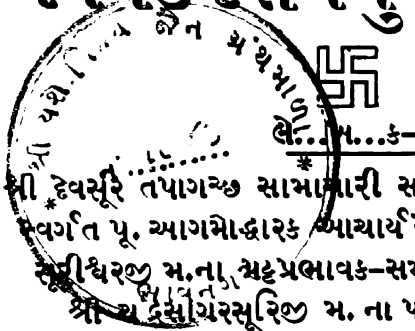
ઉં ૬૦ હંસસાગર

卐 રાજકોટ મંડન શ્રી સુપાર્શ્વનાથાય નમો નમઃ 卐

॥ શ્રી શાસનકંટકોદ્ધારકં, અંથમાલા-અંથાંક ૧૮ ॥

ન...વા...મ...તિ...ના—

‘વિવેકદર્શનનું’ — પ્રદર્શન



શ્રી દેવસૂર તપાગચ સામાજી સંરક્ષક-બહુશ્રુત-ધ્યાનસ્થ
સ્વર્ગત પૂ. આગમોદ્ધારક આચાર્ય દેવેશ શ્રી આનંદસાગર-
સૂત્રીધરજી મ.ના. અટ્ટપ્રભાવક-સમાધિસ્થ સ્વ. પૂ. આ.
શ્રી અસાગરસૂરિજી મ.ના પરમ વિનેય-શાસન
સંરક્ષક-શાસનકંટકોદ્ધારક-

પૂજ્ય પાઠક પ્રવર શ્રી હંસસાગરજી મહારાજ

પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન :

શ્રી શાસનકંટકોદ્ધારક જ્ઞાનમંદિર વ્યવસ્થાપક-

શા. મોતીચંદ દીપચંદ

જી. ભાવનગર-વાયા તલાજી-મુ. ઠળીયા- [સૌરાષ્ટ્ર]

વીર સં. ૨૪૯૩	} આગમોદ્ધારક-સં. ૧૮ {	વિ. સં. ૨૦૨૩
સને ૧૯૬૭		કિં. ૧-૦૦

[પ્રથમાવૃત્તિ — કોપી ૧૦૦૦]



આ.....મુ....ખ



નવા વર્ગે ચાલુ વર્ષે “ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ-

અને વિવેક દર્શન ” નામની બૂક પ્રસિદ્ધ-

કરીને તે બૂકમાં ‘ પ્રસ્તાવના તિમિર તરણિ ’

નામની સ્વમંતવ્ય પોષક ઝેરી વાતો

ભરેલી બૂક ધૂસાડી દેવાનો

વિવેક દર્શાવેલ છે,

તે વિવેક દર્શનનું આ બૂક દ્વારા સપ્રમાણ પ્રદર્શન

કરાવવામાં આવેલ છે

વાચક મહાશયોને વિજ્ઞાપિ કે-આ ઐતિહાસિક પુસ્તિકાને

ખારીકાઈથી તલસ્પર્શીપણે વાંચી-વિચારીને-

આપનો પ્રમાણિક અભિપ્રાય પાઠવશો.

વિ. સં. ૨૦૨૩ ના વૈશાખ

વદિ ૧૦ શુ...કં. વા...૨

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ વર્ષ ગાંઠદિન

૨૧...૪...કે...૮

શા. કં. ઉપા.

હં...સ...સા...ગ...૨

શ્રી તપાગચ્છ જૈન ઉપાશ્રય

માંડવી ચોક - દેરાસર શેરી

મુદ્રક : જ્યંતિ દલાલ, વસંત પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, ધીકાંટા, અમદાવાદ.

નવામતિના વિવેકદર્શનનું પ્રદર્શન

લે : શાંકંડિપાં શ્રી હંસસાગરજીગણિ

[પૂ.....ર્વ.....પી.....ઠિ.....કા]

[નવા વર્ગે ચાલુ વર્ષમાં મુનિ શ્રી નિત્યાનંદ વિ. ના નામે ‘શ્રીશંખેશ્વરપાર્શ્વનાથ અને વિવેકદર્શન’ નામે બહારથી રૂડી અને અંદરથી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ નામે લખાણમાં ફૂડી એવી એક બ્રામક બૂક પ્રગટ કરેલ છે. જેમાં તેમણે અમારી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકમાંનાં લખાણને ખોટી રીતે ખોટું બતાવવા સાડ અતિ નિંદા પ્રયાસ કરેલ છે. તે વર્ગના તે બૂકગત સમસ્ત લખાણમાંના છળ-પ્રપંચ-ઘર્ષ્યા અને તેજો-દ્વેષભર્યા છલાછલ અસત્યોને તથાસ્વરૂપે વિદ્વાન વાચકો સમજી શકે એ સાડ આ નીચે સં. ૧૯૮૭ની અમારી દીક્ષા પહેલાંના પણ પ્રસંગોને દર્શાવવા પૂર્વકનો કેટલોક ઇતિહાસ રજૂ કરવો આવશ્યક બનેલ છે.]

અમારી દીક્ષા બાદ અમોએ વાંચેલ અનેક પક્ષીય-પ્રતિ-પક્ષીય સાહિત્યનો તથા વયોવૃદ્ધ પૂ. મુનિરાજશ્રી ઉત્તમ વિ. મ., પૂ. આ. શ્રી. ઉમંગસૂરિજી મ. તથા પૂ. પં. શ્રી નેમવિ. મં આદિ અનેક સુવિહિત અને પ્રૌઢ મુનિવરોથી પ્રાપ્ત થયેલ વાસ્તવિક હકીકતોનો આ નિષ્કર્ષ છે કે-“ સં. ૧૯૫૨ના પ્રથમ જેઠ શુદ્ધ સપ્તમીના રોજ સ્વર્ગવાસી બનેલા પૂ. આ. શ્રી આત્મારામજી મ. શ્રીએ, પોતાની વિદ્યમાનતામાં પોતાના આજ્ઞાંકિત શિષ્ય-

પ્રશિષ્યો પૂ. મુનિ શ્રી સોહનવિજયજી, પૂ. પ્રવર્તક મુનિશ્રી કાંતિ-વિજયજી, મુનિશ્રી હંસવિજયજી મ. આદિ પૂ. સમસ્ત મુનિવરો સહિત પોતાની પાટે ‘પદ્મધર આચાર્ય’ તરીકે પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિજયજી મ. શ્રીનેજ સ્થાપવાનું નક્કી કરેલ, તે મુજબ તેઓશ્રીએ તેમજ સમુદાયના વૃદ્ધ મહાત્માઓએ તે વાતનો સ્વીકાર કરવા પૂ. મુનિ શ્રી વલ્લભવિજયજી મ.ને વારંવાર પણ વિનવેલ: આમ છતાં તે હોદ્દા પ્રતિ નિરીહ એવા પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજે તેઓને તે હોદ્દા સ્વીકારવાની વારંવાર પણ અનિચ્છા જણાવેલ ! એટલું જ નહિ; પરંતુ તેઓશ્રીએ પોતાને બદલે તે સ્થાને પૂ. કમલવિજયજી મ.શ્રીને સ્થાપવાનું સૂચન જારી રાખેલ.

તે સૂચનના સ્વીકારમાં પૂ. આત્મારામજી મ.શ્રીની મહેચ્છાનું પાલન સચવાતું નહિ હોવાથી સમુદાયના વડિલો પૂ. પ્રવર્તક કાંતિવિ. મ. તથા પૂ. હંસવિ. મ. શ્રી આદિએ પૂ. આ. શ્રી આત્મારામજી મ.ના સ્વર્ગવાસ પછી પણ ચાર વર્ષ પર્ચંત પાટ ખાલી રહેવા દેવી ઉચિત માની; પરંતુ તે સૂચનને અપનાવવું ઉચિત માનેલ નહિ ! એ પ્રકારે-પૂ. આત્મારામજી મ. જેવા સમર્થ દાદાશુરુની પાટ, અનેક શિષ્યો છતાં વર્ષો સુધી પદ્મધર-વિહોણી રહે એ વાત પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિ. મ.ને અસહ્ય બની. પરિણામે પૂ. પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિ. મ. તથા પૂ. મુનિશ્રી હંસવિ. મ. આદિ વડિલોને પોતે જાતે જ અને વારંવાર પણ પત્રો લખીને તેઓશ્રીની પાટે પૂ. મુનિશ્રી કમલવિ. મ.શ્રીને પૂ. સ્વર્ગસ્થ દાદાશુરુના પદ્મધર તરીકે સ્થાપવાની સ્થિતિમાં મૂક્યા ! પરિણામે નિરુપાય બનેલા તે તે વડિલોએ સં. ૧૯૫૭માં પાટણ

મુકામે શ્રાવકસંઘના હાથે પૂ. સ્વર્ગસ્થ આત્મારામજી મ.શ્રીની પાટે પૂ. મુનિશ્રી કમલવિ.ને પદ્મધર આચાર્ય તરીકે અને પૂ. મુનિશ્રી વીરવિ. મ.ને ઉપાધ્યાય બનાવવા પડેલ !

ઉ. શ્રી વીરવિ. મ. તથા મુનિશ્રી દાનવિજયજી

પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિ. મ., ગોધા પાસેના ‘બાડી’ના વતની અને જ્ઞાતે ભાવસાર હતા. તેઓશ્રી, સં. ૧૯૩૫ માં પંજાબના અંબાલા ગામે દીક્ષા લઈ પૂ. મુનિશ્રી આત્મારામજી મ.શ્રીના શિષ્ય બન્યા હતા. પૂ. આત્મારામજી મ.શ્રીનો વિશેષ મુનિસમુદાય મૂલ સ્થાનકવાસી પંજાબી સાધુઓનો અને આ પૂ. ઉપાધ્યાયજી મ. એકલા જ કાઠિયાવાડી, ભદ્રપરિણામી અને અદ્ય-વ્યવહાર કુશલ સાધુ: એટલે સુમેળ ઓછો અને અદ્યમેળ; તે પણ કચવાટ ભર્યો. આ સ્થિતિમાં તેઓશ્રીને પૂ. ગીતાર્થ-પ્રવર મુનિશ્રી ઝવેરસાગરજી મ., તેઓશ્રીનું મુખ્ય વિશ્રાંતિ સ્થાન લેખાતું. તેઓશ્રીએ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રાદિનું વાંચન તેઓ પાસે કરેલ. બોધ તથા વકતૃત્વશક્તિ પ્રમાણમાં ઠીક ઠીક લેખાતા.

સં. ૧૯૪૬ માં તેઓશ્રીને ‘ઝીંઝુવાડા’ ગામના એક ફ્રેજદાર=પોલીસપટેલનો સમાગમ થયો. તે ભાઈ જાતે જૈન અને ભદ્રિકપરિણામી ભાસ્યા; પરંતુ સ્વભાવેય ફ્રેજદાર જણાવાથી પૂ. ઉપાધ્યાયજી મહારાજે એની સાથે સંભાળીને એટલે કે-તેનું સ્થાન-કડકાઈ અને ખુમારી વગેરે ધ્યાનમાં રાખીને એમને રૂચતી રીતે ધાર્મિક વાત કરવાનું રાખેલ. પરિણામે જતેદહાડે તેમને પૂ. ઉપાધ્યાયજી પ્રતિ આદર પ્રગટેલ અને ક્રમે તે ફ્રેજદારભાઈ ગોધા મુકામે જઈ પૂ. ઉ. મ.શ્રીના શિષ્ય મુનિ દાન-

વિજયજી મ. પણ બની ગયેલ. [પૂ. દાનવિ. મ. ની મૂળ 'પોલીસપટેલ' તરીકેની ઓળખને ભૂંસી નાખવા સારૂ તેઓશ્રીના પ્રપ્રશિષ્ય પં. શ્રી કનકવિ.એ પોતાની સં. ૧૯૯૭ની 'અમર તપો એ સાધુચરિત સૂરીશ્વરજી' નામની બૂકના પેજ ચાર ઉપર તેઓશ્રીને 'સરકારી હોદ્દાવાળા' અને સં. ૨૦૦૨ની 'સાધુશિરોમણી સ્વર્ગીય ગુરુદેવ' નામની બૂકના પેજ પાંચ ઉપર 'સરકારી સ્કૂલના શિક્ષક-માસ્ટરની ખુરશીનો અધિકાર પ્રાપ્ત થયો.' એમ લિખ્ત લિખ્ત કલ્પિત વિશેષણોથી ઓળખાવાયેલ છે, તે આ નવો વર્ગ, ઇષ્ટનાં ગાણું ગાતી વેળા બીજા મહાવ્રતને તો લગલગ કોરાણે મૂકતા હોવાનું પ્રતીક છે.] એ પ્રકારે ગુરુ-શિષ્ય બન્ને કાઠીઆવાડી બન્યા ખરા; પરંતુ એકનો સ્વભાવ ભાવસારી અને બીજાનો સ્વભાવ ફેજદારી ! એટલે બન્નેને નિત્ય કાંઈ ને કાંઈ દંતકલેશ રહે. તેમાં વળી સં. ૧૯૫૭ના કાર્તિક માસે પૂ. દાનવિ. મ.ને પાલીતાણા મુકામે મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી નામે એક મારવાડી શિષ્યની પ્રાપ્તિ થઈ !

અલગ ચાતુર્માસ અને યોગવહનની શરૂઆત

એટલે મુનિશ્રી વીરવિ. મ., સં. ૧૯૫૭માં પાટણ મુકામે ઉપરોક્ત પ્રકારે ઉપાધ્યાય બન્યા હોવાથી લોકલજ્ઞાએ તે વર્ષનું ચાતુર્માસ તો ગુરુ મ.શ્રી સાથે પાટણ પૂરું કરીને પૂ. મુનિશ્રી દાનવિ. મ.શ્રીએ, પોતાના શિષ્ય મુનિશ્રી પ્રેમવિ. સાથે સં. ૧૯૫૮નું ચોમાસું વડોદરા મુકામે સ્વતંત્ર કરેલ : યાવત સં. ૧૯૬૧માં ખંભાત મુકામે જઈને ગણિપદના યોગોદ્વહન પણ

સ્વતંત્રપણે શરૂ કરી દેવા વડે સમુદાયની યોગોદ્ધન નહિ કરવાની પ્રણાલિકાનો ભંગ કરવાની હિંમત કરી !

તેઓશ્રીની એ વગેરે સાહસિકતાથી શ્રી જૈન સંઘમાં એવી શંકા પ્રસરેલ કે-‘આ મુનિશ્રી દાનવિજયજી, મૂળ તો ઝીંઝુવાડા સરકારી ખાતાના પોલીસપટેલ (ફોજદાર) હોવાથી વખત જતાં નિજ છંદે આચાર્ય પણ બની જઇને ‘યોગોદ્ધનવાળો આચાર્ય’ તો હું જ હોવાથી પૂ. આ. શ્રી વિજયાનંદસૂરિજીની પાટનો સાચો પટ્ટધર આચાર્ય તો હું જ ગણાઉં’ એમ પણ પોતાને લેખાવવા માંડે તો ના નહિ !’

વડોદરા સંમેલનની સફલતાનો યશકલશ

એ વગેરે કારણોને લીધે ઉક્ત મુનિગણમાં વૈમનસ્યે પુનઃ જોર પકડેલ. આથી અત્યંત ખિન્ન બનેલ પૂજ્ય મુનિશ્રી વલ્લભવિજયજી મહારાજે સં. ૧૯૬૮માં વડોદરા મુકામે સ્વ. પૂ. આ. શ્રી આત્મારામજી મ. શ્રીના સમુદાયના સમસ્ત મુનિવરોનું સંમેલન, એ પૂ. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મહારાજને અધ્યક્ષ રાખવાનું કબૂલીને પણ યોજેલ ! તે સંમેલનની સર્વાંગીણ સફલતાનો યશ પણ મુખ્યત્વે પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિ. મ.ને જ ફાળે જતો હોવાનું તે સંમેલનના હેવાલવાળી તે સમયની બૂક વાંચનાર સુજનને આજે પણ કબૂલવું પડે તેમ છે.

પૂ. પં. શ્રી દાનવિ. મ. પ્રતિ નફરતનું મુખ્ય કારણ

આ વસ્તુ પૂ. પં. શ્રી દાનવિજયજી મ.થી સહન નહિ થઇ શકવાથી તેઓશ્રીએ ઉક્ત સંમેલનના સર્વમાન્ય ઠરાવોના ભંગ રૂપે સં. ૧૯૬૯માં ગંધારતીથી મુનિ રામવિઠને પોતાના

પ્રશિષ્ય તરીકે આપખુદીથી દીક્ષા આપીને સંમેલનના સમસ્ત ઠરાવોને ફેક બનાવી દીધેલ. તેઓશ્રી પ્રતિ પૂ. આત્મારામજી મ.શ્રીના આજ્ઞાવર્તિ પૂ. સમસ્ત મુનિવરોને આજે પણ નફરત હોવાનું મુખ્ય કારણ આ છે. સિવાય આત્માર્થી સાધુઓને અંગત વૈર-ઝેર તો શું જ હોઈ શકે ?

આપસી અંતરકલેશની શરૂઆત

ત્યારથી પ્રારંભીને સં. ૧૯૭૮ સુધીમાં તો પૂ. પં. શ્રી દાનવિજયજી મ., ૬-૭ શિષ્ય-પ્રશિષ્યો પણ ધરાવતા થઈ ગયેલ. સં. ૧૯૭૬ માં ગુરુમ., સ્વર્ધામી થવાથી સ્વતંત્ર બનેલ. પરિણામે પોતાના શિષ્ય મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજીને ૧૯૭૬માં ગણિ પણ બનાવી લઈને વધુ પગભર થયેલ. અને તે ગુરુ-શિષ્ય બંનેને પોતાની જે વ્યાખ્યાનની અનાવડત ખટકતી હતી, તે ખટક પણ પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી રામવિજયજી, સામાન્યતયા ભણી-ગણીને સમર્થ વ્યાખ્યાતા તરીકે તૈયાર થઈ ગયેલ હોવાથી દૂર થઈ જવા પામેલ ! એટલે તો પૂ. આત્મારામજી મ. શ્રીના વિશાલ મુનિગણની પોતાના પ્રતિની નફરતની પૂ. પં. શ્રી દાનવિ. એ પરવા જ તણ દીધેલ ! આપસી અંતરકલેશની જમાવટ અહિંથી થવા પામી: જે સહુ કોઈ સજ્જનને દુઃખદ છે. એ સ્થલનું ચાતુર્માસ પણ તે મુનિશ્રીને આભારી હતું.

પૂ. પં. શ્રી દાનવિ. મ. તથા મુનિશ્રી પ્રેમવિ. મ., જૈન જગતમાં અઘાપિપર્યંત જે તેવા સામુદાયિક કલેશોત્પાદક તરીકે લેખાઈ જવાને કારણે એક ખૂણાના સાધુઓ તરીકે લેખાઈ જવા પામ્યા હતા, તે મુનિશ્રી રામવિજયજી મહારાજશ્રીની અજબ

વ્યાખ્યાન શક્તિના પ્રતાપે શ્રી સંઘોમાં હવે તો આદર પણ પામવા લાગેલ. તેઓશ્રીનું સં. ૧૯૭૬ નું રાજનગર (અમદાવાદ) ‘જૈન વિદ્યા શાળા’નું ચાતુર્માસ પણ તે મુનિપ્રવરને જ આભારી લેખાયેલ.

બોકડાનો વધ પણ તે મુનિએ જ બંધ કરાવેલ !

તે સં. ૧૯૭૬ માં વિદ્યાશાળામાં શરૂ થયેલી મુનિરાજ શ્રી રામવિ. મ. શ્રીની-શ્રોતાઓનાં હૃદયો હૃદયમચાવી નાખનારી હૃદયંગમ, વેધક અને વિષયાંતરવિહોણી તલસ્પર્શી દેશનાનું નિત્ય અહમહમિકાએ શ્રવણ કરવા આવી રહેલ સેંકડો ભાઈ-બહેનો માટે એ વિદ્યાશાળાનો વિશાળ ગણાતો હોલ વખત જતાં ઘણો સાંકડો થઈ પડેલ. સંખ્યાબંધ શ્રોતાઓ જગ્યાના અભાવે નિરાશ થઈ પાછા જવા માંડેલ ! એમ થતું અટકાવવા સારૂ કાર્યવાહકોએ તે ચાતુર્માસમાં પણ માણેકચોકમાં મોટા મોટા ભવ્ય મંડપો બંધાવરાવીને ઉક્ત મુનિરાજનાં વ્યાખ્યાનો પણ તેમાંના મુખ્ય મંડપમાં જ રખાવવા પડેલ ! એ વ્યાખ્યાનોને શ્રવણ કરવા ઉમટેલા હજારો જૈન જૈનેતર શ્રોતાઓથી તે વિશાળ માણેકચોક પણ ચીકાર ભરાઈ જવા લાગેલ ! દેશના દ્વારા હોટલો અને રેસ્ટોરામાંના અલક્ષ્યલક્ષણોની કારમીતાનું શ્રવણ થતાં લોકોએ વ્યાપક પ્રમાણમાં છોડી દીધેલ હોટલો અને રેસ્ટોરામાં લગભગ શૂન્યકાર પ્રસરેલ : ત્યાંના ભદ્રકાલીનાં મંદિરમાં નવરાત્રિના દિવસોમાં દર વર્ષે બોકડાનો વધ થતો હોવાનું સાંભળીને મુનિરાજ શ્રી રામવિજયજી મ.નું દિલ દ્રવી ઉઠેલ. એ વધ બંધ કરાવવા સારૂ તેઓશ્રીએ અતિ જોરદાર

અને હૃદયદ્રાવક વ્યાખ્યાનો આપવા શરૂ કરી હિંદુ-મુસલમાન સહુ કોઇને આવળું લેવા પૂર્વક ભારે સફળ ઝુંબેશ ઉઠાવેલ. યાવત્ તે વધ સામે રોષે ભરાયેલ હજારો હિંદુ-મુસ્લીમોથી વીંટળાઇને તે મુનિરાજશ્રી પોતાના ગુરુ મંને સાથે લઇને તે મંદિરના પૂજારી પાસે પણ ગયેલ. અને અંતે સામૂહિકબળ અને કળદ્વારા તે વધ બંધ પણ કરાવેલ ! (આ વાતને સં. ૨૦૧૧માં પ્રસિદ્ધ થયેલ ‘ મહાપંથનો યાત્રી ’ નામની ખૂંકના લેખકે તે ખૂંકના પૃ. ૮૬-૮૭ ઉપર આ. શ્રી પ્રેમવિજયજી મંને નામે ચડાવી દીધી છે તે, તે વર્ગમાં રહેલ કૃતમ્ભતાની પરાકાષ્ઠાનું પ્રતીક છે.) તેવા તે સમર્થ વ્યાખ્યાતા મુનિશ્રી રામ-વિજયજી મંશ્રીને પોતાના વ્યાખ્યાનોના પ્રભાવે સં. ૧૯૮૦ થી ૧૯૮૩ સુધીમાં તો ૧૪ શિષ્યોની સંપદા પણ પ્રાપ્ત થયેલ. આ વખતે તેઓશ્રી શાસનના ઉગતા સૂર્યની ઉપમાને પણ વરેલ.

એ ભય તો દૂર થયેલ.

પોતાના સમુદાયનો એ ઉત્કર્ષકાળ જોઇને પૂ. પં. શ્રી દાનવિજયજી મહારાજે, સં. ૧૯૭૯ થી જોગવાળા આચાર્યશ્રીના હાથે આચાર્ય થવાની હીલચાલ શરૂ કરેલ; પરંતુ તેઓશ્રીની વડી દીક્ષા પ્રાયઃ છ એક વર્ષ બાદ પણ અજોગીના હાથે થયેલ હોવાથી તેમ જ તેઓશ્રીનું-તે પછીના ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રથી પ્રારંભીને આચારાંગ-કલ્પસૂત્ર-મહાનિશીથ યાવત્ સમવાયાંગસૂત્રનું યોગોદ્વહન પણ શંકાશીલ હોવાથી શ્રી સંઘમાંના જોગવાળા વિઘ્નમાન-‘ પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધિસૂરિજી મં, પૂ. આ. શ્રી વિજય-નેમિસૂરિજી મં, વાવડીવાળા પૂ. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિજી

મં તથા પૂ. આ. શ્રી આનન્દસાગરસૂરિજી મં વગેરે ' આચાર્યો-
માંના એક પણ આચાર્યે તેઓશ્રીની તે હીલચાલને મચક જ
આપેલ નહિ ! આથી પૂર્વે જણાવ્યું છે તે મુજબ તેઓશ્રી
પ્રતિ નક્કરત ધરાવતા પૂ. આત્મારામજી મંશ્રીના આજ્ઞાવર્તી
સમસ્ત મુનિવરોનાં દિલમાંનો વખત જતાં પૂ. આ. શ્રી કમલ-
સૂરિજી મંશ્રીનાં સ્થાને કદાચ તેઓશ્રી જ ગોઠવાઈ જવાનો
ભય તરતને માટે તો દૂર થવા પામેલ.

પદવી પ્રસંગે વડિલોને આમંત્રણનો નિષેધ !

એ હિસાબે પ્રભુ શાસનના સમસ્ત યોગવંત આચાર્ય
લગવંતોએ પૂ. પં. શ્રી દાનવિં મંને આચાર્યપદ અંગે મચક
નહિ આપવાથી નિરૂપાય બનેલા તેઓશ્રીએ, સં. ૧૯૫૭માં
પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિં મહારાજે પદ્ધર બનાવેલા અને તે
સં. ૧૯૮૦માં છાણી મુકામે ચાતુર્માસ વિરાજેલા પૂ. અયોગી
આ. શ્રી કમલસૂરિજી મંશ્રીના હાથે આચાર્ય થવાની હીલચાલ
આદરેલ ! ઉક્ત પૂ. આ. શ્રીની સરલતાનો ધાર્યો લાભ ઉઠાવવા
સાડ તેઓશ્રીને પ્રથમ તો તેઓશ્રીના શિષ્ય પૂ. મુનિશ્રી લખિંધવિં
મંને શ્રી લગવતીજીના જોગ કરાવવાની નિજની ભાવના હોવાનું
છાણી મુકામે જણાવેલ ! છાણીથી પૂ. આ.શ્રીએ પણ તેમની
તે ભાવના પૂર્ણ કરવા સાડ તેમને છાણી આવવાનું જણાવેલ !
આથી ખુશ થયેલા પૂ. પં. શ્રી દાનવિં મં પણ તે સં.
૧૯૮૦માં જ રાજનગરથી તાબડતોબ વિહાર કરી છાણી પધારેલ
અને તે ચાતુર્માસ પણ ત્યાં પૂ. આ. શ્રીની સાથે કરીને તે વર્ષે ત્યાં
પૂ. મુનિશ્રી લખિંધવિં મંને શ્રી લગવતીસૂત્રના યોગમાં પ્રવેશ

કરાવેલ. તે દરમ્યાન પૂ. પં. શ્રી દાનવિંમંશ્રીએ, ભલા મુનિશ્રી લખિધવિં મંશ્રીને ‘આપણે બંને યોગોદ્ધાદી ગણાઇએ અને પૂજ્ય પ્રવર્તકશ્રી વગેરે વડિલો, દાદાગુરુજી આચરિત અયોગી-પણાના આદરવાળા ગણાય; તે વાત તેઓને આજથી સહ્ય જ ન હોઇ શકે. આ સ્થિતિમાં તમારી પદવી પ્રસંગે જો તેઓ અહિં પધારે તો તેઓથી પદવીનો પ્રસંગ પણ સહન નહિ થાય: અને તેથી ઉપધાનની માળ તથા તમારી પદવીનો ભવ્ય પ્રસંગ ડહોળાઇ જવાનો સંભવ ખરો.’ ઇત્યાદિ પ્રકારે ઇષ્ટ-પિષ્ટ સમજાવીને તેમની મારફત પૂ. આ. શ્રી કમલસૂરિજી મંશ્રીને ‘પદવી પ્રસંગે તેઓશ્રીને તો આમંત્રણ જ નહિ આપવાનું’ સમજાવી લીધેલ ! એ સાથે માળનો દિન આવતા સુધીમાં તેમના દ્વારા માળના દિવસે થવાના પંન્યાસપદ સાથે પોતાને બંનેને આચાર્યપદ પ્રદાન કરવાનું પણ સમજાવી દેવામાં આવેલ.

છાણીની પદવીઓ પહેલાં પટ્ટધર કરો.

આ ગડમથલની બાતમી પાટણસ્થિત પૂ. પ્રવર્તકજી મં તથા પૂ. હંસવિજયજી મં વગેરે બુઝર્ગોને પ્રાપ્ત થતાં તેઓ ચમક્યા. છાણીની તે પ્રચ્છન્ન ગુફતેગોની ફલાંત તૈયારીમાં તેઓશ્રીના સમુદાયવત્સલ હૃદયમાં મુનિશ્રી વલ્લભવિંને તો ગુરુ-પાટ પરંપરામાંથી જ ઉખેડી નાખવાની બદ્ધવૃત્તિનો ભાસ થયો ! આથી પૂ. પં. શ્રી દાનવિં મંથી વડિલ ગણાતા પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિં મં પર સંઘોનું દબાણ લાવીને પણ તેમને પૂ. આત્મારામજી મંશ્રીના પટ્ટધર તરીકે સ્થાપવાની તેઓને તમન્ના નહી. અને એ સાથે જ તેઓશ્રીએ, પંજાબ તથા ગુજરાતના

મુખ્ય મુખ્ય શહેરો વગેરેના સંઘોને લાહોરસ્થિત પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિજયજી મંશ્રીને ફરજ પાડીને પણ સં. ૧૯૮૧ના માગશર શુદ્ધિ પંચમીની સવારે જા. વાગે પૂ. વિજયાનંદસૂરિજી મંશ્રીના પટ્ટધર તરીકે સ્થાપિત કરવાની આજ્ઞા ફરમાવી દીધી !

પ્રથમ પટ્ટધર તરીકે સ્થાપના.

ઉક્ત પ્રકારે પૂ. પ્રવર્તકશ્રી આદિ બુઝર્ગોના પત્રો અને તારો સર્વ જરૂરી સ્થળના સંઘો અને સમુદાયના મુનિવરો ઉપર ફરી વળેલ. આથી પંજબ તો હર્ષપુલકિત બની જવા પામેલ ! પત્રો મળતાંને વેંત ગુરુ આજ્ઞાનુસાર પ્રભાવશાળી ગૃહસ્થોએ લાહોર પહોંચી જઈ પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિં મંશ્રીને સ્વર્ગત દાદાગુરુ પૂ. વિજયાનંદસૂરિજી મંશ્રીની એમને જ પોતાના પટ્ટધર બનાવવાની મહેચ્છાને અનિચ્છાએય ફળ બેસાડવાની ફરજ પાડી. જોતજોતામાં એ વાત સર્વત્ર પ્રસરી. પરિણામે પદપ્રદાન અંગેના પૂર્વોક્ત નિયતદિને લાહોર મુકામે દેશ-દેશના એકઠા થયેલા હજારો માનવોની મેદનીના ભારે હર્ષોદ્ઘાસ વચ્ચે શ્રી સંઘે સવારના જા. વાગે પૂ. મુનિશ્રી વલ્લભવિં મંશ્રીને પૂ. વિજયાનંદસૂરિજી મંના પ્રથમ પટ્ટધર આચાર્ય તરીકે સ્થાપિત કરેલ. તેઓશ્રી તરફથી છપાએલ ‘પટ્ટધર’ની બૂકને છોડેનો પૂ. આ. શ્રી કમલસૂરિજી બૂદનો પત્ર પણ તેમ જ કહે છે.

મારો પટ્ટધર તો મારો લઙ્ઘિવિજય જ !

આ બાબતુ છાણી મુકામે પૂ. આ. શ્રી કમલસૂરિજી મંશ્રીની નિશ્રામાં ઉપાધાનતપ શરૂ કરાવાએલ અને તેની માળનો દિવસ સં. ૧૯૮૧ના માગશર શુદ્ધિ ૫ એજ પદવીનો દિન મુકરર

કરેલ. અને તે પ્રસંગે પ્રસિદ્ધ થએલ કંકોત્રી વગેરેમાં માલા-રોપણ મહોત્સવને જ પદપ્રદાન અંગેનો મહોત્સવ લેખાવવાનું રાખેલ. પદપ્રદાન દિન નજીક આવતા સુધીમાં પૂર્વ સંકેત અને મસલતોનાં ફલ રૂપે પૂ. આ. મંશ્રીથી પૂ. પં. શ્રી દાનવિંમં તથા પૂ. મુનિશ્રી લખિધવિં મંશ્રીને આચાર્ય બનાવવાનું પુનઃ નક્કી કરાવી લીધેલ ! આમ છતાં પદપ્રદાન પ્રસંગે પૂ. આ. શ્રી કમલસૂરિજી મહારાજે જણાવેલ-પૂ. પં. શ્રી દાનવિજયજી મંને તેમના ગુરુ ઉપાં શ્રી વીરવિં મંના પદ્મધર અને પોતાના શિષ્ય મુનિશ્રી લખિધવિં મંને પોતાના પદ્મધર બનાવવાની-યુક્તિયુક્ત વાત, પૂ. પં. શ્રી દાનવિં મંને રૂચેલ નહિ. આથી તેઓશ્રીએ પોતાને ઉપાં શ્રી વીરવિં મંને બદલે તેઓશ્રીના જ પદ્મધર બનાવવાની દલીલ કરેલ ! પૂ. આ. શ્રીએ તે દલીલને અયુક્ત જણાવવાથી ‘તો મારે આચાર્ય બનવું નથી’ ઇત્યાદિ કહી પૂ. પં. શ્રીએ તે બાબત કેટલોક વખત ઉચ્ચારવી પણ બંધ કરેલ. આથી શ્રાવકોને પ્રસંગ બગડી જવાનું ભાસવાથી તેઓએ વચમાં પડી હાલ તો બંનેને આચાર્ય જ બનાવવાનું ઠરાવેલ: અને તે જ વખતે ‘તેમાં પણ મારો પદ્મધર તો મારો શિષ્ય લખિધવિજય જ ગણાય’ એમ પૂ. આ. શ્રીએ બલકેાડ સ્પષ્ટ કહેલ. એ સ્થિતિમાં નિયત દિને શ્રીસંઘ વચ્ચે પૂજ્ય આ. મંશ્રીના હસ્તે તેઓ બંને પાંચાસો આચાર્ય બનેલ. અને તેમાં પૂ. પં. શ્રી દાનવિં મંને વડિલ આચાર્ય તરીકે લેખાવાયેલ.

અમે ચોટીલાથી તા. ૨૦-૯-૬૬’ની પ્રસિદ્ધ કરેલ પત્રિકા,

પ્રસ્તુત પીઠિકાગત સમસ્ત લખાણના નિષ્કર્ષરૂપ હોઇને તે પત્રિકા પણ અત્ર રજુ કરવી જરૂરી છે. આ રહી તે પત્રિકા:—

પટ્ટધર અંગે ખુલાસો.

તા. ૨૦-૫-૬૬ ચોટીલા.

“ તમારા તરફથી ગત વૈશાખ શુદ્ધ ત્રીજે પ્રસિદ્ધ થયેલ ‘ પ્રસ્તાવનાતિમિર ભાસ્કર ’ નામની ખૂકમાં પૂ. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મંને બદલે પૂ. આ. શ્રી વિજયવદલસૂરિજી મંશ્રીને આં શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મંશ્રીના ‘ પટ્ટધર ’ કેમ લેખાવ્યા ? અને આં શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મંશ્રીને બદલે આં શ્રી વિજયલખિંધસૂરિજી મંશ્રીને આં શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મંશ્રીના ‘ પટ્ટધર ’ કેમ લેખાવ્યા ? ” એમ અનેક સુસ વ્યક્તિઓને થતી શંકાનું નીચે મુજબ સમાધાન અપાય છે કે—

પૂ. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મં, પૂ. આ. શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મંશ્રીના પટ્ટધર હોવાની અને આ. શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મં, આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મંના પટ્ટધર હોવાની તમારી માન્યતા, કેટલાક સ્વમહત્વાકાંક્ષી અને પરતેજોદ્વેષી એવા સ્વાર્થ સાધુઓએ સાધુ અને શ્રાવકોના પરિબળના તોરમાં તેવા પ્રકારના વર્ષો સુધી ફેલાવેલા બ્રામક પ્રચારને આભારી સંભવે છે. કારણ કે—

વિ. સં. ૧૯૮૩માં પ્રસિદ્ધ થયેલ આ. શ્રી દાનસૂરિજી મં વિરચિત ‘ વિવિધ પ્રશ્નોત્તર ’ ભાગ પહેલાના મુખ ભાગે તેઓ-શ્રીએ આ. શ્રી. કમલસૂરિજી મંના ફેટામાં આં મં શ્રી કમલસૂરિજી મંને આં મં શ્રી આત્મારામજી ‘ વિજયાનંદસૂરિજી ’ મંના ‘ પટ્ટધર ’ નહિ; પરંતુ ‘ પટ્ટપ્રભાવક ’ જ

લેખાવેલ છે. એટલું જ નહિ; પરંતુ તે આં શ્રી વિજયકમલ-સૂરિજી મંના ખુદ શિષ્ય આં મં શ્રી વિજયલખિધસૂરિજીએ પણ વિ. સં. ૧૯૯૧માં પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘શ્રી કમલલખિધમહોદયકાવ્ય’ના મુખ્ય ભાગે આપેલા તેઓશ્રીના ફ્રેટામાં તેઓ-શ્રીને આં શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મંના ‘પટ્ટપ્રભાવક’ જ લેખાવ્યા છે. તે વગેરે હકીકત જોતાં હું જ નહિ; પરંતુ આં મં શ્રી વિજયદાનસૂરિજી તથા આં મં શ્રી લખિધસૂરિજી મં પણ આ. શ્રી વિજયવદ્દલસૂરિજી મ. શ્રી જ આં મં વિજયાનંદસૂરિજી મંના ‘પટ્ટધર’ હોવાની માન્યતાવાળા ઠરે છે. આં શ્રી કમલસૂરિજી મંશ્રી તો આં શ્રી વિજયા-નંદસૂરિજી મંની પાટે પ્રથમ આચાર્ય જ ગણાય છે! (પટ્ટધર અને પટ્ટપ્રભાવક શબ્દો અર્થથી સમાન હોવા છતાં વ્યવહારમાં નાયકે પોતાની પાટે જે કોઈને સ્થાપેલ હોય તે તેમના પટ્ટધર કહેવાય છે. આથી જ આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ પોતાના પટ્ટધર શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીને બદલીને તેમના શિષ્ય શ્રી યશોદેવસૂરિજીને પોતાના પટ્ટધર બનાવેલ તે વખતે તેઓશ્રીને ‘પટ્ટપ્રભાવક’ નહિ પણ ‘પટ્ટધર’ જ જાહેર કરવાનું યોગ્ય માનેલ.)

અને એ જ પ્રમાણે આં શ્રી વિજયદાનસૂરિજી મં પણ આં મં શ્રી કમલસૂરિજીના ‘પટ્ટધર’ નહિ; પરંતુ ‘પટ્ટપ્રભા-વક’ જ હોઈને ‘પટ્ટધર’ તો આં મં શ્રી વિજયલખિધસૂરિજી (જ હોવાનું તેઓ)એ છપાવેલ ‘કમલલખિધમહોદયકાવ્ય’ ગત પોતાના જીવનચરિત્રમાંના શ્લોક ૧૨૫થી ૧૩૬ દ્વારા તો સિદ્ધ છે જ, પરંતુ (તેઓ સં. ૧૯૯૩ થી તેના નવા તિથિમતમાં જે

કબૂલાતથી જોડાયેલ તે કબૂલાત મુજબ) સંવત ૧૯૯૫ માં પ્રસિદ્ધ થયેલ ‘વિવિધ પ્રશ્નોત્તર’ લાગ બીજાની પ્રશસ્તિમાં આં શ્રી વિજયપ્રેમસૂરિજી આદિએ, પૂં આં મં શ્રી દાનસૂરિજી મં શ્રીને આં મં શ્રી વિજયકમલસૂરિજી મંના ‘પટ્ટપ્રભાવક’ તરીકે લેખાવવા બંધ કરવા પડેલ હોવાથી (અર્થાત્ તેમને બદલે તેમના ગુરુમંને જ વિજયકમલસૂરિજીના ‘પટ્ટપ્રભાવક’ લેખાવવા પડેલ હોવાથી) વિશેષ સિદ્ધ છે. (આનો અર્થ, શ્રી પ્રેમસૂં આદિને હાથે ‘શ્રી લખિંધસૂરિ આં શ્રી કમલસૂરિજીના પટ્ટધર અને પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી ઉં શ્રી વીરવિં મંના પટ્ટધર’ એમ નક્કી થયું) આથી આં શ્રી વિજયલખિંધસૂરિજી અનન્ય પટ્ટધર હોવાની (અમે પ્રસ્તાવના તિમિર ભાસ્કરમાં લખેલી) વાત પણ સાચી છે.

આ પત્રિકામાંના લખાણની ઉપરનું સમસ્ત લખાણ મધ્યસ્થ ભાવે લક્ષ્યપૂર્વક વાંચવાથી સમજી આત્માઓને ‘પ્રસ્તુત પત્રિકા તે સમસ્ત લખાણના સારરૂપે જ છે’ એમ સ્પષ્ટ સમજશે.

મુનિપ્રવર શ્રી રામવિંમંના હાથે થયેલ-

‘સકલાગમરહસ્યવેદી’ વિશેષણનો પ્રારંભ,

અને હજારો ફોટાઓ દ્વારા પ્રચાર.

પૂં પં શ્રી દાનવિં મં, સંવત ૧૯૮૧માં છાણી મુકામે પૂં અજોગી આચાર્યશ્રીના હાથે પણ એ પ્રકારે આચાર્ય બનવાથી રોષાન્વિત બનેલા તેઓશ્રી, તે સંવત ૧૯૮૧નું ચાતુર્માસ (૧૯૮૯માં પ્રસિદ્ધ થયેલ ‘સંક્રમકરણ’ લાગ બીજાની પ્રસ્તા-

વનાના પૂં ૧૩થી ૧૯માની આ અંગેની સઘળી ખીના આં શ્રી દાન-પ્રેમ-રામ-જંખૂં આદિએ લગલગ ઉપજાવી કાઢેલી છે.) પૂં આં શ્રી. કમલસૂરિજી સાથે લોકવ્યવહારે કરીને અને તેમાં પણ પૂં કમલસૂરિજીના પરમલક્ષ્મી (ગોધાવાળા) શિષ્ય મુનિશ્રી નરેન્દ્રવિજયજી (કે જેઓ આ નૂતન આં શ્રીના પ્રતાપે એકલા થઈ જવા પામી સુરત પાસેના માંગરોળ મુકામે નિરાધાર સ્થિતિમાં કાલધર્મ પામેલ !)ની સાથે કલેશ કરવા પૂર્વક આ. શ્રી કમલ-સૂરિજી મંનું દિલ દુઃખાવીને સં ૦ ૧૯૮૨થી (પોતાના તે આચાર્ય-પદ પ્રદાતા પરમોપકારી) આચાર્યશ્રીથી કાયમના આંતરિક કટ્ટાના સ્વરૂપે પોતાના સમસ્ત (પચીશોક) શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ સહિત અલગ થઈ-વિહાર કરી ગયેલ અને તે સંવત્ ૧૯૮૨નું ચાતુર્માસ, તેઓશ્રીએ પોતાના વિશાલ પરિવાર સહિત અમદાવાદ મુકામે તેઓશ્રીથી જુદું કરેલ. આમ તો પૂં આં શ્રી દાન-સૂરિજી મં, ચારિત્રનું પાલન સ્વયમપિ યથાશક્તિ સુંદર કરવામાં અને શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિને પણ સુંદર કરાવવામાં ઘણા સજગ અને કડકપરિચર્યાવંત હતા: તેમાં પણ બાલમુનિઓનું સંયમ તો પોતાની પ્રકૃતિનું સંયમન કરવા પૂર્વક દઢ કરવામાં એક્ષા હતા: માત્ર ઉક્ત પ્રકારે સ્વભાવે ઉમ્મ-મહત્વાકાંક્ષી અને સ્વતંત્ર હતા. તેઓનું એ પ્રકારનું બાહ્ય ઉચ્ચજીવન જોઈને અમદાવાદના ઓધિક ધર્મપ્રેમી પ્રજાજનોનો ધર્મ પ્રતિનો આદર વૃદ્ધિંગત થયેલ.

આ સંજોગોમાં પ્રખર વ્યાખ્યાતા મુનિશ્રી રામવિજયજી મંશ્રીની હંમેશાં ચાલુ રહેલ ધારાબદ્ધ વૈરાગ્યવાહિની દેશનાના પ્રતાપે એ જૈનપુરીમાંના કેટલાક સુખી ઘરના પુણ્યાત્માઓ પણ

ભવવૈરાગ્ય પામી ઉક્ત મુનિશ્રીના શિષ્ય તરીકે ક્રમે ‘છ’ એક સંખ્યામાં દીક્ષિત બનેલ. આથી મુનિરાજ શ્રી રામવિં મં, શ્રી સંઘોમાં સર્વત્ર પ્રભાવકમુનિ તરીકે લેખાવા માંડેલ. આ દરમ્યાન ત્યાં તેઓશ્રીથી આકર્ષાએલ આ. શ્રી મેઘસૂરિજીમંની રૂા. ૧૬૦૦૦)ની સહાય મળી જવાથી તેઓશ્રીએ ઇષ્ટ માન્યતાઓના પ્રચારાર્થે અમદાવાદમાં પોતાનું ‘વીરશાસન’ નામનું છાપું ઉભું કરેલ. તે પત્રમાં તેઓએ મુખ્યત્વે પૂ. આ. શ્રી દાનસૂરિજી મંશ્રીને પ્રસન્ન રાખવા સારૂ તેઓશ્રીના પ્રશ્નોત્તરો તો ખાસ છાપવાનું રાખીને તેઓને ‘સકલાગમરહસ્યવેદી’ના કલ્પિત ઉપનામથી બિરુદાવવાનું પણ શરૂ કરેલ. (જે કે—તે ઉપનામ, પૂ. આ. શ્રીએ તો પોતાના ‘વિવિધપ્રશ્નોત્તર’ લાગ પડેલા (સં. ૧૯૮૩ સુધી પોતાને માટે અનુચિત જ માનેલ છે.) અને એ સાથે પ્રભુશાસનની સેવાના આકર્ષક ઓઠા તળે મુખ્યત્વે તેઓશ્રીના વડિલો અને સમુદાયની પ્રશસ્તિ વિસ્તારથી વર્ણવવાનું રાખેલ. તેમાં પણ વડિલોને મહાન્ ટાઈટલોવાળા લેખાવવાથી જ પોતે મહાન્ લેખાવાના ધ્યેયને અનુસરીને એ મહાયકોર પ્રખર-વક્તા મુનિશ્રીએ બીજી બાજુથી એ જ અમદાવાદમાં પોતાના ‘સ્વં પૂં આં આત્મારામજી મં, પૂં કમલસૂરિજીમં, પૂં ઉં શ્રીવીર વિં મં તથા પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમં’ વગેરે વડિલોને ગમી જાય તેવાં આકર્ષક વિશેષણો લગાડીને દરેકના ૭×૧૦ની સાઈઝના થ્રી કલરના (જડા આર્ટપેપર ઉપર) પાંચ-પાંચહજાર ફેટાઓ છપાવી ગામે-ગામ પ્રચારવા શરૂ કરી દીધેલ ! (જેમાંના વધેલા ફેટાઓ પૂં દાનસૂરિના ‘વિવિધ પ્રશ્નોત્તર’ના બે લાગમાં તેમજ ‘સંક્રમકરણ’ વગેરેમાં પણ મોખરે ગોઠવાએલ છે.)

શ્રીસંઘોમાં એ વિરહ તો ૧૯૮૨થી લેખાયેલ

સં ૧૯૮૨ના તે અમદાવાદના ચાતુર્માસમાં પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મંશ્રીને, સુરત જીલ્લામાં આં શ્રી લખિંધસૂરિજી આદિ જે-ત્રણ સાધુ સાથે જ રહી જવા પામેલ પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજીમં, ખુહારી મુકામે બિમાર હોવાના સમાચાર મળેલઃ છતાં તે ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયે તેઓશ્રીએ, તે ગ્લાન અને ઉપકારી આં મં શ્રીની સેવામાં પાંચેક સાધુઓનેય (મોકલવાનો માત્ર દેખાવ કરવા પૂર્વક) મોકલવાનું મોકુફ રાખીને ત્યાંથી સીધો ખંભાત લણી વિહાર લંખાયેલ ! ત્યાં ૬ દીક્ષા થવાનો લાલ પ્રચારાયેલ; પરંતુ તે લાલ પણ પછીથી ખંભાત આવી પહોંચેલ મુનિશ્રી રામવિં મહારાજે આપેલી જોરદાર વૈરાગ્યવાહિની દેશનાના શ્રવણ પછી જ થયો હતો, અને ત્યાંની ‘જૈનશાળા’ના આગેવાનોને વશ કરીને તેઓ પરનો પૂં આં શ્રી નેમિસૂરિજી મંશ્રીનો વર્ષો જુનો કબજો પણ તે મુનિશ્રીના પ્રતાપે જ પોતે હસ્તગત કરી શકેલ. આ સંજોગોમાં પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીને તો ખુહારીથી વિહાર કરી પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજી પધારેલ ગામ જલાલપુર જવાને બદલે ખંભાત ઉપડી જવાની જરૂર જ ક્યાં હતી ? છતાં ખંભાત ઉપડી ગયેલ ! અને તેવામાં તો તેઓશ્રીને પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજીમં, મહાવદ્દિ દના રોજ (નવસારી પાસેના) તે જલાલપુર મુકામે કાળધર્મ પામ્યા હોવાના પણ સમાચાર મળેલ ! એટલે તો પૂં દાનસૂરિજીમંશ્રીને તે સદ્ગત આં શ્રીનો એ વિરહ તો શ્રી સંઘોમાં તેમનાથી તેઓ જુદા પડ્યા ત્યારનો જ લેખાવા પામેલ ! વડિલો પ્રતિનો આ કેવો વિવેક ? કેવો ભક્તિભાવ ?

તે તે જીવનચરિત્રના લેખકોએ બીજી મત ચાદ રાખેલ જ નથી !

સં. ૧૯૯૨થી ૨૦૧૧ સુધીમાં તેઓશ્રીના સંતાનીયાઓએ (મુખ્યત્વે સંકેતકરણ ભાગ બીજાની જુદી પ્રસ્તાવનાના આધારે) પોતાના તે તે પ્રકારના ગુણી વડિલોનાય ‘પ્રથમ પદ્ધતિ-સકલા-ગમ રહસ્યવેદી’ આદિ અનેક કલ્પિત અને વિચિત્ર ટાઇટલો લગાડીને અનેક જીવનચરિત્રો અજાયબી પમાડે તેવાં ઘડી કાઢ્યાં છે; પરંતુ તેમાં તે તે ચારિત્રપ્રેમી ગણાતા લેખકોએ જે-પોતાના તે તે વડિલોની ઉપરોક્ત વાસ્તવિક ઘટનાઓને છૂપાવવા ઉપરાંત પૂર્વધર કાઢીને મહામુનિઓના ગુણોને પોતાના તે તે વડિલોના ગુણો તરીકે વર્ણવીને પોતાના વડિલોને ભાડુતી શાબ્દિક અલંકારોના સાથીયા પૂરવાપૂર્વક પૂર્વના મહાપુરુષો જેવા મહાન લેખાવવા દ્વારા અશ્રદ્ધેયરૂપક આપેલ છે: અને તેમ કરવા વડે તે તે લેખકોએ જે-‘પોતાના વડિલોને વર્તમાનકાલીન અન્ય-સમુદાયના સર્વ આચાર્યો કરતાં બહાતકારે જ ભારે શ્રેષ્ઠ લેખાવવા યત્ન કરેલ છે’ તે યત્ન તો તે તે લેખક મુનિઓમાં રહેલ દષ્ટિ-રાગના પ્રતીકરૂપ છે. કારણ કે-જે જે બીનાઓ, સં. ૧૯૮૭ના ‘સંકેતકરણ’ના ખેલા ભાગની પ્રસ્તાવના સુધી નથી તે તે બીનાઓ, તે સં. ૧૯૮૯ના બીજા ભાગની પ્રસ્તાવનામાં સં. ૧૯૮૮માં પોતાના વડિલોના હાથે કલ્પિતપણે જ દાખલ થયેલ હોવાનું તેઓ પણ જાણે જ છે.

એ પ્રયાસ વડિલોના ગુણોનો લોપક પણ ગણાય

તે તે વડિલોના તે તે સંતાનીયાઓએ તેઓશ્રીનાં તેવાં

અસત્ય જીવનચરિત્રો, સં૦ ૧૯૯૨થી સં૦ ૨૦૧૧ સુધીમાં તેા જુદા જુદા પ્રકારેય માજ મૂકીને લખ્યાં છે અને તેની હજારોની સંખ્યામાં ખૂંકે છપાવીને તેઓએ પ્રચારાર્થે શ્રીસંઘમાં પ્રાયઃ સર્વત્ર મફત પણ મોકલી આપેલ છે ! તે કહેવાતા સુવિહિતોનો જ્ઞાનદ્રવ્યનો પણ કહેવાતો સદુપયોગ એ પ્રકારનો છે ! તેવાં ભાત ભાતનાં જીવનચરિત્રોમાં તે તે લેખકોએ પોતાના તે તે વડિલોના છતાગુણોને સીકતપૂર્વક છૂપાવીને અછતા ગુણોને આજેખેલ હોવાથી તે લેખકોનો તે પ્રયાસ, તે તે વડિલોમાં પણ જે પ્રભુ-શાસનની ધગશ અને ચારિત્રશીલતાદિ વાસ્તવિક આત્મગુણોનો ઝળકાટ હતો, તે ઝળકાટનો તો ભાવિ શ્રીસંઘને ભાસ જ નહિ થવા દેવારૂપ પણ ગણાય.

‘ પદ્ધતિ ’ નક્કી કરવા માટે આ પીઠિકા નથી.

પ્રસ્તુત પદ્ધતિ અંગેની ચર્ચા, પૂઠ આત્મારામજીમંશ્રીના સંપ્રદાયનો વિષય હોઈને તે ચર્ચામાં ઉપરોક્ત પ્રકારે મારે ઉતરવું તે યુક્તિયુક્ત નથી; પરંતુ પૂઠ આત્મારામજીમંશ્રીના પદ્ધતિ અને સમયધર્મી ગણાતા પૂઠ આં શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીમં પણ શાસનપક્ષની જે—‘ અસંજાય-અહણુ-સૂતક અને ખારપર્વી વગેરેની આચરણમાં સંમત છે તે આચરણને આ નવો વર્ગ, પોતાને પૂઠ શ્રી આત્મારામજીમંની પાટે મનાવીને ખોટી લેખાવવામાં કેટલા સાચા હોઈ શકે ? ’ તે વસ્તુ શ્રી શાસનપ્રેમી સંઘના ખ્યાલ પર લાવવાના શુભ ઉદ્દેશથી જ તેઓશ્રીનો આ ધરગત્યુ વિષય પણ એ પ્રકારે મારે વિશદ અને તલસ્પર્શી પદ્ધતિએ ઉપર રજુ કરવો આવશ્યક બનેલ છે. જે વાંચી વાંચકો સમજી શકે કે—‘ જેઓ પોતાના સમુદાયના વાસ્તવિક પદ્ધતિને

પણ પટ્ટધર નહિ લેખાવા દેવા સાડ અનેક ખોટાં લખાણો અને કુતકોં કરી શકે છે તેઓ અન્ય સમુદાયની વાસ્તવિક હકીકતોને તો હકીકતરૂપે નહિ જ સમજવા દેવા સાડ અનેક ખોટાં લખાણો કરે તેમાં આશ્ચર્ય શું ?’ इति शम्.



‘નિજમતિ’ને ‘જિનમતિ’ લેખાવવાનાં કપરાં ફેલોનો સાક્ષાત્કાર.

સં. ૧૯૮૩ થી ૧૯૮૫ના ગાળાની વાત છે કે—“ શ્રી શ્રમણ-સંઘમાંના પૂ. આ. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિજીમં માટે શ્રી શાસન-પ્રેમી જૈવસંઘોમાં સુધારક અને સમયધર્મી આચાર્ય તરીકેની વ્યાપક છાપ હતી. તેનું મુખ્ય કારણ તેઓશ્રીનું ‘જૈનયુવકોને જૈનધર્મની કેલવણી આપવા પર વધુ ભાર આપવા કરતાં પાશ્ચાત્ય કેળવણી આપવા-અપાવવા પર વધુ લક્ષ આપવું’ એ ધ્યેય હતું. આથી તેઓશ્રી, આ દેશ-કાલાનુસાર શ્રાવકક્ષેત્રનો ઉદ્ધાર સામાયિક-પ્રતિક્રમણાદિ કરતાં વિદ્યાલયો-કોલેજો-ખોડીંગો અને વ્યાયામશાળાઓ દ્વારા સહેલાઈથી થવાનું જણાવતા. એ માટે તેઓ સુપનનુ દેવદ્રવ્ય ગણાતું દ્રવ્ય, સાધારણમાં લેવરાવતા અને ઉપધાનાઈ ધર્માનુષ્ઠાનોના સદ્વ્યયને ‘ધૂમાડો’ કહેતા ! આથી ધર્મપ્રેમજૈનોનાં દિલમાંથી તેઓ પ્રતિની જૈન આચાર્ય તરીકેની શ્રદ્ધાન પાયા હય-મચી ઉઠેલ. આમ છતાં તે વખતથી જ ‘આણવં ધમ્મો’ સૂત્રને વાત-વાતમાં આગળ કરવાની હિંમત ધરાવતા થયેલા પૂ. આ. શ્રી દાનસૂરિજીમં, (તે વખતે તો લગભગ ૪૦ પેટલા સાધુનો વિશાલ સમુદાય અને મુનિ

શ્રી રામવિં જેવા પ્રખરવક્તા પણ ધરાવતા થયા હોવા છતાં) તે પૂં વિજયવલ્લભસૂરિજીમંશ્રીના તે તે વિચારો અને વાણીનો જાહેર વિરોધ કરવાની હિંમત કરી શકતા નહિ. સં ૧૯૮૪માં મુંબઈ ગોડીજીમાં ચાતુર્માસ રહેલ તેઓશ્રીના જોડીયા આં શ્રી લખિંધસૂરિજીમં પણ એ સામે જાહેર વિરોધ ઉઠાવવાની હિંમત કરી શકેલ નહિ ! એ તો પૂં આગમોદ્ધારકશ્રી મહારાજ એક જ કે- તે વખતે તેઓશ્રીએ એ સામે અમદાવાદથી ‘ આસ્તિકોનું કર્ત્તવ્ય ’ ખૂકદ્વારા ‘ રૂક જાવ ’ની મજબૂત લાલખત્તી ધરી દઈને સર્વ સ્થાનના શાસનપ્રેમી જૈનસંઘોને આરાધનાના માર્ગમાં સ્થિર તેમજ સતેજ બનાવી દીધેલ !

તે કાળે તેઓ પ્રતિનો અમારો પ્રબલ અનુરાગ

‘ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ ધરી દીધેલ એ લાલખત્તીના પ્રકાશમાં પોતાને જોઈતું એ જજખર જ્ઞાનખલી પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીનું ‘ પીઠખળ તો છૂપાએલું જ છે ’ એમ તે પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીની શાસનરક્ષા અંગેની અનેક વખતની અરખલિત કર્ત્તવ્ય પરાયણતાના અનુભવી પૂં રાં શ્રી દાનસૂરિજીમં સમજતા હોવાથી એ પછી તો તેઓશ્રી પણ પૂં આ. શ્રી વલ્લભસૂરિજીમંશ્રીના તે તે વિચારો, વાણી અને વર્ત્તનો સામે મુનિશ્રી રામવિંમં દ્વારા ક્રમે સખત વિંધ પણ જાહેર કરાવવાની હિંમત કરી શકેલ. આ જોઈ શાસનપ્રેમી જૈનસંઘોએ ખંને આચાર્યોને કપરાકાળે શાસનનું રક્ષણ કમાર તરીકે હૃદય-કમલમાં અપ્રસ્થાન આપેલ. તે માન જોઈને પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજીમંને માનનારા મુંબઈના સુધારક યુવકોએ ‘ મુંબઈ

જૈનસંઘ 'ના નામે પત્રિકા પ્રસિદ્ધ કરીને 'મુંબઈ માંગરોળ જૈનસભા પાયધુની'ના વિશાળ હોલમાં પરમાણુંદ કુંવરજીના પ્રમુખપણાતળે જૈનોની જાહેરસભા યોજાવ. જેમાં એકઠા થયેલા સાતસોક જૈનોની રૂબરૂ તે પત્રિકાના લખાણ મુજબ 'આં શ્રી આનંદસાગરસૂરિજી અને મુનિશ્રી રામવિજયજી જૈનસાધુ જ નથી.' એમ સર્વાનુમતે ઠરાવ કરવાનું રાખેલ: [તે સભામાં સુશ્રાવક ભગુભાઈ હાલાભાઈ (હાલ પૂં પંં શ્રીભદ્રંકરવિંમં) ના નેતૃત્વતળે ૧૬ ધર્મપ્રેમીઓ સાથે લઈ-તે સભાની ખુરશીઓની સામસામી પહેલી સીટોમાં સભાના ટાઇમ અગાઉથી જ ગોઠવાઈ જઈને] આ લેખકે જ તે સભાના પ્રમુખનો સજ્જડ વિરોધ ઉઠાવેલ. કે-જેના પરિણામે તે સુધારકોએ, કરવા ધારેલ પ્રસ્તુત ઠરાવ પડતો મૂકી વેરવિખેરપણે જીવ લઈને નાસી છૂટવું પડેલ. એ પછીથી પ્રભુશાસનના તે બંને શાસનરક્ષક મહાત્માઓને જૈન જ નહિ લેખાવવાની બદ્દમુરાદને મુંબઈના તે સુધારકોએ સદાને માટે સમેટી લેવી પડેલ ! તે તે મહાત્માઓ પ્રતિનો તે કાળે અમારો અનુરાગ તેવો પ્રબળ હતો.

આચાર્યશ્રીને અમારા નામે શ્રી રામવિંએ જ ભાંડેલ છે.

મુંબઈ ગોડીજીમંના ઉપાશ્રય અને પાઠશાળામાં ક્રિયાકાંડ તથા ધાર્મિક અભ્યાસ કરનાર અમારું-‘શ્રીનવપદ આરાધક સમાજ’ના સંસ્થાપક શ્રીયુત્ ચીમનલાલભાઈ પટવા (ચંદ્રસાગરસૂરિજી)ના નેતૃત્વતળેનું સાઠેક ધર્મપ્રેમીભાઈઓનું મંડળ, પૂં આગમોદ્ધારક આચાર્યમહારાજશ્રીનું પરમભક્તમંડળ હતું. આથી મુનિશ્રી રામવિજયજીએ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે

જ્યારથી તેઓશ્રીના સૂરમાં સૂર પૂરાવવા માંડ્યો ત્યારથી અમારું તે મંડળ તેઓશ્રીનું પણ અનુરાગી બનેલ. અને પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજીમંનું સં. ૧૯૮૫નું ચાતુર્માસ મુંબઈ ગોડીજીમાં નક્કી થવાથી તેઓ સામે મંડળના અમો સત્તર લાઈઓએ સુરત જઈ પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમંને વિનંતિ કરી તે ચાતુર્માસ મુંબઈ લાલબાગમાં મુનિશ્રી રામવિ.મંનું ગોડવેલ. તેઓશ્રીનાં તે વખતનાં ‘એકલવિહારી મુનિશ્રી પ્રતિ પણ સદ્ભાવ-દર્શક’ રોચક વ્યાખ્યાનોનાં શ્રવણથી અમારો તેઓશ્રી પ્રતિનો અનુરાગ ગાઢ બનેલ

ક્રમે અમોને દઢરાગી બન્યા જોઈ (માનવું થાય છે કે- પૂ. આ. શ્રી દાનસૂરિજીમંની ખાનગી પ્રેરણાથી) મુનિશ્રી રામ-વિજયજી મહારાજે પોતાનાં વ્યાખ્યાનોનું પાસું બદલેલ અને તેમાં પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજીમંશ્રીના વિચાર અને વાણીને આડકતરી રીતે શાસનના ખુલ્લા અને અસહ્યદ્રોહી તરીકે ભારે સીકતભરી રીતે વર્ણવવા શરૂ કરેલ. આથી આગલી પાછલી હકીકતોના ખ્યાલ વિનાના અમોને પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજીમંશ્રી ઉપર ભારે દ્વેષ પ્રકટેલ. અમારી આ સ્થિતિનો લાલ લઈ તેઓએ ‘પદ્મધર કોણ?’ની ચર્ચા ઉપડેલ, તે અંગેની લગ-લગ પોતે તૈયાર કરેલી એક ખૂંક પણ છપાવેલ, અને ‘એક સ્વપ્નનો સ્કેટ’ નામની પ્રગટ કરાવેલી બીજી ખૂંકમાં તો તેઓએ અમોને પૂછ્યા વિના જ અમારા નામે પૂં આં શ્રી વલ્લભ-સૂરિજીને અનેક ભૂંડા ઉપનામોથી પણ ભાંડેલ ! (જુઓ અમારી સં. ૧૯૯૨ની ‘દિશા ફેરવો’ નામની ખૂંકના પૃ. ૨૪-૨૫)

પૂ. આ. શ્રીએ આપેલ ઐક્યતાની ખાત્રી.

સં ૧૯૮૬નું ચાતુર્માસ પણ મુંબઈ તે જ સ્થલે કરીને તેઓશ્રીએ, સં ૧૯૮૫માં આ લેખકને તંત્રી બનાવીને કાઢેલ ‘જૈન પ્રવચન’ છાપાને ઘણા આહુકે બનાવવાદિ વડે સભર કરેલ. સં ૧૯૮૫નું તે આખું વર્ષ તેઓશ્રીએ શાસનપ્રેમી માત્રને રૂચી જાય તેવાં અસહનાં ખંડન અને સહનાં મંડનપૂર્ણ વ્યાખ્યાનો આપીને પૂં આગમોદ્ધારક આં મંશ્રીના પણ કેટલાક ચૂસ્ત અનુરાગી જૈનોને નિજના વધુ પડતા અનુરાગી બનાવી દીધેલ. પછી તો તેઓએ તે પછીનાં વ્યાખ્યાનોમાં પોતાના પ્રચારનું સમર્થન નહિ કરનારા શાસનપ્રેમી પૂં આં શ્રી નેમિસૂરિજીમંશ્રીની અને પોતાના પ્રચારનું-આગલું પાછલું સંભાળીને-સમર્થન કરનારા પૂં આગમોદ્ધારક આં મંશ્રીની પણ પ્રવૃત્તિ તેમજ નિવૃત્તિ અંગે કવચિત્ કવચિત્ માર્મિક ટીકાઓ કરવાનું ચાલુ કરી દીધેલ !

આ વસ્તુ જોઈને ચમકેલા અમોને “ તે મુનિ પ્રતિ શાસન-લક્ષ્મણને બદલે સ્વમહત્વાકાંક્ષીપણાની શંકા જવા સાથે વખત જતાં શાસનના સહુ પૂં આચાર્યાદિ મુનિલગવંતો કરતાં પોતાને જ શ્રેષ્ઠ શાસનલક્ષ્મણ મનાવવા મથે તો ના નહિ,” એમ પણ શંકા ગયેલ. જો એમ બને તો આખું પ્રભુશાસન જ ડોળાઈ જવા પામીને ગામે ગામના શ્રીસંઘોમાં કલેશનો દાવાનલ લભૂકી ઉઠે ! જે ભલભલાએ પણ ઉપશમાવેલ કઠીન બની જાય. મુનિ શ્રી રામવિંમંશ્રીનાં ઉપરોક્ત વલણથી પ્રભુશાસનની તેવી સંભવિત સ્થિતિ ઉભી થવા ન પામે એ સાડ અમોને તેઓ-

શ્રીનાં તે વલણ ઉપર અતિપરિચિત પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમં
 શ્રીના હાથે કડક અંકુશ મૂકાવવાની જરૂર જણાયેલ. બાદ
 એજ શુભાશયથી આ લેખકે; સં ૧૯૮૭ના કાંવળે ઉના રોજ
 -પૂં ગુરુમંશ્રી ચંદ્રસાગરજીમંશ્રીના શિષ્ય તરીકે-તે પૂં આં
 શ્રીના હાથે જ મુંબઈ દીક્ષા ગ્રહણ કરીને અને તેટલો વખત
 તેઓશ્રીની સાથે જ રહેવાનું રાખેલ. બાદ ખાનગીમાં પૂં આં
 મંશ્રી સાથે અનેક વખત થયેલી ઘણી લાભાલાભની વાતોને
 અંતે તેઓશ્રીએ પ્રસન્નચિત્તે દિલથી જણાવેલ કે-“ શાસન
 પરના આક્રમણ અંગેની શ્રી નેમિસૂરિજીની ઉપેક્ષા તો
 ટકોરપાત્ર છે જ; પરંતુ સાગરજીમંની પ્રવૃત્તિ બદલ
 પણ ટકોર કરાય તે રામવિંની ભૂલ છે; હું તેને તેમ
 કરતો જરૂર રોકીશઃ વર્તમાન કાલે સાગરજી મં જેવો
 ક્ષયોપશમ કોનો છે ? અમોને પણ ગંભીર સૂત્રાર્થોનો
 સર્વમાન્ય ઉકેલ તો આજે તેમનાથી જ પ્રાપ્ત હોઈને
 સાગરજી અને અમો એક જ છીએ અને રહેવાના,
 એમ ખાત્રી રાખવી.” તેઓશ્રીએ આપેલ તે ખાત્રીથી આ
 લેખકે ભારે સંતોષ અનુભવેલ, અને તે સં ૧૯૮૭નું ચાતુ-
 માસ તેઓશ્રીની આજ્ઞાથી વીલા-પારલા કરેલ.

પૂં દાનસૂરિજીમંશ્રીના પ્રચારથી થયેલો ખેદ.

‘ આસો શુદ્ધ ૧૦થી ચતુર્થવ્રત અને ઉપધાનની માહારાપણ-
 ની નાણુ મંડાય છે, અને આરવનની નાણુ તો તે પહેલાં પણ
 મંડાતી જણાતી હોવાથી આસો શુદ્ધ ૧૦થી દીક્ષા-વડીદીક્ષાદિ
 અંગેની નાણુ તો ખુશીથી મંડાય ’ એવી શાસ્ત્રીય સાધાર સમજને

તેમજ ચોમાસામાં પણ અપાયેલી અનેક દીક્ષાઓના દષ્ટાંતોને આધારે પૂઠ આગમોદ્ધારક આઠ મંત્રીઓ, તે સંઠ ૧૯૮૭ના આસો શુદ્ધ ૧૦ના દિને એક બાલમુમુક્ષુને અમદાવાદ-વિદ્યાશાળામાં દીક્ષા આપવાનું રાખેલ. એ સામે મુંબઈ-લાલબાગથી પૂઠ આઠ શ્રી દાનસૂરિજી મહારાજે, ‘ચોમાસામાં દીક્ષા ન અપાય’ એ શબ્દોર્થા અંગત શ્રાવકોમાં પ્રચાર કરવા માંડેલ અને તે પ્રચાર અમદાવાદ યંગમેન્સ જૈન સોસાયટીવાળાઓને પણ પહોંચાડેલ ! તે ભાઈઓએ, પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રીને દીક્ષાના આગલા દિવસે મળીને-“આપશ્રી જે કરતા હો તે સાધાર જ હોય: છતાં વિદ્યસંતોષીઓ આ દીક્ષામાં ચોમાસાના ખડાને દખલ ઉભી કરે તેવો સંભવ હોવાથી આપશ્રીને વિનંતિ છે કે-કાલને બદલે ચોમાસું ઉતર્યેજ દીક્ષા આપવાનું રાખવા કૃપા કરો.” સરલ-હૃદયી પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રીએ પણ તેઓની તે વિનંતિ સ્વીકારીને તેમ રાખવા કહેલ.

ખીજે દિવસે તે જ ભાઈઓએ આવીને પૂજ્યશ્રીને વળી- ‘સારું થયું કે-આપશ્રીએ આજની દીક્ષા બંધ રાખી; નહિતર એ સામે અમો જ વાંધો ઉઠાવવાના હતા’ એ પ્રમાણે કહ્યું ! એટલે પૂજ્યશ્રીએ તેઓના દીક્ષાપ્રેમનું તરત જ મૂલ્યાંકન કરીને તેઓને-‘જો એમ જ હતું તો તે દીક્ષા અહિં આવતીકાલે આપવાની છે.’ એમ સ્પષ્ટ જણાવવાથી તેઓ ખિન્નવદને ઉઠીને ચાલ્યા ગયેલ અને પૂજ્યશ્રીએ આસો શુદ્ધ ૧૧ના દિને તે મુમુક્ષુને દીક્ષા આપેલ: એ સમાચાર મુંબઈ પૂઠ આઠ શ્રી દાનસૂરિજી મંત્રીને મળતાં તેઓશ્રીએ, ‘ચોમાસામાં દીક્ષા અપાય જ નહિ:

છતાં તેમણે આપી ! હું ન આપું’ એમ લક્ષ્મીમાં વધુ જોરથી પ્રચારવા માંડેલ ! આ હકીકત, વીલા-પારણા મુકામે મને જાણવા મળતાં ભારે ખેદ થયેલ.

આમાં આપશ્રીએ આપેલ ખાત્રી ક્યાં રહી ?

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયે વીલા-પારણાથી વિહાર કરી કાર્તિક-વદી એકમે પૂઠ આઠ મઠ શ્રીની સેવામાં મુંબઈ આવેલ. તેઓ-શ્રીને વિધિપૂર્વક ખારમાસી ખામણા કરી મેં શાંતિથી અને વિનંતિરૂપે કહેલ કે-“આપશ્રીએ મને ‘સાગરજીમઠના જેવો ક્ષયોપશમ વર્તમાનમાં કોઈનો પણ નહિ હોઈને અમારે પણ સૂક્ષ્મ અર્થો જાણવાનું સ્થાન તેઓ જ હોવાથી સાગરજી મહારાજ અને અમે એક જ છીએ અને એક જ રહેવાના’ ઇત્યાદિ પ્રકારે ખાત્રી આપી હતી, છતાં પૂ. સાગરજી મહારાજે આસો શુદ્ધિ ૧૧ના રોજ અમદાવાદ આપેલ દીક્ષા બદલ આપશ્રીએ શ્રાવકોમાં ‘ચોમાસામાં દીક્ષા તે આપે, હું ન આપું’ એમ પ્રચાર્યું, તે આપના મનમાં ‘સાગરજી મઠ તો માત્ર આગમો ભણેલા છે; પરંતુ નેનાં રહસ્યોનો જાણ હું છું’ એમ બેઠું હોય તો જ બને ને ? અને જો તેમ હોય તો પણ આપશ્રી દ્વારા થયેલા એ પ્રચારમાં આપે મને આપેલ તે ખાત્રી ક્યાં રહી ?”

સુરત જઈ આ વાતનું ઉપશમન કરીશ.

મારી તે દર્દાલરી વાતને સહજ પણ ઉશ્કેરાટ વિના સાંભળીને તેઓશ્રીએ મને તદ્દન સરલભાવે જણાવેલ કે-“સાગરજી ! મેં તો સર્વ આગમો પૂરા વાંચ્યા પણ નથી, તો તેનું રહસ્ય તો જાણું જ ક્યાંથી ? કે-જેથી મારા મનમાં તેવું બેઠું

હોય ? બાકી હવે તો તમે સંસ્કૃત પણ લખ્યા હોવાથી જૂઓ આ-અમદાવાદથી શ્રી સિદ્ધિસૂરિજીમહારાજે મોકલેલા-ચોમાસા-માં દીક્ષા અપાય નહિ, એમ જણાવનારા પાઠો વાંચો: હું તો તે પાઠોના આધારે એમ બોલેલ છું. બાકી મારે સાગરજીમંથી લેશ પણ જુદાઈ નથી.” જવાબમાં મેં કહેલ કે-‘ સાહેબ ! મારે પાઠો જોવાના હોય નહિ, બાકી જો આપશ્રીને જુદાઈ નથી તો તે પાઠો આપે ઐક્યતા ખાતર પૂં સાગરજીમંશ્રીને મોકલી આપવા ઘટતા હતા; પરંતુ આમ શ્રાવકોમાં પ્રચાર કરવો ઘટતો નહોતો.’ તે બદલ તેઓએ કહેલ કે-‘ તમારી એ વાત ઠીક છે અને એ હિસાબે ઉતાવળ થઈ ગણાય.’ એ સાંભળીને મેં કહેલ કે-‘ સાહેબ ! આ વાત હવેથી પ્રચારવાની બંધ કરશો. અને હું અહિંથી વિહાર કર્યા બાદ સુરત જઈ પૂં સાગરજીમંશ્રીને મળીને આ વાતનું ઉપશમન કરી નાંખીશ ’ એ સાંભળી તેઓ ખુશી થયેલ.

માન્યતાઓ કબૂલ્યા પછી પણ ‘તે’ ના ‘તે’ જ રહેલ !

બાદ તે સંવત્ ૧૯૮૮માં મુંબઈથી વિહાર થયેલ, તેમાં ઘાટકોપર આવતાં વળી પાછા પૂં દાનસૂરિજી મહારાજે શ્રી શંખેશ્વરતીર્થે પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ, ‘ ગર્ભાષ્ટમ ’ પાઠના આધારે જન્મથી છ વર્ષ ૨૧૧ માસ અને એક દિવસ પૂર્ણ થયેલ એક બાલમુમુક્ષુ (મુનિશ્રી અભયસાગરજી)ને આપેલ દીક્ષાને પણ અપલપવી શરૂ કરેલ: છતાં તે વાતને પણ (ઉપશમાવી જ દેવાના સદાશયથી) પીઈ જઈને આ લેખક, ચાર સાધુ-યુક્ત વિહાર કરી ૫૦ પૂં આગમોદ્ધારક આં મંશ્રીની નિશ્રામાં

સુરતસ્થિત સ્વસમુદાયમાં મળી ગએલ. તેવામાં મુંબઈથી આવી રહેલ પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મં પણુ અમો સૌ સાધુના સ્વાગત સહિત શ્રી જંબૂવિં આદિ પરિવાર સાથે સુરત પધારેલ, અને પૂજ્યશ્રીથી કરી લીધેલ વિવાદોપશમનના યોગે નેમુલાઈની વાડીના ઉપાશ્રયની પાછળની ધર્મશાળામાં (માળ ઉપર પૂં આગમોદ્ધારકશ્રી હોવાથી) નીચે શાંતિપૂર્વક ઉતરેલ. છતાં પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીને મળીને મતભેદો સમજી લેવાનો તેઓ-શ્રીએ બે દિવસ સુધી કશો જ પ્રયાસ કર્યો નહિ ! આથી ત્રીજે દિવસે આ લેખકેજ નીચે તેઓશ્રીને મળી ૧૧ બજે શ્રી જંબૂવિં સહિત ઉપર લાવીને પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીની સાથે તે તે મત-ભેદો ચર્ચા લેવાની ફરજ પાડેલ. મુખ્યત્વે ચોમાસાની દીક્ષા અને ગર્ભાષ્ટમની દીક્ષા અંગે પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ, શ્રી જંબૂવિં (પૂ. દાનસૂંએ તો મૌન જ પકડેલ.) ને દોઢક કલાક સુધી સમાધાનો આપેલ. ગોચરી બાદ બપોરે ઉપાશ્રયના ઉપરના હોલમાં પ્રાયઃ અઢીથી પાંચ સુધી ચર્ચા ચાલેલ. પરિણામે તેઓ-શ્રીની માન્યતા ખોટી હોવા રૂપે જાહેર થવાનો ટાઇમ આવ્યો. જોઈને તેઓશ્રી તે જ દિવસે સાંજે છ વાગે સસમુદાય વડા-ચૌટાના ઉપાશ્રયે વિહાર કરી ગયેલ. બાદ ચોથે દિવસે પ્રાયઃ ૩૧ વાગે વડાચૌટાથી તેઓશ્રીએ, પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીને, અમીચંદ ગોવિંદજી, નેમચંદ નાથા અને મગન રણછોડ' મળી સુરતના ત્રણ આગેવાનો સાથે ખાસ કહેવરાવેલ કે- “આપની જે જે પ્રરૂપણાઓ છે તે અમોને માન્ય છે અને આવતી કાલે જ વ્યાખ્યાન પાટેથી હું પોતે જાહેર કરું એવી મારી ભાવના છે; પરંતુ આપની ઇચ્છા

હોય તો જ'ખૂવિં વ્યાખ્યાનમાં તે પ્રમાણે જાહેર કરે. ” આ સાંભળી પ્રસન્ન થયેલ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ તેઓને તરત જ જણાવી દીધેલ કે-‘ તેમ હોય જ નહિ ! તેઓની લાજ તે મારી છે ! આટલું કબૂલ કર્યું તે જ ખસ છે. ’ (જુઓ-આજથી ૩૦ વર્ષ પૂર્વે છપાયેલ ‘ દિશા ફેરવો ’ નામની ખૂકનાં પૃ. ૬-૭) એ પછી તેઓશ્રી વડાચૌટાથી ચૂપ-ચાપ વિહાર કરી ગયેલઃ છતાં દૂર ગયા બાદ વળી પાછા પ્રાયઃ સર્વત્ર ‘ અમારી માન્યતા સાચી છે ’ એમ બોલવા અને પ્રચારવા લાગેલ ! આથી ‘ તેઓ-શ્રીની આ કઈ જાતની પ્રમાણિકતા ? ’ એમ આશ્ચર્ય થયેલ.

ખોટા અર્થકાર કરવા છતાં ખોટા અર્થો છોડ્યા નહિ !

તે પ્રચારની અસત્યતાને સમજીજનોના ખ્યાલ પર લાવવા સારૂ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ સં. ૧૯૮૮ માં મુંબઈ લાલ-બાગથી ‘ દીક્ષાની જઘન્ય વય ’ સંજ્ઞક ખૂક પ્રસિદ્ધ કરેલ. તે વાંચી નિજની સ્ખલનાઓ સુધારી શાંત થઈ જવાને બદલે તેઓશ્રીએ, પોતાની માન્યતાને અસત્ય લેખાવનારા શાસ્ત્રીય પાઠોવાળી તે ખૂકમાંનાં લખાણને ચેનકેનાપિ અસત્ય લેખાવવા પોતાના પ્રશિષ્ય પં. શ્રી રામવિજયજીને છૂટો દોર આપેલ. ભાવિ પરિણામ વિચાર્યા વિના તેમણે પણ પોતાના ‘ વીરશાસન ’ તથા ‘ જૈન પ્રવચન ’ છાપામાં એ અંગે ફાવે તેમ ફેંકાફેંક કરાવવા માંડેલ ! પરિણામે બંને સમુદાયની ઐક્યતા, અનૈક્યતાનાં સ્વરૂપે પ્રસાર પામી ! જે કલ્યાણકામીજનોને ભારે દુઃખદ નીવડેલ; પરંતુ તે દુઃખ, કલેશોપશમનનો ઉપાય નહોતો.

આ વસ્તુ વિચારીને તે કલેશોપશમનના નક્કર ઉપાયરૂપે

પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રીએ, નિજના સૈદ્ધાંતિક ‘સિદ્ધચક્ર’ પત્રમાં તેઓના અસદ્ પ્રચારને અસદ્ રૂપે જણાવનારી શાસ્ત્રસિદ્ધ અને તે પણ સંક્ષેપમાં જ સત્ય દર્શાવનારી સમાલોચના શરૂ કરી દેવાનું રાખેલ ! પરિણામે તેઓશ્રીને પોતાના પૂર્વોક્ત મંતવ્યોમાં મીયાલાઈની ટાંગના દૃષ્ટાંતે પોતાના પત્રોમાં ઉટપટાંગ કરીને લોચા વાળવાની કાંદિશિક સ્થિતિમાં પણ મૂકાઈ જવું પડેલ ! તેઓશ્રીને એ લોચા, પોતે કરેલી અને પ્રચારેલી—“દીક્ષાની પરીક્ષા-ઉંટડીનું દૂધ અલક્ષ્ય-પ્રભુની કરણી અને કથની લિન્ન-આણા એ જ ધર્મ-વચનવિશ્વાસે પુરુષવિશ્વાસ નહિ-ઉપવાસાદિનાં પચ્ચક્ષુઆણુ નવકારશી પાણુહારથી કરાય-નયસાર આમચિતકને બદલે રાજા હોતો-ગુરુતત્ત્વ વિનિશ્ચયના ‘અતઃ પવાષ્ઠમ-ચારિત્રે સિદ્ધેરાવશ્યકત્વાત્’ પાઠના કરેલા ખોટા અર્થને ચેનકેનાપિ સાચો લેખાવતા રહેવાની પદ્ધતિ તેમ જ (દ્રવ્યલોકપ્રકાશ સર્ગ ૩ના ૨લોક ૩૫૯ની સાક્ષીમાં અપાએલ શ્રી સંત્રહણી તેમજ પ્રવચનસારોદ્ધારવૃત્તિના પાઠોના આધારે તે લોક પ્રકાશકારે ‘અત્ર ચ પૂર્વકોટયા નવવર્ષોન્તત્વં, કિંચિન્ન્યૂનનવવર્ષોન્તત્વં, કિંચિત્સમધિકાષ્ટવર્ષોન્તત્વં’ इति त्रयं मिथो यथा न विरुध्यते तथा बहुश्रुतेभ्यो मावनीयम्’ એમ લખવા પૂર્વક જણાવેલા) દીક્ષાના ‘ગર્ભાષ્ટમ-જન્માષ્ટમ અને જન્માષ્ટ’ એ ત્રણ પ્રકારને એ પ્રકાર તરીકે લેખાવવાની, વગેરે” શાસ્ત્રવિરુદ્ધ પ્રરૂપણા બદલ વાળવા પડેલ : છતાં ખોટા અર્થો છોડ્યા નહિ !

શિષ્યોએ તો ખોટા અર્થો પોતાના ગુરુના નામેય

ચઢાવી દીધા !

‘ગર્ભાષ્ટમ’ એટલે ગર્ભથી આઠમું વર્ષ=ગર્ભના સવા નવ

માસ, જન્મ પછી ૬ વર્ષ પોણા ત્રણ માસ થયે સાત વર્ષ પૂરાં થાય અને તે ઉપર એક દિવસ થયે સતે આઠમું વર્ષ ગણાય છે. દીક્ષાના આ મત મુજબ બે હજાર વર્ષ પૂર્વે થએલા ‘શ્રી નિર્વાણકલિકા’ નામના મોઢ ગ્રંથરત્નના કર્તા ધુરંધર આચાર્ય ભગવાંત શ્રી પાદલિપ્તસૂરીશ્વરજી થન્ની દીક્ષા થએલ હોવાનું દષ્ટાંત પણ મોળુદ છે. સં૦ ૧૯૯૨માં છપાએલ ‘દિશા ફેરવો’ ભા૦ ૧ ના પૃ૦ ૫ ઉપરના લખાણ મુજબ સં૦ ૧૯૯૦ માં (રાજનગર મુનિ સંમેલન પહેલાં) છાણી મુકામે પં૦ રામવિં મં સહિત પૂં દાનસૂરિજીએ, ‘ગર્ભાષ્ટમ’ના તે અર્થને ગર્ભથી આઠ પૂરા કહેવા વડે જન્મઘટમ (જન્મથી આઠમા)ના અર્થમાં ભેડી દેવાની કરેલી ભૂલને પૂં આગમોદ્ધારક આં મંશ્રી પાસે પુનરપિ કબૂલ કરવી પડી હતી: આમ છતાં તેઓશ્રીએ તે ‘ગર્ભાષ્ટમ’ને પહેલાં કરેલો ખોટો અર્થ જ ગાયે રાખેલ ! તેઓશ્રીના પદ્ધર શ્રી પ્રેમસૂરિજી-તેમના (ફરીથી માનેલા) પદ્ધર શ્રી રામચંદ્રસૂરિજી અને (પોતાના ગુરુ પ્રેમસૂરિજીના હાથે ‘મહાપંથનો યાત્રી’ નામની યૂકમાં અપાએલ છ પાંખડીના વિચિત્ર કમલવાળા ફેાટામાં એક નંબર ઉતરી જવા પામેલ) શ્રી જંબૂવિંની ત્રિપુટીએ તો ‘ગર્ભાષ્ટમ’ના તે ખોટા અર્થને પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી વિરચિત ‘વિવિધ પ્રશ્નોત્તર’ ભાગ બીજાને અંતે ગાળાગાળીથી પણ સાચો લેખાવવા [પોતાના એ કહેવાતા પરમપુરુષ (દાનસૂરિજી)ને નામે ખપાવવા સાડ] ૧૭૯મો કૂટ પ્રશ્નોત્તર ઉપજાવી કાઢીને પોતાના તે લેખાવાતા પરમગુરુને નામે ખપાવવાનું શ્રી સંઘની

વંચના કરનારું કઠોર પાપ પણ કરેલ છે. (કે-જે પાપ; તે પ્રશ્નોત્તરમાં શ્રી દાનસૂરિજીની હયાતિ પછીની ‘તિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિમાં પૂર્વ પૂર્વતર તિથિની ક્ષયવૃદ્ધિ’ની દાખલ થઈ જવા પામેલી વાતથી સિદ્ધ છે.)

એકલા ‘જન્માષ્ટ’વાળા શાસ્ત્રદ્રોહી ગણાય છે.

ઉપરોક્ત સ્પષ્ટીકરણમાં દીક્ષાની જઘન્ય વય અંગે ‘ગર્ભાષ્ટમ-જન્માષ્ટમ અને જન્માષ્ટ’ એમ ત્રણ પક્ષો હોવાનું મનસ્વીપણે નહિ; પરંતુ ‘બૃહત્સંપ્રહણી-લોકપ્રકાશ’ વગેરે શાસ્ત્રોના આધારે જણાવેલ છે. એટલે કે-‘ગર્ભાથી આઠમે વર્ષે= જન્મથી ૬ વર્ષ ૨૧૧ મહિના અને એક દિવસે, જન્મથી સાત વર્ષ અને એક દિવસે તથા જન્મથી આઠ વર્ષ પૂરા થયે’ એમ જઘન્ય વયની દીક્ષા અંગે ત્રણ પક્ષો મનસ્વી નથી; પરંતુ શાસ્ત્રોક્ત છે, એમ ઉપર સ્પષ્ટ સાધાર જણાવ્યું છે.

દીક્ષાની જઘન્ય વય અંગેના તે શાસ્ત્રોક્ત ત્રણ પક્ષો (વચનો) માંનું ‘જન્માષ્ટ’એ એક જ વચન પકડીને પ્રથમના ‘ગર્ભાષ્ટમ અને જન્માષ્ટમ’ એ બંને વચનોને મિશ્ર કરવારૂપ લૌકિક-નીતિને અનુસરનારા આ નવા નિજમતિઓ, પૂર્વધર નિશીથ ચૂર્ણિકારની પણ પૂર્વના આચાર્યોના “આદેસેણ વા ગર્ભમઢ-મસ્સ દિક્ષા=ગર્ભાથી આઠમા વર્ષે એટલે કે-જન્મથી ૬ વર્ષ ૨૧૧ માસ અને એક દિવસે દીક્ષા,” એ તથા બીજા પણ તે વચનને પુષ્ટિ આપનારા અનેક શાસ્ત્રપાઠો ઉપર સં૦ ૧૯૮૮થી અધ્યાપિયય”તના ૩૫ વર્ષ સુધી પગ મૂકીને (જન્માષ્ટ પક્ષની સાથે શાસ્ત્રીય તે આદ્ય બે પક્ષોનેય અનુસરનારા) પૂ૦ આગમો-

હારક આઠ મઠ શ્રી પ્રતિ ઉપર પ્રમાણે નિંદનનોચિત ગલીય અને ગલીયતર પણ હુમલા, પોતાની ‘જન્મથી ૮ વર્ષ પૂરા થયે જ દીક્ષા થઈ શકે’ એ એકપક્ષીય માન્યતાને પ્રભુશ્રી જિનેશ્વર ભગવંતની માન્યતા તરીકે ઠસાવવા સાડ જ કરી રહ્યા છે તે તેઓના સરાસર ભવાલિનંદીપણાનું જ સૂચક છે.

ગર્ભાષ્ટમપક્ષે એવા પણ શાસ્ત્રીય નિયમો છે કે—(૧)—જઘન્ય વયનો દીક્ષિત દીક્ષા બાદ એક વર્ષે કેવલજ્ઞાન અને મોક્ષ પણ પામે (૨)—અનુત્તર વિમાનનું જઘન્ય અંતર કંઈક અધિક આઠ વર્ષનું હોય અને (૩)—મોક્ષગમનનું જઘન્ય આયુષ્ય પણ કંઈક અધિક આઠ વર્ષનું હોય.’

એ ત્રણેય શાસ્ત્રીય નિયમોમાંના અંતિમ બે નિયમો, ગર્ભાષ્ટમ (જન્મથી ૬ વર્ષાય) પક્ષને તથા જન્માષ્ટમ (જન્મથી સાત વર્ષ અને એક દિવસવાળા) પક્ષને ‘શ્રી બૃહત્સંપ્રહણીની ટીકા-માંનો ‘કિંચિત્સમધિક વર્ષાષ્ટકા દૂર્ધ્વમુત્પાદિત કેવલજ્ઞાનસ્ય= કંઈક અધિક આઠ વર્ષે ઉપાજિત કેવલજ્ઞાનની’ એ જે સાર્થ પાઠ છે તે પાઠ નિતરાં સંગત છે. જ્યારે જન્મથી આઠ વર્ષ પૂરા થયા બાદ એક દિવસે દીક્ષાવાળા જન્માષ્ટ પક્ષને બીલકુલ સંગત નથી. કારણ કે—તે પક્ષને હિસાબે તો દીક્ષાના એક વર્ષ પર્યાય બાદ દસમે વર્ષે એટલે કે—નવ વર્ષને એક દિવસે કેવલજ્ઞાન થવા જાય છે.

દરેક વાતમાં શાસ્ત્રને આધારે જ ચાલવાની બૂમો મારનારા એ નિજમતિઓ, ગર્ભાષ્ટમ અને જન્માષ્ટમની પણ દીક્ષા, એ પ્રકારના શાસ્ત્રીય ત્રણ નિયમો અને શાસ્ત્રપાઠથીયે સિદ્ધ

હોવાનું જાણતા હોવા છતાં જઘન્ય વચની દીક્ષા અંગેના તે ‘ગર્ભાષ્ટમ-જન્માષ્ટમ અને જન્માષ્ટ’ એ શાસ્ત્રોક્ત ત્રણ પક્ષો-માંના આદિમ એ પક્ષોને તો મિશ્ર કરી દઇને વસ્તુતઃ એક ‘જન્માષ્ટ’ પક્ષને જ માનવાના દુરાગ્રહવશાત્ ઉડાવી જ દે છે ! એ જોતાં તેઓની એ ‘શાસ્ત્રોના આધારે જ ચાલવાની ખૂમને વિદ્વાનોએ શ્રી સંઘની છેતરપીંડી રૂપે જ ગણવી રહે છે. કારણ કે-‘શાસ્ત્રના એક ફાવતા વચનને માને અને એ જ શાસ્ત્રના (મનસ્વીપણે જ ‘ગર્ભાથી અને જન્મથી આઠ’ અર્થ કરીને) એ વચનોને ન માને તે તો ખુલ્લો શાસ્ત્રોહ ગણાય છે.’

સં ૧૯૯૫માં પૂ ૦ પં ૦ (હાલ આ ૦) શ્રી ધર્મવિજયજી ગણિના વિદ્વાન્ શિષ્ય મુનિશ્રી યશોવિજયજીએ પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘સાનુવાદ બૃહત્સંગ્રહણી’ ગ્રંથના પૃ ૦ ૫૮૦ ઉપરની ગાથા ૩૧૧ના વિવરણની સ્ક્રૂટનોટમાં પણ-“લોકપ્રકાશકારે ખતાવેલા ‘ગર્ભાષ્ટમ-જન્માષ્ટમ અને જન્માષ્ટ એ’ ત્રણ ભિન્ન ભિન્ન કથનો મુજબ ગર્ભાષ્ટમ (જન્મથી ૬૧ વર્ષ) ની દીક્ષા સિદ્ધ થશે, તેથી (દીક્ષા બાદ વર્ષે કાલધર્મ પામનારને) અનુત્તરનું જઘન્ય અંતર અને મોક્ષગમન માટેનું જઘન્ય આયુષ્ય પણ ઠીક રીતે મળી આવશે.” એ મુજબ સ્પષ્ટાર્થ જણાવેલ હોવા છતાં અને શાસનપક્ષના-“તમે પકડેલ એકલા ‘જન્માષ્ટ’ મતથી અનુત્તરના શાસ્ત્રોક્ત જઘન્ય અંતર તેમજ મોક્ષગમન અંગેના જઘન્ય આયુષ્યનો તો મેળ જ ખાતો નથી, તેનું કેમ ?” એ મૌલિક અને સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નનું સમાધાન તો આજે ૩૫ વર્ષ થયા છતાં તે નિજમતિઓએ મારેલા ‘શ્રી સંઘ કૌશલ્યાધાર’ના લેખલાદિના માનસરોવરમાં મ્હાલતા

અને કહેવાતા સિદ્ધાંતમહોદધિ ય આપી શકેલ જ નહિ હોવા છતાં આ નૂતનો તે બદલ લાજવાને બદલે શ્રીસંઘમાં પોતાને જ શાસ્ત્રાનુસારી અને સુવિહિત ઓળખાવતા રહીને શાસન પક્ષના પૂજ્ય મુનિગણને પોતાની ‘ પ્રવ્રજ્યાયોગાદિ વિધિ સંગ્રહ ’ ની લખાડ પ્રસ્તાવનાદિમાં ગાળને તુચ્છ ઓળખાવવાની અયોગ્યતા દાખવી શકે છે! તે પંચમ કાલનો પ્રભાવ જ માનવો રહે છે.

ઐક્યતા ખપતી નહિ હોવાનું થએલું દુઃખ

આથી વિદ્વાનોમાં તેઓશ્રી નિજમતિને જ જિનમતિમાં ખપાવનાર તરીકે પણ પંકાએલ. ‘ સિદ્ધચક્ર ’ની એ ટચુકડી જ લેખાવાતી સમાલોચના પણ તે અસત્ય પ્રચારનું એ ફલ બતાવી આપવા સમર્થ હતી, એમ એ પછી તો તે વર્ગને ભાન પણ આવેલ; પરંતુ પછી શું ઉપાય? એટલું ખરું કે—એ પછીથી તેઓશ્રીએ ‘ જૈનપ્રવચન ’ ગત ‘ જિજ્ઞાસા અને તૃપ્તિ ’ના લખાણમાં પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રી સામે કટુવાણી વ્યવહાર પર કાળુ મૂકાવેલ.

તેવામાં વળી કમભાગ્યે સંઠ ૧૯૮૯ના પર્યુષણનું કલ્પવાંચન, ગ્રહણની અસજ્જાય ‘ ટાળી શકાય તો ટાળવી ’ એ શાસ્ત્ર વચનને નિજમતિમાં ચોળને તે ગ્રહણની અસજ્જાયમાં પણ વાંચન કરી પુનઃ નિજમતિને જિનમતિ લેખાવવા માંડેલ !

સંઠ ૧૯૯૦ના રાજનગર મુનિસંમેલનમાં પણ તેઓશ્રીએ, પંઠ શ્રી રામવિં મં દ્વારા કિન્નાખોરીદર્શક વાણીના પત્થરા નાંખવા માંડેલ ! પરિણામે પૂઠ આં શ્રી નંદનસૂરિજી મહારાજે, ‘ એ રામવિજય ! તમારા સિવાય સંમેલનનું કામ

‘પડયું નહિ રહે: સંમેલનનું કામ સંમેલન કરશે જ’ એમ પડકાર પૂર્વક ડારેલ, ત્યારે જ સંમેલનનાં કાર્યને યદ્વાતદ્વા રીત્યા ડાળવાની વલણને ઠંડી પાડેલ ! તે વખતે શ્રી હેતુમુનિજી સામે બોલવામાં તો ‘અમારે અને શ્રી વલ્લભસૂરિજીને કાંઈ જ વાંધો નથી’ એમ (તેઓ સાથે ઘણાએ અંગારા ઝરતા વૈમનસ્યો તો જગન્નાહેર પણ હોવા છતાં) સાડા ચારસો મુનિગણ વચ્ચે બેઘડક બુકું બોલેલ ! (જૂઓ સં૦ ૧૯૯૨ની ‘દિશા ફેરવો’ બૂક ભાગ પહેલો પૃ૦ ૧૮) એ વગેરે કડવા પ્રસંગોના અનુભવ બાદ શ્રી સંઘમાં તેઓશ્રી, શ્રી સમસ્ત શ્રમણ સંઘની રૂબરૂ તે વિખ્યાત સંમેલનને ય તોડી પાડવાની વૃત્તિવાળા તેમ જ અસત્યવાદી પણ લેખાઈ જવા પામેલ !

તે સંમેલન સર્વાનુમતે સફલ નીવડયા પછી પણ તે સંમેલનના ઠરાવોને નિર્બંધ લેખાવવા સાડ અમદાવાદ-વિદ્યાશાળામાં શ્રી સિદ્ધિસૂરિ-લખ્મિસૂરિ-ક્ષમાભદ્ર(સૂરિ)-ભદ્રસૂરિ-કનકસૂરિ તેમજ પં० શ્રી ભક્તિવિં મં આદિ સહિત સવાસો જેટલા પોતાના પ્રશંસક સાધુઓનું ત્રણ દિવસ સંમેલન યોજીને પોતે ઘડાવેલા પ્રાયઃ ૨૨ જેટલા ઔત્સર્ગિક ઠરાવોને સર્વાનુમતે પાસ કરાવી લેવા સાડ તેઓશ્રીએ ત્રણ દિવસ બપોરે ૨૧ થી ૫ સુધી સતત પ્રયાસો કરેલા. (કે-જે પ્રયાસોને તે બેઠકમાં પણ ત્રણેય દિવસ હાજર રહેલા આ લેખકે તેઓશ્રીને કરેલા એક જ પ્રશ્નમાં તેઓશ્રીએ સર્વાંગ અને સદાને માટે સમેટી લેવા પડેલ !) તેઓશ્રીની તેવી કારમી વલણ બેતાં તેઓશ્રીને

શ્રીસંઘની ઐક્યતા અપતી જ નહિ હોવાનું લાગ્યું અને તે ભારે દુઃખદ હતું.

તેમના જેવા ચારિત્ર્યવંતને એ જરાય શોભનીય નહોતું.

સં. ૧૯૯૧ની ચૈત્રી શાશ્વતી ઓળીની અસંખ્યાયમાં શ્રી રાધનપુર મુકામે તેઓશ્રીએ શુદ્ધ ચૌદશે પોતાના શિષ્ય પ્રશિષ્યને આચાર્ય-ઉપાધ્યાયપદવી આપવા અંગેનાં કાલગ્રહણ લેવાનું શાસ્ત્ર અને પરંપરા વિરુદ્ધ પગલું ભરેલ, તેનો ખેદ દર્શાવવાને બદલે પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્યો દ્વારા ‘જૈન પ્રવચન’ છાપામાં શાસનપક્ષ સામે આગમના રહસ્યના જાણુ તો તેઓ પોતે જ હોવા રૂપે ‘અહુ’ની કડક પણ ડાંગ ઉછાળીને તે નિજ મતિને જિનમતિ લેખાવેલ ! તેઓશ્રીના આ દરેક વલણમાં તેઓશ્રીનો આશય મુખ્યત્વે એ જણાએલ કે-‘વર્તમાનકાલે સહુ કરતાં હું જ સચ્ચારિત્રપાત્ર અને સમસ્ત શાસ્ત્રોનાં રહસ્યોનો જાણુ હતો, એમ ભાવિ જૈન આલમ જાણુ.’ જે મહત્વાકાંક્ષીપણું તેવા ચારિત્રવંત મહાત્મા માટે જરાય શોભનીય લાગતું નહોતું.

એ પ્રકારે પ્રભુશાસનમાં નિજનું શાસન ચલાવવાનાં

તાત્કાલિક પણુ કડુ ફળો !

૧-રાધનપુર આચાર્ય બન્યા કે તરત શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ ગુરુથી જુદા પડી તે સં. ૧૯૯૧નું ચાતુર્માસ પાટણ મુકામે સ્વતંત્ર કરેલ !

૨-પોતે જેઓને પોતાના સમુદાયના અગ્રગણ્ય લેખાવતા

હતા, તે બંને-આં શ્રી પ્રેમસૂરિજી મં તથા ઉપાં શ્રી રામવિં મં, ૧૯૯૨ના પોષ માસે પોતાને (નિકટ મૃત્યુદર્શક વૃદ્ધા-વસ્થાને નજરે જોવા છતાં પણ) જે-તે ૬-૭ સાધુ સાથે ઝીંઝુવાડા મુકામે મૂકીને ઉઘાપન મહોત્સવને ખડાને ખંભાત લાણી વિહાર કરી જવા રૂપે તેઓશ્રીથી સસમુદાય જુદા પડી ગયેલ ! [પાટડી ગામે ધ્વજદંડની પ્રતિષ્ઠા અંગેના અને ખંભાત મુકામે ઉઘાપન અંગેના મહોત્સવની એક સાથે વિનંતિ હતી અને ગત ચાતુર્માસ, ઉપાંશ્રી રામવિંએ રાધનપુર મુકામે તેઓશ્રીની સાથે તેમજ આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ પાટણ જુદું કરેલ હોઈને ખંભાત મુકામે ઓચ્છવ નિમિત્તે આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીમં, અને પાટડી મુકામે ઓચ્છવ નિમિત્તે વૃદ્ધ અને ગ્લાન એવા પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમં શ્રીની સાથે ઉં શ્રી રામવિંમં જઈ શકે તેમ હતું: છતાં તેઓ બંને મુખ્યે, પૂં આંશ્રીને તેવી વૃદ્ધ અને ગ્લાનાવસ્થામાં પણ એ પ્રકારે જે-તે અને જૂજ સાધુ સાથે ઝીંઝુવાડે છોડીને વિશાલ સમુદાય સહ ખંભાત લાણી ઉપડી ગયેલ !] કે-જે વિયોગ તેઓને સદાનો નીવડેલ ! (આ નવીનોએ પેપરો અને જીવનચરિત્રોમાં દર્શાવાતા પોતાના તે પરમ-ગુરુ પ્રતિની તેઓએ લેખાવાતી પોતાની પરમગુરુભક્તિનું ઉઘાડું સ્વરૂપ આ છે.)

૩-એ વૃદ્ધ અને ગ્લાનાવસ્થામાં પણ પાટડી પ્રતિષ્ઠા અંગેની એ પ્રકારે માથે આવી પડેલી દુરજ બજાવવા સાડે પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમંને ઝીંઝુવાડાથી તેર માઈલ દૂર પાટડી તરફ વિહાર કરવામાં બે માઈલ તો કબ્બે પસાર થયેલ. અત્યંત નબળાઈને લીધે માર્ગમાં નિરાધારપણે પડી જવાનું તથા ૦૧ કલાક

બેભાનપણે પડ્યા રહેવાનું પણ બનેલ ! આ સ્થિતિમાં સાથે સુખાણુ વૈયાવચ્ચકાર હોત તો કાંઈકેય રાહત મળત ! મૂર્છા ઉતર્યા બાદ પણ એ વૃદ્ધ અને ગ્લાન મહાત્માની સાથે ઇચ્છાનુ-કૂલવર્તી કોણ ? આ સ્થિતિમાં અનેક શારીરિક કષ્ટો અને આંતરિક સંતાપોના ભાજન બનીને એ વૃદ્ધ મહાત્મા, ચાર દિવસે (નહિ ગુજરાતનું કે નહિં આલાવાડનું એવા નાનાશા) ‘ પાટડી ’ ગામે પોષ વદિ બારસે પડતા-આથડતા મુશીબતે પહોંચેલ ! ભાગ્યયોગે આમપ્રવેશની તિથિ પણ અંધારી બારશ ! કે-જે બાર જ વગાડે ! ખરેખર કર્મની ગતિ ગહન છે !!!

તે તે પ્રકારે ચોમેરથી પરિતાપિત એવા તે વૃદ્ધ મહાત્માની તબિઅત મહાશુદ્ધિ રની સાંજે એકદમ બગડેલ, હતા તે શ્વાસે જોર પકડેલ અને એ સાથે જ લકવાના પેદા થયેલા વ્યાધિએ તો ઘોડા વેગે જોર પકડવા માંડેલ ! પરિણામે સાંજના પ્રતિક્રમણગત ‘ જીસે ખિત્તે સાહૂં ’ સ્તુતિનો તો અતિ કષ્ટેય એક અક્ષર પણ નહિ બોલી શકેલ ! (તેવી અવાચક સ્થિતિ પછી પણ તેઓશ્રીના જીવનચરિત્રોમાં જે તેઓશ્રીએ-‘ મારી....જિ....હ્યા....સ્ખ....લ....નાં ’ યાવત્ ‘ હું....સર્વ....કોઈને....ખમાવું....છું ’ એ વગેરે તૂટ્યા અને અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં ફરમાવું હોવાની લખાએલી વાતોને તો ‘ તેઓ અંતિમ સમયે સમાધિમાં જ હતા ’ એમ પ્રચારવા સાડે લખવાના વ્યવહારરૂપ જ ગણવી રહે.) પછી તો લગભગ પરાધીનાવસ્થામાં સ્ટાં ટાઈમ ૯ પછી સુખાણુ નિર્યામકોની ગેરહાજરીમાં અને ગ્રામ્યજનોની હાજરીમાં તેઓશ્રીનો મૂંઝાતો આત્મા, પોતાની પડછંદ કાયાનો એકાએક ત્યાગ કરીને દેવલોક સીધાવેલ ! તેઓશ્રીનું તેવા નિર્બંજ સંયોગો અને

સ્થાનમાંયે તે પ્રકારનું મૃત્યુ ‘ નહિ ગુજરાતમાં—નહિ ઝાલાવાડમાં અને નહિ સમીપે જ રહેલ જન્મભૂમિ ઝીંઝુવાડામાં પણ ’ થયેલ જોધને શાણાજનોએ તેને તથાપ્રકારના કોઇ કર્મસંકેતરૂપે માનેલ અને અણુસમજુજનોએ ‘ પાઘડીનો વળ છેડે ’ના દૃષ્ટાંત સાથે યોજેલ:

[એ મહાત્માના વેલાએ તાજેતરમાં મુનિ નિત્યાનંદ વિઠ્ઠા નામે એક નિર્માલ્ય બૂક પ્રકટ કરેલ છે ! તે બૂકને તેણે નામ તો ‘ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ’ અને ‘ વિવેકદર્શન ’ એવું પવિત્ર આપેલ છે; પરંતુ તે બૂકની અંદર છૂપાવેલી-ગલીચતર લખાણવાળી—પૃં ૧૨ થી ૬૪ની એક ‘ પ્રસ્તાવના તિમિર તરણિ ’ની બૂકનું કામ ઘણું અપવિત્ર કરેલ છે. આથી જ તેવાં ગંદા લખાણને છાપી આપવાની પાલીતાણા બહાદુરસિંહજી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસવાળાએ તે કડવા વેલાના કોઠીંબડાને સ્પષ્ટ ના જણાવી દીધેલ: તેમ છતાંય તે ગંદા લખાણને તે વિષવેલાએ ‘ સર્વોદય મુદ્રણાલય—સાદરા ’માં બૂકરૂપે છપાવીને પૂર્વોક્ત પવિત્ર નામની બૂકમાં પાલીતાણા પ્રેસ માલિકના ખ્યાલમાં ન આવે તે રીતે છૂપાવવી પડેલ છે ! આશય એ છે કે—‘ અમૃતના કૂંપાના નામે તે ગંદકીના ગાડવાનેય અમૃતના તુંબડામાં ખપાવવો. ’ (પોતાને પોતે સુવિદિત લેખાવનારા એ આપણા સુવિદિત (?) ભાઈઓની સુવિદિતતા આ છે.]

તેમણે તે બૂકમાંના ગલીચ અને અશ્લીલ લખાણને રૂપક આપેલ છે, મેં ગતવર્ષે પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘ પ્રસ્તાવના તિમિર-સારકર ’ નામની (સાહિત્યપ્રેમી પૂં મુનિરાજશ્રી પુણ્યવિનયજી

મં આદિ અનેક વિદ્વાનોના હાથે ટંકશાળીપણાની છાપ પામેલી) પ્રમાણિક અને શાસ્ત્રાનુસારી બૂકના ખંડનનું; પરંતુ તેમાં તે વેલો, શ્રી નિત્યાનંદ વિઠ્ઠા હાથે મારી તે બૂકમાંના કોઈ એક પણ નિરૂપણનું પ્રમાણિક ખંડન કરાવી શકેલ નથી, એ વગેરે હકીકત આગળ જતાં સ્પષ્ટ કરાશે. હાલ તો ઉપર સુધીના લખાણ દ્વારા વાંચકો, તે વેલાની—“ તે ગંદી બૂકના પૃં ૧૯ના બીજા પેરાના—‘ પૂં શ્રી આત્મારામજી તે પૂં આં શ્રી વિજયનંદ-સૂરિજીં’થી માંડીને પૃં ૨૪ના ચોથા પેરામાંની—‘ તેમણે પોતાની મેળે જ તુલ્કો ઉઠાવીને જેમ તેમ લખી નાંખ્યું છે.’ ત્યાં સુધીની ‘ પટ્ટધર ’ અંગેની વાતોને તથા પૃ. ૨૭ના પહેલા પેરામાંની ‘ પોતાના દીક્ષાગુરુ પૂં આં શ્રી વિજયદાનસૂરિશ્વરજી. ’ થી માંડીને પેરા બીજાની ‘ શ્રીમાન્ સાગરાનંદસૂરિજીના કાન ભંભેરી વિરુદ્ધ ઉશ્કેરવામાં વાળ્યો ! જુઓ તેમની આ ખાનદાની ? ’ ત્યાં સુધીની મારી દીક્ષા અંગેની વાતોને તેમજ પૃ. ૪૮ના બીજા પેરાની સંં ૧૯૮૮ના સુરત વડાચૌટાના ઉપાશ્રયેથી. ’ માંડીને પૃં ૪૯ના પહેલા પેરાની ‘ એવી કોઈ બીના બની જ નથી ’ એ અંતિમ પંક્તિ પર્યંતની (સંં ૧૯૮૮માં સુરતમાં બનેલ ભૂલ સ્વીકારના હકીકતરૂપ પ્રસંગનો અપલાપ કરનારી) વાતોને જ સાવમૂળ જુઠી તરીકે સમજી લેવામાં સંતોષ માને.”

૪—એ જ સંં ૧૯૯૨ના વૈં શું ૬ ના દિને મુંબઈ ખાતે ઉપાં શ્રી રામવિંમંને આચાર્યપદ પ્રદાન કરવાના પ્રસંગે જ તેમના તેર સાધુઓએ તે પદપ્રદાન સામે સખત વિરોધ ઉઠાવેલ અને તે વિરોધને ઉપશમાવવા સાડ તેઓશ્રીને (લાલબાગ મેડી પરની લાકડાના રૂમમાં ઠવણીથી) પ્રથમ ફરી દીક્ષા અપાયા.

પછી જ નીચે મંડપમાં શ્રી પ્રેમસૂરિએ આચાર્યપદ આપી શકેલ !

૫-તે વખતે આચાર્ય બનવા ઉજમાળ થયેલ શ્રી જંબૂ વિં ને તો વડિલોની વિવિધ કરામતોના લોગ બની આચાર્યપદને બદલે ઉપાધ્યાય પદમાં જ સંતોષ માનવાની સ્થિતિના લાજન બનવું પડેલ !

૬-એ જ વર્ષના શ્રાવણ માસે તે આચાર્ય બનેલા શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીના હાથે શ્રીસંઘની શાસનમાન્ય બારપર્વીની (સાથે સાથે સૂતક અને ગ્રહણની અસજ્જાયની પણ) અવિચ્છિન્ન આચરણને લોપવાનું=શાસનની અવિચ્છિન્ન આચરણને ઉત્થાપવાનું ઘોર પાપોપાજ્ઞન થવા પામેલ !

૭-આથી સં ૧૯૯૩માં તો શ્રીસંઘમાં દેશોદ્દેશ-ગામો-ગામ અને ઘરે ઘરમાં કલેશનો દાવાનલ લભૂકી ઉઠતાં તેઓશ્રીને ગૂજરાત જેવો ચિરપરિચિત દેશ છોડીને ત્રણ વર્ષ સુધી અપરિચિત એવા દક્ષિણ દેશમાં ખસી જવું પડેલ અને ત્યાં પણ પૂનાસ્થિત ગુરુની ઓથે જીવન ધડકતે હૃદયે જીવવું પડેલ !

૮-એ અરસામાં પ્રથમ મુંબઈ ખાતે પોતે તૈયાર કરેલા પ્રાયઃ ૧૭ શિષ્યોને (પૂના ખાતે રક્ષણાર્થે રહેલા તેમના ગુરુ શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ પોતાના કરી લેવાથી) પોતે ગૂમાવવા પડેલ !

૯-સં ૧૯૯૫ મહા શુદ્ધ સાતમે શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ, પોતાના હક્કદાર શિષ્ય ઉં શ્રી જંબૂવિંની ઉપેક્ષા કરીને જરાય હક્કદાર નહિ એવા (અન્ય ગુરુના શિષ્ય મુનિશ્રી અમી વિંમંના શિષ્ય) ઉપાં શ્રી ક્ષમાલદ્રવિંમંને આચાર્યપદ આપી દેવાનું બનેલ ! એટલું જ નહિ; પરંતુ પોતાના તે શિષ્ય ઉપાં

જંખૂવિંને બદલે પોતાના પટ્ટાલંકાર પણ તે ક્ષમાભદ્રસૂરિજીને જ બનાવવાનું સૂઝેલ ! (પોતાના ગુરુની એ નીતિએ પોતાને શ્રી કમલસૂરિજીની પાટના ચોથે નંબરથી ખસેડીને પાંચમે નંબરે ધકેલી દીધેલ હોવાથી શ્રી જંખૂવિંને તે પ્રસંગે કેટલું દુઃખ થયું હોય તે સમજી લેવાનું અત્ર વાચકો પર છોડીએ છીએ.)
‘ આઠ શ્રી પ્રેમસૂરિજીની આ મુત્સદ્દીગીરિએ, મુનિશ્રી અમીવિં મંની તો છતા શિષ્યોએ પાટ જ બંધ કરી દીધી ! ’ એમ પણ એ બનાવથી લેખાવા પામેલ !

૧૦-વજ્રહદાર માહિતી મુજબ-પોતાના તે ઘોર અપમાનથી રોષે ભરાયેલ ઉઠ શ્રી જંખૂવિંએ તો તેજ સંઠ ૧૯૯૫ માં પાલીતાણા ભણી કરેલ વિહારમાં આવેલ અમરેલી મુકામે શ્રાવક સંઘના હાથે પણ આચાર્યપદવી લેવાની તૈયારી કરેલ- તે સંબંધીની કંકોત્રી પણ છપાઈ ગયેલ; પરંતુ પાછળથી કોઈ અકળકારણે તેમને તે સઘળી જ તૈયારીને એકાએક સમેટી લઈ પાલીતાણા લેળા થઈ જવું પડેલ !

૧૧-૧૯૯૬ ના વર્ષે તે ઉઠ જંખૂવિંને તિથિચર્યા બાબતમાં શાસનપક્ષના મજબૂત હાથે પાલીતાણાથી આદ્યપર સુધીમાં (પાલીતાણાથી અંધારી સવારે શીહોર ભણી નાસી છૂટવા જેવો) કઠોર અને દુઃખદ પરાજય થવાને લીધે જૈનશાસનની જે દિગંતવ્યાપી જ્વલંત જયપતાકા ફરકેલ તેની તો તેમણે પોતાના ‘ જૈનશાસનની જયપતાકા ’ નામના જીવનચરિત્રના ભાગ બીજાના પૃઠ ૮૮-૮૯ માં નોંધજ નહિ લેવામાં પોતાને વ્રતધારી માનવા-મનાવવા રહેલ.

૧૨-સં૦ ૧૯૯૭માં શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીના લગભગ ૬૦ જેટલા શિષ્ય-પ્રશિષ્યો, તેમની આજ્ઞા છોડી દઈને શ્રી પ્રેમ-સૂરિજીની આજ્ઞામાં ચાલ્યા ગયેલ !

૧૩-તે વર્ષથી તે વેલાને જાલી પ્રચાર દ્વારા સૂતકને નહિ માનવાનો નિજમત સ્થાપવા સાડે શાસનમાન્ય જિનમતિ આચરણને જોરશોરથી ઉથલાવવાનું અને ગ્રહણની અસજ્જાયમાં દેરાસરો તથા શ્રુત પણ બેધડક અલડાવવાનું શાસનમાલિન્ય-કારી અપકૃત્ય જોરથી આદરવું સૂઝેલ !

૧૪-તે વર્ષે આ૦ શ્રી રામચંદ્રસૂરિ, પોતાના નૂતન મતના પ્રચાર અર્થે દક્ષિણમાંથી ધડકતે હૃદયે મુંબઈ આવેલ; પરંતુ ત્યાં પણ શાસનપક્ષ સામે ચાતુર્માસભર પોતાની માન્યતાને પોતાના રાગીજનોમાંય ખોલ્યા વિના ત્યાંથી ચાતુર્માસ ઉતર્યે ગૂપચૂપ પાલીતાણા લણી વિહાર કરી જવાની સ્થિતિમાં મૂકાએલ !

૧૫-સં૦ ૧૯૯૮માં પાલીતાણે પણ શાસનપક્ષના ૧૭ સમુદાયે સંગઠન કરીને તેઓને પૂ૦ આગમોદ્ધારકશ્રી સાથે ચર્ચા કરવાની ફરજ પાડતાં તેઓને ચર્ચામાં જોડાવું પડેલ ! અને તેમાંથી ‘ તમારે પ્રશ્નો કરવાના નહિ ’ એમ અયુક્ત બોલી ખસી જવા પ્રયત્ન કરેલ છતાં ફાવેલ નહિ એટલે છેવટે સ્વમત ખાતર વૈધને ફેડીને જૈનાગમ-શાસ્ત્રો વગેરેને શાસ્ત્રાભાસ લેખાવવાનું કારમું કલંક વહોરવું પડેલ !

૧૬-પાલીતાણે આગમ મંદિરનો ૧૬ દિવસનો લઘ્યતર પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ જોયા પછી તે મહોત્સવ કરતાં પણ સારો મહોત્સવ ઉજવી એ મહોત્સવને નખજો લેખાવવા સાડે પાલી-

તાણાથી રાજકોટ આવીને કરાવેલા મોટા ઓચ્છવમાં તો અચાનક ઉઠેલી આગે અંજનશલાકાવાળા પ્રતિમાજીઓ સહિતનો મંડપ-મેરુની રચના વગેરે બધું જ સળગાવી દેવાથી જૈનજગતમાં સર્વત્ર અપશુકનીયાળ લેખાવું પડેલ !

૧૭-સં ૧૯૯૯ થી ૨૦૦૦ સુધીમાં તો શાસનપક્ષે તેમણે વૈદ્યને ફેડેલ હોવાની સાબિતી આપનારી તેમની નામ-કામ વિનાની હસ્તલિખિત ચિટ્ઠીઓ વગેરે પેપરોમાં પૂનાના ગવર્નરી અક્ષર નિળ્ણાતના અભિપ્રાય સહિત પ્રસિદ્ધ પણ કરી દેવાથી તેમને અને તેમના કલ્પિત તિથિ મતને માનનારા તેમના સમસ્ત પક્ષકારોને શ્રી સંઘોમાં સર્વત્ર કાજળશા મુખે નીચું જોઇને જ ફરવાની કાંદિશિક સ્થિતિમાં મૂકાઈ જવું પડેલ !

૧૮-તે અરસામાં અમદાવાદનાં જ્ઞાનમંદિર અને પૌષ્ઠ-શાલાના મકાનની દિવાલની અંદર કરાવેલ સુંદર ગોખલામાં પૂઠ દાનસૂરિજીમંની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા અંગેના ચોજેલા આડંબરીય ચાલુ મહોત્સવમાં જ ગુરુ-શિષ્ય વચ્ચે કદિ ન વિસરાય તેવો કલેશ થવા પામેલ, તે મહોત્સવને પણ બે દિવસ બેઢેલા સમેટાવી લેવો પડેલ અને છેવટે ગુરુમહારાજશ્રીના હાથે તે નવાતિથિમતકષંકે સમુદાય બહાર પણ થઈ જવા પામી અમદાવાદ છોડવું પડેલ !

૧૯-સં ૨૦૦૧માં ‘ શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈના મોભાને ધક્કો લગાડનારા કાવા-દાવા-છલ-પ્રપંચાદિથી વૈદ્યને ફેડીને નિર્ણય મેળવેલ છે ’ એમ સાધાર સત્ય જણાવનારા શાસનપક્ષીય શ્રદ્ધાલુઓને મૂંઝવવા સારૂ તેમણે લક્ષ્મીચંદ હીરજી દ્વારા સાત નામાં-

કિત વ્યક્તિઓ ઉપર મુંબઈ હાઈકોર્ટમાં કરાવેલા વીસ-વીસ હજારના દાવાઓ અંગે સં ૨૦૦૩માં મુંબઈ હાઈકોર્ટમાં આ લેખકે સાતેય કલ્યાણકામી વ્યક્તિઓના સાક્ષી તરીકે છમાસ પર્યાંત ચાલેલી ૨૩ મુદતવાળી છ-છ કલાક પર્યાંત આપેલ જુખાનીમાં પ્રાયઃ ૩૦૦ એકઝીબીટ=પૂરાવાઓ સાબિત કરી આપવા પૂર્વક આપેલી અરુબલિત, સચોટ અને સર્વાંગ સફળ જુખાનીને લીધે કેસને અંતે સાવમૂળ જુઠા ઠરવાનો પ્રસંગ આવ્યો ત્યારે પોતે ઉભા કરેલા તે વાદીના બેરીસ્ટર દ્વારા-તેને ઘણો ખર્ચ થઈ ગયો હોવાને ખ્હાને-તેની ગરીબાઈ દેખાડવા વડે-ડ્ર. પાંચ હજાર અપાવરાવીને કેસની માંડવાળ કરાવવી પડેલ !

અને તે માંડવાળને અંતે નામદાર ભગવતી જડઝ સાહેબે પ્રતિવાદીઓને ‘ પર્વતિથિનિર્ણય ’ નામના ગ્રંથની બીજી આવૃત્તિમાં તે ગ્રંથમાંના માત્ર લક્ષ્મીચંદ હીરજીના બે પત્રો છાપવા નહિઃ’ એટલી જ સૂચના કરેલ. અર્થાત્-“ તે પુસ્તકની બીજી આવૃત્તિમાં પણ શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીની-તેમણે વૈદને ફેડેલ હોવાની સાબિતી આપનારી-નામઠામ વિનાની ગોલમાલ સૂચક ચીટ્ટીઓ અને તેમના અન્યાન્ય ભક્તોના તાર-પત્રો વગેરે તો પ્રસિદ્ધ કરી શકે છે.” એ જ ફેંસલો આપેલ હોવાનું જાણીને તો શ્રી રામચંદ્રસૂરિજી અને તેમના ગુર્વાદિ સમસ્ત પક્ષકારોના હોશ-કોશ ઉડી જવા પામેલ !

૨૦-બાદ સં ૨૦૦૨ થી ૨૦૧૫ સુધીમાં તો તે નિજમતિને જિનમતિમાં ખપાવવાના રસિકવર્ગને તે અવળાઈના ફલરૂપે નાના-મોટા કુદરતી અને આપસી ઘણા ફટકાઓ સહન કરવા

પડેલ, તેમાં પણ સૌથી મહાન ફટકો તો—‘ શ્રી અમદાવાદ હઠી-ભાઈની વાડીના દેરાસરજીમાં સ્વં શ્રી સિદ્ધિસૂંના સ્વર્ગવાસ નિમિત્તે શ્રી પ્રેમસૂરિજીની નિશ્રામાં ઉજવવાને ગોઠવાયેલ ૧૦૮ છોડનું તથા સેંકડો પ્રાચીન કીંમતી પ્રતો—પુસ્તકો તેમજ સાધુ અંગેના હજારોની કિંમતના ઉપકરણો વગેરેનું આખું લગ્નચર ઉજમણું ઉજવાયા વિના જ અચાનક ચોમેરથી એકી સાથે લબૂકી ઉઠેલી લયંકર આગથી જોતજોતામાં પ્રાયઃ અર્ધા જ કલાકમાં આમૂલચૂલ સળગી જવા પામીને સાવ ભસ્મીભૂત બની જવા પામેલ !’ તે પડેલ ! અને તેથી તો તેઓ ગામો ગામના શ્રી સંઘમાં ખુબ જ અપશુકનીયાળ લેખાયેલ ! એ પ્રકારે નિજ-મતિને જિનમતિ લેખાવવાનાં તે વર્ગને આ ભવે પણ તેવાં અનેક કટુફળો ભોગવવા પડેલ છે તો પરભવનાં ફળોનું તો લેખું જ શું ?

તેવા તે વર્ગે તાજેતરમાં ‘ વિવેકદર્શન ’ રૂપે પ્રસિદ્ધ

કરેલ—‘ પ્રસ્તાવના તિમિર તરણિ ’ નું નિરસન.

(૧)—ઉપરોક્ત ૨૦ હકીકતોમાંની ૧૯મી કલમની હકીકત, તે વર્ગે, તાજેતરની ‘ પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ ’ ખૂકના [પૃં ૩૦ના પહેલા પેરાની—“ આટલી બાબતો તો હીવા જેવી સિદ્ધ થઈ ચૂકી છે કે—’ એ અંતિમ પંક્તિથી માંડીને પૃં ૩૧ની—‘ કોટે’ અપા-વેલ ખર્ચ મૂકી દેવો પડેલ ’ વગેરે. (જુઓ તા. ૨૦-૭-૪૬ મુંબઈથી પ્રગટ થયેલી પત્રિકા.)” એ અંતિમ પંક્તિઓ પર્ય-તના] કરાવેલા સમસ્ત લખાણને વાચકોએ જીઠમિશ્રિત, જીઠી તેમજ ઉપજાવી કાઢેલ વાતો તરીકે ઓળખી લેવા જણાવાય છે કે—‘ ખર્ચ મૂકી દેવો પડેલ ’ એ અંગે સત્ય હકીકત એમ

હતી કે—“ તે બદનક્ષી કેસ અંગેની આ લેખકની ચાલુ જીખાની-
માંથી કાવતી પંક્તિઓ પકડીને ચાલુ કેસે તે વર્ગના વાદી
લક્ષ્મીચંદ હીરજીએ કોર્ટને ‘કોર્ટની મેં (હંસસાગરે) બદનક્ષી
કરી છે’ એમ જણાવીને મારા પર (કેસમાંથી) કેસ ઉભો કરેલ
તે કેસ, વચ્ચેજ ચાલી જતાં કોર્ટે વાદીના તે કેસને ખર્ચસહિત
કાઢી નાખીને તે વાદી લક્ષ્મીચંદ હીરજીપર મારે બજાવવાની
રૂ. ૧૫૦૦)ની ડીમી કરેલ; પરંતુ તેવી ડીમી બજાવવાને મુનિ-
ધર્મ ના કહેતો હોવાથી મેં તે ડીમી જતી કરેલ.” એ સત્ય-
વાતને અત્ર તેના નામધારી મુનિ નિત્યાનંદવિં દ્વારા હવે રજુ
કરાવાએલ તે પંદરવર્ષ પહેલાંની ગલીચતર પત્રિકામાં તે વખતે
નવા વર્ગે જ તેવું અસત્ય રૂપક આપેલ, એમ હવે તેની એ
‘તરણિ’ બૂકમાં તે વર્ગે, મુનિ નિત્યાનંદવિં હસ્તક તે પત્રિકાના
પણ કરેલ સ્વીકારથી નક્કી થાય છે. વાંચકો ઓળખી રાખે તે
વર્ગની એ રોદડ ગોદડ સુવિહિતતાને.

[સંં ૨૦૦૬માં શ્રી પ્રેમસૂરિ, રામચંદ્રસૂરિ આદિ ૯૦ ઠાણા
અને અમો પણ પાલીતાણા જ હતા, ત્યારે તો શ્રી રામચંદ્ર-
સૂરિજી, નવા તિથિમત બદલ કશું જ બોલી શકેલ નહિ; પરંતુ
ત્યાંથી સંં ૨૦૦૭માં વિહાર કરી શાસનપક્ષના ભયરહિતના
અમદાવાદ મુકામે પહોંચી જઈ ત્યાં બહાર સભાઓ પણ યોજીને
તેઓએ પ્રાચીન પ્રણાલિકાનું છડેચોક ખંડન કરવા લાગી જવા
પૂર્વક પોતાના મતનું બહુ બહુ પ્રકારે મંડન કરવા માંડેલ ! આ
બીના બાણીને આ લેખકે પાલીતાણાથી તેઓશ્રીને ‘ત્યાં રોકા-
એલ છું, એમ જણાવો એટલે ચર્ચા માટે હું ત્યાં આવું છું’

એમ એલેજ આપતાં તેનો જવાબ આપ્યા વિના જ તેઓએ અમદાવાદથી તરત જ ખસી જવામાં ડહાપણ માનેલ ! તેથી નિરુપાય બનેલ આ લેખકને એક તેમના તિથિમતનું નિરસન કરનારી તેમજ બીજી સંદેશ પત્રમાં છપાએલાં તેમનાં વ્યાખ્યાનોમાંની ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણાઓનું ઉદ્ઘાટન કરનારી, એમ ‘નવામતનું સચોટ અને સરલ નિરસન’ તથા ‘જૈનાચાર્યનાં ઉત્સૂત્રોની હારમાળા’ એ નામની બે સાધાર અને સચોટ બૂક તાબડ-તોબ પ્રસિદ્ધ કરવી પડેલ. તે વાંચીને તે આખો વર્ગ, નિરુત્તર બની જવાની પીડાથી બહુ ઉશ્કેરાએલ.]

એ પત્રિકા શું છે ?

પરિણામે-નિજમતિને જિનમતિ લેખાવવામાં રસિક એવા તે વર્ગે, અનંતાનુબંધીના ગણાય તેવા ક્રોધે ચઢીને એક ‘દિવાલી અંક-સિદ્ધચક્રનો વધારો’ એ બોગસ શીર્ષકવાળું એક ફોર્મ પ્રમાણ ગલીચતર લખાણ પતિતના હાથે લખાવી તથા ‘હીરાચંદ ગોરધનદાસ’ના બોગસ નામે (જાણુવા મુજબ) અમદાવાદ છપાવીને તેમ જ તેને મથાળે તેની કિંમત રૂ. ૫ છપાવીને શ્રી સંઘમાં અનેક ગામે પોતાના શિષ્ય એજન્ટો દ્વારા ઘટતા સ્થલોએ અને ઘટતી વ્યક્તિઓને હાથોહાથ પણ પહોંચાડેલ. તે તે વર્ગમાંના કેટલાકોને તો આખાઢ ઘટતી ઢગલા-બંધ ગાળોથી ભરેલ તે ગલીચતર પત્રિકાનો એક જથ્થો, તે વર્ષે પાલીતાણા વીરબાઈ પાઠશાળાના મેડા પર સ્થિત શ્રી જંબૂજના એક શિષ્ય એજન્ટ ચિદાનંદવિં ઉપર પણ આવેલ. તે એજન્ટ એ ગલીચ પત્રિકાને પ્રચારી રહેલ હોવાની (ગોઘા-

વાળી ધર્મશાળા સ્થિત) અમોને ગંધ આવતાં આ લેખકે અમ-
રેલીના એક પ્રસિદ્ધ શ્રાવક મારફત તે પત્રિકાની એક નકલ તે
સાધ્વાભાસની પાસેથી મંગાવેલ. બદલામાં તે એજન્ટ મુનિ(?)એ
' પાંચ રૂપીઆ કિંમત છે ' એમ જણાવવાથી તે વાઘાધારી
એજન્ટને તે શ્રાવકે પાંચ રૂપીઆ આપીને પણ એ પત્રિકા
અમોને પહોંચતી કરેલ, તેજ એ ગંદા-ગોલંદાજીઓએ નીપ-
જાવેલ એ ગંદી પત્રિકા છે-જેમાંના એક વાહિયાત લખાણને
તે વર્ગે, તેની તે 'તરણિ'માં નિત્ય ફૂડ આળખિયાનંદવિન્ના
હાથે ઉતારો અપાએલ છે !

[આ નીચે જણાવાશે તે બીજા નંબરની વાતમાં તે
કહેવાતા મુનિ નિત્યાનંદવિન્માં તે કહેવાતા ' દીવાલી અંક '
ને તે ' અંકની પત્રિકા ' કહેવામાંય બીજું મહાવ્રત રહે છે !
એવા તે અબોધમૂલ, એવા તે વ્રત અને મુનિવેષ ધારી અને
તેવા હોવાને લીધે જ નિજના ભાવિ હિતાહિતના પણ ભાન
વિનાના તે દૃષ્ટિરાગી ભાઈબંધે, (નવાતિથિમત અંગે રચેલા
સર્વ પુસ્તકોના લખાણમાં સર્વદિક્શતશઃ જૂઠા ઠરેલા) મિથ્યાડં-
બરી આગઢપ્રજ્ઞ કુશુરુના સીતમને ભૂલી જઈને તથા તે કહેવાતી
પત્રિકામાંની-ઢગલાબંધ ગાળાગાળીથી ભરેલી અનેક વાતોમાંની-
પણ મારા અંગેની એક જ અસદ્ આક્ષેપક વાતને પકડીને-]

(૨)-તે 'પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ' સંજ્ઞક ખૂકના પૃ૦ ૧૪ના
બીજા પેરામાં જે-“ એક લેખકે સં૦ ૨૦૦૭માં લખેલ દીવાળી
અંકની એક પત્રિકા મારા વાંચવામાં આવી. તેમાં તેમને
(હંસસાંનેા) પૂર્વ પરિચય X X X X ”થી માંડીને પૃ૦ ૧૫ના

બીજા પેરાની-“ મને શંકા હતી કે-‘ આ લખાણ સત્ય હશે કે કેમ ? પરંતુ શ્રી હંસસાગરજીની કબાયી અને તેવી તોફાની પ્રકૃતિ કાયમ રહેલી જોતાં શંકાને સ્થાન રહેતું નથી. ” એ ત્રણ પંક્તિપ્રમાણ લખાણ રજુ કરેલ છે તે, તે પત્રિકામાંના (પણ સુધારેલા) ઉતારા રૂપે રજુ કરીને તે કહેવાતી ‘ દ્વીવાળી અંકની પત્રિકા ’ની આજે ૧૬ વર્ષે-‘તે પત્રિકાનો લખનાર-છપાવનાર અને પ્રચારનાર તે વર્ગ જ છે’ એમ કબૂલાતદર્શક સ્વીકૃતિ રૂપે છે ! આ વાત શાસનપક્ષને જેમ ઓછા આનંદનો વિષય નથી તેમ તે કહેવાતી પત્રિકામાં પ્રભુશાસનના સાધુ આદિ ચારેય વિદ્યમાન અંગોને (કોળી-વાઘરી કે ઢઠ-ભંગી પણ કોઈને ન આપે તેવી) ભૂંડામાંભૂંડી અને તે પણ ઢગલા-ખંધ ગાળોથી મિથ્યાત્વીપણે ભાંડનાર પણ તે વિષયેલો જ હતો, એમ એમના જ એ અઙ્ગલશૂન્ય અને તુંડમિજાળ સાધ્વા-ભાસ શિષ્યના હાથે સાબિત થઈ જવા પામેલ હોવાથી તે આખાં વેલાને આપણા લોકોત્તર સમાજમાં આજીવિકાર્થે પણ આજીવન કાજળશા મુખે જ ફરવું પડશે, તે ઓછા દુઃખનો વિષય નથી.

તે વિષયેલાએ, તે કહેવાતા ‘ દ્વીવાળી અંક ’નાં ગંદાતિ-ગંદા લખાણમાંના તે ઉતારાની પૂર્વે એ નિત્યાનંદવિવ્ના હાથે ‘તે અંકની એક પત્રિકા’ એમ લખાવીને તો તે બીયારા મુનિધર્મના અજ્ઞાનમુનિને વિદ્વાનોની દૃષ્ટિએ ખરેખર મૂખ-શિરોમણિ પણ ઠરાવેલ છે ! કારણ કે-“ તે જ દ્વીવાળીનો અંક હોય તો તે અંક કોઈ પેપરનો હોવો જોઈએ; પરંતુ તેવું તે

અંકમાં જણાવેલ નથી. એટલે કે—તે કોઈ પેપરનો અંક નથી તેમજ (કોઈ પણ પેપરના અંકની જેમ) અંકને કોઈ પત્રિકા હોતી નહિ હોવાથી તે અંકને અપાએલું ‘દ્વિવાળી અંકની પત્રિકા’એ નામ પણ ન હોઈ શકે, એ પણ એ અજ્ઞાનીને સમજ નથી, એમ સમજીએ સહજ સમજ ધરાવતા હોય છે.”

તે વર્ગે આને મળતી એક યોગસ પત્રિકા, તેમણે પી. એલ. વૈદ્ય જોડે સં. ૧૯૯૯માં કરેલ ગરબડની સાબિતી આપનાર તાર અને ચિઠ્ઠીઓને આ લેખકે, તે વર્ષના આસોનાસના ‘શાસનસુધાકર’ પત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરેલ, ત્યારે પણ રોષે ભરાઈને છપાવેલ અને ગુપ્તપણે સર્વત્ર પ્રચારેલી હતી, જેનો તલાજી શ્રીસંઘે ૧૬ આગેવાનોની સહીઓ સાથે જડખાતોડ કરેલ વિરોધ અનેક પેપરોમાં પણ મોકલી આપતાં તે વર્ગે ડઘાઈ જવા પામેલ. (જૂઓ ‘શાસનસુધાકર’ વર્ષ ૩ નો તા. ૨૦-૧૧-૪૩નો વધારો.) એવી તો તે વર્ગે, ‘સાગરપોલ પત્રિકા-સત્યપ્રકાશ પત્રિકા’ વગેરે અનેક યોગસ પત્રિકાઓ, શ્રી સંઘમાં પ્રચારેલ છે ! ‘પોતાને પોતે સર્વત્ર શાસનપ્રેમી, શાસ્ત્રાનુસારી અને સુવિહિત કહેવડાવનારા તે વર્ગનું શાસન-શાસ્ત્ર અને સુવિહિતપણું આ છે’ એમ તે વર્ગે ૧૬ વર્ષે સ્વીકારેલ તે ‘દ્વિવાળી અંક’ના ભયંકર દાખલાથી તો શ્રીસંઘે હવે નિશ્ચયે સમજી રાખે.

(૩)—તે બૂકના પૃ. ૧૫ના પેરા ત્રીજાથી પેજ ૧૬ ના પહેલા પેરાની ત્રીજી પંક્તિ સુધીની ‘પ્રવ્રજ્યાયોગાદિવિધિસંગ્રહની X X X મારી પ્રસ્તાવનામાં એનો યથોચિત પ્રતીકાર કર્યો હતો.’ પર્યંતની વાતનું તો મારી ગતવર્ષની ‘પ્રસ્તાવના તિમિર-

ભાસ્કર' નામની બૂકમાં સાધાર તેમજ આમૂલચૂલ પ્રામાણિક નિરસન કરેલ હોવાનું તે લેખક જાણે છે, છતાં તેમણે તે નિરસનને એ રીતે મારીમચડીને ડાળેલ છે, તે મારી એ બૂક વાંચીને લેખકના અંતરમાં-તે વર્ગના ખુદલાં પડી જવા પામેલ જૂઠાણાં-એને અંગે-પ્રગટેલ રોષાનલનું પ્રતીક છે. તે પછીની એ લેખકની 'એની સામે જો જુવાળ આપવો હોત તો X X X એ ખતાવી આપે છે કે-ઝગડાપ્રિય કોણ છે?' એ વાત તો મારી 'પ્રસ્તાવનાતિમિર ભાસ્કર' બૂકમાં મુખ્યત્વે મેં તે નવા વર્ગના હયાત અને ખીનહયાત અસત્ય પ્રરૂપકોને ઉદ્દેશીને જણાવેલી હકીકતરૂપ વાતોનો તે વર્ગના વડિલ આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીને બદલે (તેઓના બચાવ રૂપે) લેખકે જવાબ આપવા પ્રયત્ન કરેલ હોવાથી તે લેખકના તે ન્યાયે એ લેખકને જ ઝગડાપ્રિય લેખાવનારી છે.

(૪)-પૃ૦ ૧૬ના બીજા પેરામાં લેખકે કરેલા-“ શ્રી હંસ-સાગરજીએ કાઢેલી ચોપડીનું નામ X X X તેથી જ આનું નામ મેં પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ રાખ્યું છે.” એ લખાણમાં તે લેખકે ઘટાવેલો ન્યાય તો તે લેખક જો પૂં વિજયાનંદસૂરિજીમં કૃત 'અજ્ઞાનતિમિરભાસ્કર' નામના પુસ્તકના તે નામને ઘટાવે તો તેણે તે નામમાંનો પ્રથમ શબ્દ 'અજ્ઞાન' લઈને તેણે તે 'અજ્ઞાનતિમિરભાસ્કર'ને જ 'અજ્ઞાન' તરીકે લેખાવવો પડે તેમ હોવાથી તે ન્યાય બેહુદો ઠરતો હોઈને-લેખકની જડબુદ્ધિના માપકરૂપ છે. વાસ્તવિક રીતે તો તે લેખકે પોતાની તે બૂકને મારી જ બૂકનું નામ આપેલ હોઈને તેની યોગવિધિની પ્રસ્તાવ-

નાને તેણે પણ અંધારું જ લેખાવવા વડે મારા સ્થાપેલ તે નામ પર સત્યની મહોર છાપ મારેલ છે.

(૫)-૫૦ ૧૬ ના પેરા ત્રીજીની ‘શ્રીમાન્ હંસસાગરજીએ મારા લખાણને’થી માંડીને ૫૦ ૧૭ના પહેલા પેરા સુધીની વાતનો જવાબ, મારી પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર ખૂકમાં “તે વર્ગે જ પૂઠ આંશ્રી દાનસૂરિજીમંના ‘વિવિધ પ્રશ્નોત્તર’ના પહેલા ભાગમાં લખેલ પ્રસ્તાવનાને બીજા ભાગમાં પણ લીધેલ હોવાનો હવાલો” આપીને પણ સ્પષ્ટ કરી આપેલ હોવાનું જાણવા છતાં લેખકે, તે વાતને અહિં કઢંગી રીતે ચીતરેલ છે તે લેખકનું માનસ આત્મલક્ષી નહિ હોવાના પ્રતીકરૂપ છે.

(૬)-૫૦ ૧૭ ના પેરા ત્રીજીથી ૫૦ ૧૯ના બીજા પેરા સુધીમાં લેખકે જે-“ (અ) પૂજ્યશ્રી આત્મારામજી મહારાજશ્રીની કીર્તિ સર્વત્ર સુંદર વ્યાપેલ હોઈને વિદાયતી સરકારે છપાવેલ પોણાબે મણનું ‘ઋગ્વેદસંહિતા’ પુસ્તક અહિંના ગવર્નર મારફત તેઓશ્રીને મોકલીને તેઓશ્રીનું બહુમાન કરેલ, (આ)-ચિકાંગોની સર્વધર્મ પરિષદના આમંત્રણથી વીરચંદ્ર રાઘવજીને તેઓશ્રીએ ચીકાંગો મોકલેલ, (ઈ)-તેઓશ્રીનું સં. ૧૯૪૫નું ચાતુર્માસ પાલીતાણા થતાં ૩૫૦૦૦ માણસોની મેદની વચ્ચે સૂરિપદ અપાયેલ, (૯)-આ સ્પષ્ટ દીવા જેવી બીનાને પણ અશુભકર્મના ઉદયે હંસસાગરજી તેમની ચોપડીમાં ઉધી ચીતરે છે, (ઉ)-વ્રતબ્રહ્મતાના કારણે સમુદાય બહાર કરેલા અને રેલવિહારી થયેલા શાંતિવિજયે દ્વેષાંધપણે (સૂરિપદ વખતે) બસો માણસ હોવાનું લખ્યું છે, (તથા) (ઝ)-હંસસાગરજીએ તેવા પુરુષના ગુણ ગાવાને

બદલે અંતરની કાલિમાને ઠાલવવાનો નિંદ્ય પ્રયત્ન કરેલ છે.” એ પ્રમાણે છ વાત કરીને, નિજમતિને કેવી રીતે જિનમતિમાં અપાવવાની ચેષ્ટા ઘડી કાઢી છે, અને તે ‘છ’ એ વાત કેવી અસત્ય તથા શાસનને લાવિ હાનિપ્રદ છે ? તે, વાચકો એ ‘છ’યે વાતને આનીચે અપાતા નંબરવાર ખુલાસા દ્વારા તપાસે.

લેખકની તે વાતો નીચે પ્રમાણે બનાવટી પણ છે.

(અ)-વિલાયતી સરકારે તેઓશ્રીને જૈની નહિ; પરંતુ વૈદિકનું તેવું ભારે પુસ્તક મોકલેલ, તે તેઓના બહુમાનરૂપે નહોતું મોકલેલ; પરંતુ ‘આત્માનંદ શતાષ્ટિ ગ્રંથ’ના ગૂર્જર-વિભાગ પૃ. ૧૨૩ પરના લખાણ મુજબ તેઓશ્રીએ, મુનિશ્રી વલ્લભવિંમંશ્રીના હાથે શ્રાવક પર તા. ૧૩-૧૦-૧૮૮૮ના રોજ પત્ર લખાવીને વેચાતું મંગાવેલ; ત્યારે તેણે તે ભેટ મોકલવું પડેલ, અને તે પણ તેઓશ્રીને સર્વધર્મપરિષદાદિ લાણી દોરી શાસનના મૂળમાર્ગસ્થિત તમામ મુનિવર્ગ પ્રતિ અનાદરવંત કર્યા બાદ પાશ્ચાત્યો પ્રતિ આદરવંત બનાવવાની કુનેહરૂપે ભેટ મોકલેલ હતું.

(આ)-મને ખ્યાલ છે ત્યાં સુધી-વીરચંદલાઈને તેઓશ્રીએ ચીકાંગો મોકલેલ હોવાનું તો પૂ. આ. શ્રી વલ્લભસૂરિજી મં. અને તેમના પક્ષકારોનું કહેવું છે. સામાપક્ષે-પૂ. આ. શ્રી દાન-સૂરિજીમંશ્રી આદિનું તો ‘વીરચંદલાઈને ચીકાંગો પૂ. આત્મા-રામજી મહારાજે મોકલેલ નથી; પરંતુ પોતે ગએલ છે’ એમ કહેવું છે. આમ છતાં આ સામાપક્ષના ગણાતા લેખકે-‘તેમને તેઓશ્રીએ ચીકાંગો મોકલેલ છે’ એમ લખ્યું તે પોતાના તે વડ-

દાદાગુરુનો એ પ્રકારે પોતાના પાલક વડિલોથી વિરુદ્ધ જઇને પણ યશ ગાવા તેવું ખોટું લખ્યું છે.

(૬)-તેઓશ્રીનું પાલીતાણા ચાતુર્માસ અને સૂરિપદ ૧૯૪૫ માં થવાનું લખેલ છે તે પણ ખોટું છે. તેઓશ્રીનું પાલીતાણા ચાતુર્માસ સંવત ૧૯૪૨માં અને સૂરિપદ ૧૯૪૩માં થયેલ છે. તેઓને શ્રાવકોએ ‘સૂરિ’નામ આપ્યું તે વખતે લેખકે ૩૫૦૦૦ મનુષ્યો હાજર હોવાની લખેલી વાત પણ તેઓશ્રીની ખોટી રીતે મહત્તા દેખાડવા અંગેની ખોટી વાતને ખોટી માનવા છતાં સાચી મનાવવા લખેલ છે. આ જોતાં તો લેખક મુખ્યત્વે અસત્યના ઉપાસક હોવાનું જણાય છે. તે ‘સૂરિ’નામ પ્રદાન અવસરે તો હાજર પણ હતા તે તેઓશ્રીના સમર્થ વિદ્વાન્શિષ્ય મુનિશ્રી શાંતિવિજયજીએ ચર્યાચંદ્રોદયમાં કહેલી ૨૦૦ માણસની ઉપસ્થિતિ જ ઘટિત છે. અને તે માનવાના કારણો નીચે મુજબ છે.

૧-મુનિ (આં)વદલલવિજયજીએ લખીને તથા સં ૧૯-પર માં અમદાવાદ ‘વિજયપ્રવર્તક’ પ્રેસમાં શ્રાવક અમરચંદ પી. પરમાર તથા ભગુ ક્તેચંદ કારભારી હસ્તક છપાવીને પ્રગટ કરેલ ‘શ્રી વિજયાનંદસૂરિચરિત્ર’ નામની નાજુક ખૂંકના પૃ ૦ ૩૫ ઉપર લખેલ છે કે-‘સં ૧૯૪૪(૪૩)ના કારતક વદ ૫ ના દિવસે પાલીતાણામાં શેઠ નરશી કેશવજીની ધર્મશાલામાં સુમારે ૫ હજાર માણસની વચ્ચે શ્રાવક-સંઘે મળીને પંડિત શ્રી આત્મારામજીનું ‘શ્રી મદ્વિજયાનંદસૂરિ’એ નામ સ્થાપન કર્યું’ [અત્ર વાચકોએ આ

હકીકતો ધ્યાનમાં લેવાની છે કે—“આ સૂરિનામ સ્થાપન, કોઈ કંકોત્રી પ્રસિદ્ધ કરવાદિની જાહેરાત કર્યા વિના અનોપચંદભાઈ ગોકલભાઈ આદિ શ્રાવકોની ખાનગી ગુફતેગો અને સલાહોના સારરૂપે થયેલ હોઈને મુખ્યત્વે અનુરાગી શ્રાવકોની જ હાજરીમાં થયેલ. સાધુસમુદાયમાં શ્રાવકોનું તે સ્વચ્છંદી અને સાહસિક લેખ યેલું પગલું, ગચ્છની મર્યાદા તેમજ સામાચારીનું લોપક હોવાથી તે કાર્ય સામે ‘ભાવનગરસ્થિત વડિલ પૂં વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજ, અન્યત્ર સ્થિત ગચ્છાધિરાજ પૂં મૂલચંદ્રજી ગણિ, ગીતાર્થપુંગવ પૂં મુનિરાજશ્રી ઝવેરસાગરજી મં, પૂં મણિવિં દાદા, પૂં પં શ્રી દયાવિમલજીમં, હેલાવાળા પૂં પં શ્રી રત્ન-વિજયજીમં, પૂં પં શ્રી ચતુરવિંમં, લવારની પોળવાળા પૂં પં શ્રી પ્રતાપવિજયજીમં’ વગેરે પ્રભુશાસનના મૂળમાર્ગ-સ્થિત પૂં ખડતલ મુનિરાજોનો સખત વિરોધ હોવાદિ કારણે તે પ્રસંગે ગુજરાત-કાઠીઆવાડાદિ પ્રદેશના યાત્રિક મનુષ્યો તો પૂર્ણિમાની યાત્રા કરી કાં ૧૦ ૧-૨ના દિવસે જ પાલીતાણેથી ચાલ્યા ગયેલ હોવાથી પ્રાયઃ કોઈક જ માણસે હાજરી આપેલ, તેમજ તે વખતે નરશી કેશવજીની ધર્મશાળામાં ખારત્રત ઉચ્ચ-રાવવા તથા વડોદરાના એક યુવાનને દીક્ષા આપવા બંધાવેલ મંડપ પણ તે દીક્ષામાં ઉઠેલ દરખારી વાંધાના કારણે ઉપયોગમાં લઈ શકાયેલ નહિ, અને તે ધર્મશાળાનો હોલ પણ આજના જેટલો વિશાળ નહોતો, એ સ્થિતિમાં તે સૂરિનામ સ્થાપન પ્રસંગે હોલમાં માણસ કેટલું સમાય ?”]

૨-‘શ્રીજૈનધર્મપ્રકાશ’ (ભાવનગર) પુસ્તક ખીજું, માર્ગશિર્ષ શુદ્ધ ૧૫ સં ૧૯૪૩ અંક ૯ના પૃ ૧૪૪ ઉપર

‘વર્તમાનચર્યા’ એ શીર્ષકતળે છપાયેલ-‘કાર્ત્તિક શુદ્ધિ ૧૫ ઉપર શત્રુજયતીર્થે યાત્રા કરવાને સુમારે વીશ હજાર મનુષ્ય (તેઓ વદ પાંચમ સુધીમાં તો બધા જ ચાલ્યા ગયા હોય) એકત્ર થયું હતું. ગુજરાત-પંજાબ-મારવાડ-બંગાળ વગેરે ઘણા દેશના મનુષ્યો હતા’ (કે-જેઓને ભાવનગરસ્થિત શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીમં આદિને જાણ નહિં થવા દેવાની બુદ્ધિએ તે નામ સ્થાપવાનો વિચાર જ કોઈએ જણાવેલ નહિ.) ××× ‘કાર્ત્તિક વદિ પને દિવસે ન્યાયાંભોનિધિ મુનિરાજ શ્રી આત્મારામજીને સૂરિપદ આપવા એક મોટી સભા મળી હતી’ (એટલે કે-પૂનમના યાત્રિકો ગયા બાદ તે કાર્ય માટે જ ત્યાં ખાસ રોકાયેલ પૂં આત્મારામજીમંશ્રીના અનુરાગીજનોની તે નરશી કેશવજીની ધર્મશાળાના હોલમાં એકઠી થયેલ સભાએ જ તેઓશ્રીને સૂરિપદ આપેલ.)

૩-સં ૧૯૫૦માં છપાયેલ ‘ચર્યાચંદ્રોદય’ ભાગ ત્રીજાના પેજ ૩૦-૩૧માં લખેલ છે કે-“સં ૧૯૪૩મેં આત્મારામજીને પાલિતાણેમેં ચૌમાસા ક્રિયા, ઔર કાર્ત્તિક શુકલ પૂનમકો શત્રુજયતીર્થકી યાત્રાકો (લીએ) અનેક શ્રાવક આતે હી હૈ. ઉનમેંસે દો ચાર શહેરકે રહનેવાલોને (જો આત્મારામજીકે રાગી થે.) આત્મારામજીસે કહા, હમ આપકો આચાર્યપદવી દેના ચાહતે હૈ. આત્મારામજીને ન માલુમ કયા ! લાલ જનકર ઇસ ખાતકો સ્વીકાર કરલિયા, ઔર મનમેં ફૂલ ગયે. ઇતનાભી નહિં કહાકિ-હમારે બડે ગુરુભાઈ-ગણિજી શ્રી મૂલચંદજી મહારાજ તથા શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજસેં ઇસ ખાતમેં સલાહ ઔર આજ્ઞા લેના

ચાહિયે. દૂસરે દિન શ્રાવકોને શેઠ-નરસિંહ કેશવજીની ધર્મ-શાલામાં એક મકાન સજાકર આત્મારામજીકે પાટ પર બેઠા દિયા ઔર કિતને શ્રાવકોને ઇકઠા હોકર સંભાષણ ક્રિયા કિ-આજકલ ભારતભૂમી આચાર્યપદસેં હીન હો ગયી હૈ. સખકી સલાહ હો તો શ્રી આત્મારામજી (આનંદવિજયજી) મહારાજકેં ઉસ પદસેં ભૂષિત કરેં. કિતનેક શ્રાવકોને તર્ક્ક ક્રિયાકિ-મહારાજ પર આચાર્યપદકા વાસક્ષેપ કૌન કરેગા ? વાસક્ષેપ કરનેવાલા સાધુ હોના ચાહિયે, જે મહારાજસેં દીક્ષાપદમેં બઠા હોવે. આચાર્યપદ મિલે પીછે મહારાજજી ! ગણિશ્રી મૂલચંદ્રજી મહારાજકે તથા શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજકેં વંદના કરેંગે વાનહી ? કરેંગે તો આચાર્યપદકી ન્યૂનતા હોગી ઔર નહીં કરેંગે તો પરસ્પર વિરોધ હોગા. ઇસ ખાતકે સોચ લો. કિતનેક શ્રાવકોને કહા સોચ લિયા હૈ. જે કાર્ય કરનેકે આપ લોગ ઇકઠે હુવે હૈ ઉસકે કરનાહી મુનાસખ હૈ. બસ ! ઇતનેમેં ભરુચ ઔર બઠોદેકે કિતનેક શ્રાવકોને (જે આત્મારામજીકે માન્ય શ્રાવક ગિને જાતે હૈ) ઉંચે સ્વરસેં કહ દિયા કિ-બોલો !-“ શ્રી સૂરીશ્વરજી મહારાજકી જય ”-ન કિસીસેં વાસક્ષેપ લિયા ન કુચ્છ ક્રિયા અનુષ્ઠાન ક્રિયા.” (આ સૂરિનામ સ્થાપન વખતે વિદ્વાન મુનિશ્રી શાંતિવિજયજીમંશ્રી પાલીતાણે તે સભામાં હાજર હતા અને આંશ્રી વલ્લભસૂરિજીમંશ્રીની દીક્ષા, એ સૂરિનામ સ્થાપન પછી એક વર્ષે થયેલ છે, એટલું વાચકોએ અત્ર વિશેષ તરીકે ધ્યાનમાં રાખવું.)

૪-‘ આત્માનંદ શતાબ્દિ સમારકથ્રંથ ’ના ગૂર્જર વિભા-

ગના પૃ૦ ૯૩ ઉપર શા. દેવચંદ દામજી કુંડલાકર લખે છે કે—
‘હિંદના સકલ સંઘના પ્રતિનિધિ મંડળે તેઓશ્રીને વાસક્ષેપ
નાખીને સૂરિનામ સ્થાપ્યું.’ (તો તે પ્રતિનિધિમંડળ કેટલા માણ-
સોનું હોય ? એ પણ વાચકોએ વિચારવું રહે.)

(ઈ)—સૂરિપદ વખતે ઉપરજણાવેલા આધારોથી પણ લગ-
લગ ૨૦૦ થી વધુ મનુષ્યોની હાજરી નહિ હોવાનું સ્પષ્ટ તરી
આવતું હોવા છતાં—મુનિ (૧) નિત્યાનંદ વિંચે, તે બૂકમાં પોતે
જણાવેલી ૩૫૦૦૦ મનુષ્યોની હાજરીવાળી સ્પષ્ટ અંધારા જેવી
બનાવટી વાતને સ્પષ્ટ દીવા જેવી વાત જણાવવી અને ૨૦૦
મનુષ્ય હાજર હોવાની શ્રી શાંતિવિં જેવા સમર્થ વિદ્વાનની
જાતે અનુભવેલી ખરી વાત જણાવનાર મને તે લેખકે, ‘અશુભ-
કર્મના ઉદયે ઉંઘી ચીતરનાર તરીકે ચીતરેલ છે’ એમ લખી
નાખવું ! તે, તે લેખકના જ કોઈ ઘોર અશુભ કર્મના ઉદયે તેણે
તે પ્રસંગે ૨૦૦ મનુષ્ય હોવાની સ્પષ્ટ દીવા જેવી વાતને અંધારામાં
રાખવાનો કરેલ પ્રયાસ, મારા લખાણથી કૂટ તરીકે ખુલ્લો પડી
જવાને અંગે તેને ચઢેલા ભારી રોષને આભારી છે.

(ઉ)—તેવા તે લેખકે, તે સ્થલે જેને વ્રતબ્રષ્ટ હોવાને કારણે
સમુદાય બહાર કરેલા હોવાનું જણાવેલ છે તે વાત તો—‘મુનિ
શ્રી શાંતિવિજયજી, (કે—જેમની જ્યોતિષજ્ઞાન સંબંધીની વિદ્વતા-
નો જોટો પૂઠ આત્મારામજી મહારાજના સંઘાડામાં તો અઘાપિ
પર્યાંત એક પણ હોવાનું જાણેલ નથી.) ‘ચર્યાચન્દ્રોદય’
ભાગ ત્રીજાના પૃ૦ ૮૭ ઉપરના ‘એક ગુણવાન ચેલેકી ઇર્ષ્યામે’
આન કર દોષિત ઠહરાયા; પરંતુ કયા નિર્દોષી પુરુષ તેરે કહ-

નેસેં દોષવાન હો શકતા હૈ ?’ એ લખાણ મુજબ બળબળરીથી વ્રતબ્રષ્ટ લેખાવેલ જણાતા હોવાથી દ્વેષમૂલક બનાવટી ગણાય અને તેને અંગે તે શ્રેષ્ઠ વિદ્વાન્ અને સત્યપ્રિય મુનિએ જણાવેલી ૨૦૦ મનુષ્યોની સાચી હાજરીને ‘દ્વેષાંધપણે લખેલી’ કહી દેવી તે લેખકની વ્યક્તિદ્વેષપૂર્ણ બાલિશતા ગણાય.

(કુ)-લેખકે, મને તેના પુરુષોના આ બધા ગુણો ગાવાને બદલે અંતરની કાલિમાને ઠાલવવાના નિઘ પ્રયત્ન કરનાર તરીકે લેખાવેલ છે, તેને તો હાલ તુરત તત્વાતત્વના ભાન વિનાના વાતૂલજનના પ્રલાપ તરીકે લેખીને તે બદલ એ લેખકની હાલ તુરત તો દયાપૂર્ણ દષ્ટિએ ઉપેક્ષા કરવી ઉચિત ધારેલ છે: છતાં લેખકના જો કોઈ જવાબદાર વડિલ ઇચ્છશે તો તેના વડિલ પુરુષોના આથી તો કેઈગુણા ગાઈ બતાવવા બાકી રહેતા ગુણુગાનનું તેમને પેટપૂર પાન કરાવીને એ લેખકની જ નહિ; પરંતુ તેના નાના-મોટા સૌ નિજમતિઓની ઉમેદને આ લેખક, આવા જ પ્રશસ્ય પ્રયત્ન વડે સુખેથી પૂર્ણ કરવા ભાવના ધરાવે છે. એમાં તો ભાવિ શાસનસંઘને પારાવાર લાલ પણ છે

(૭)-તે બૂકના પૃ૦ ૨૪ પેરા ૪ની પંક્તિ ૪થી પૃ૦ ૨૫ના પહેલા પેરા સુધીમાં તે લેખકે જે-‘આને બદલે ખરૂં તો તેમણે એ જ જણાવવાની તસ્દી લેવાની જરૂર હતી કે-× × × × તથા તેમના ગુરુ શ્રી ઝવેરસાગરજીનું નામ તેઓ કયાંય લેતા નથી એનું શું કારણ છે, એ જ ખરૂં જણાવવું હતું ને ?’ એમ લખેલ છે, તેનો ખુલાસો તે લેખકને જ નહિ; પરંતુ તે સમસ્ત વિષયેલાને પણ તેમના વડાદાગુરુ પૂ૦ આ૦ શ્રી વિજયાનંદ-

સૂરિજી મં તથા તેઓશ્રીની મૂર્તિ ઉપરના લેખ આદિના દૃષ્ટાંતે ઉપલબ્ધ હોવા છતાં તે લેખકે તેવું લખાણ કરેલ છે તે, તે લેખકની નિહકવૃત્તિનું ઘોતક છે. સિવાય જે ગીતાર્થ પુંગવના ગંભીર પ્રશ્નોના પૂં આત્મારામજી મહારાજે પણ વિનમ્રભાવે (શતાબ્દિ અંતમાં છપાએલ તેઓશ્રીના હસ્તલિખિત પત્રમાં છે તે) ખુલાસા આપવા ઉચિત માનેલ છે, તે વિદ્વદ્વય પૂં મુનિરાજશ્રી ઝવેરસાગરજી મંશ્રીનું પુણ્ય નામ તેવા પરવારેલાઓ સિવાય કોણ ન હયે ?

(૮)–[મારી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ ખૂકના પૃં ૨૦ ઉપર તે વર્ગને ઉદેશીને કરાએલા લખાણમાં મેં–‘ મુનિશ્રી જ્ઞાનસાગરજી તથા ઋષભદેવજીની પેઢીને બદલે પૂં આં શ્રી દેવેન્દ્ર સાં મંને ઉદેશીને તેણે કરેલા લખાણને શ્વાનવૃત્તિએ લખેલ કહું હોવા છતાં, પૃં ૧૨ ઉપર ‘પ્રસ્તાવનાગત વિષયો પરત્વેની તે મુનિની અબોધમૂલતા જણાવેલ હોવા છતાં, પૃં ૨૬ ઉપર (મેં નહિ; પરંતુ) પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ, પૂં સકલાગમરહસ્યવેદીજીને આગમ લણ્યા વિનાના એટલે અલણ કહ્યા હોવાનું લખેલ હોવા છતાં, ‘પૂં આત્મારામજી મંના પિતા ગણેશચંદ્ર ધાડપાડુ તેમજ બહારવટિયા હતા’ એમ (મેં નહિ; પરંતુ) સંં ૧૯પરથી પૂં આં શ્રી આત્મારામજી મંના જીવનચરિત્રોમાં પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજી મંશ્રીથી માંડીને સુશીલ-ત્રિપુટી મહારાજ-પંડિત ધીરજલાલ વગેરેએ લખેલું હોવા છતાં, પૃં ૪૪ ઉપર–‘સ્વર્ગવાસી બનેલા તે ગીતાર્થ મુનિ ઉપર પણ થુંકવાની ઇટાલીના ‘મુસોલિની’ના જેવી ચોગ્યતા’ એમ લખેલ હોવા છતાં] તે કલેશાનંદવિંએ, (તે-તે

અપશબ્દો મેં તેઓને કહ્યા છે, એમ દેખાડવા સારું) તે બૂકના પૃં ૨૫ ના બીજા પેરાથી પૃં ૨૮ ના બીજા પેરાની પંક્તિ ૪ સુધીમાં ‘તે વગેરે અપશબ્દોનો શબ્દકોષ મારે માટે તથા મારા પૂજ્યવર્ગ માટે કાલવ્યો છે.’ એમ અસત્ય પ્રલપીને તે તે પરકથિત અને પર વ્યવદેશકથિત અપશબ્દોને તેણે યદ્વાતદ્વા પ્રકારે જે મારામાં ઘટાવવાની ઉન્મત્તવત્ ચેષ્ટા કરેલ છે, તે લેખકમાં શુદ્ધ બુદ્ધિનો અભાવ સૂચવે છે. સિવાય શાસનપ્રાણ સુજ્જનો તો સમજે જ છે કે—“પોતાના મત ખાતર આખું પ્રભુશાસન ડોળીને છેવટ પૂનાના વૈદ્યાદિ દ્વારા પણ શ્રી જિનોક્ત આરાધના માર્ગનું ત્રીસ ત્રીસ વર્ષથી નિકંદન કાઢવા મથનાર એ ઉત્થાપક ડોળીનાં તે તે દુર્ગતિપ્રદ કાર્યો અંગેના પ્રપંચો—કાવત્રાં—ભેદીપત્રો તથા ગેબી ચીટીઓ વગેરે પકડી પાડવાનો પ્રભુશાસનના કોટવાળને તો અધિકાર હોય જ છે; પરંતુ તેવા પાખંડીઓનાં પાખંડી લખાણોની સામે કોઈના વતી લખાણો વગેરે કરવાનો તો વિશેષ અધિકાર હોય છે.” એ વસ્તુ સમજ્યા વિના શાસનસેવકનાં તેવાં લખાણોને તેઓ પોતાનાં વડિલો સામે થૂંક ઉડાડવારૂપે લેખાવે તે, તે તે વડિલોના તેવા ભયંકર અપરાધોને પંપાળવાની બાલીશતા ગણાય.

(૯)—પૃં ૨૮ ના બીજા પેરાની એ ચાર પંક્તિ પછી પૃં ૨૯ ના પહેલા પેરા સુધીમાં લેખકે જે—“તેમના દાદાશુરુએ સૂર્યવિમાનના જીવોને ‘આતપ’ને બદલે ‘ઉદ્યોત’ નામકર્મનું પ્રતિપાદન કર્યું” અને સુકોશલની માતા મરીને જે વાઘણ થઈ છે તેને શિયાલણી થઈ હોવાનું જણાવેલ હોવાથી તેમનું જ્ઞાન કૂપમંડુક લખવાને બદલે તેઓ જે બીજાનું તેવું લખે છે અને

આગમવાચનામાં તેના દાદાશુર ખોટો અર્થ કરતા ત્યારે તેમના સંસારી ભાઈ મુનિ મણીવિજયજી સુધારવાનું કહેતા છતાં તેઓ સુધારતા નહિ 'X X X 'વિભંગીયપણું' સૂચવે છે, પણ ખીજનું નહિ, તે તેઓ સમજી રાખે." એ પ્રમાણે વાત લખી છે તે જો તથાસ્વરૂપે જ હોય તો તેમણે તે વાત, 'પ્રસ્તાવનાતિમિર-ભાસ્કર'ના લખાણોના માગેલ ખુલાસાઓ આપવાની ફરજ નહિ બળવનાર 'શ્રી પ્રેમસૂરિજી મં, તે ફરજ બળવવા તૈયાર છે' એમ તેઓશ્રીના નામથી અને સહીથી શ્રી ધર્મગુપ્તવિંના પાંચ કારણનો પણ ખુલાસો જણાવવા પૂર્વક લેખકે તેઓશ્રીના હાથે જાહેર કરાવવી. અન્યથા આભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ અને વિભંગીય-પણું એમનું જ નહિ; પરંતુ એ આખાએ વર્ગનું છે એમ તેઓની વિપરીત વાતો અને પ્રવૃત્તિઓ પરથી હું જ નથી કહેતો, બધા વિદ્વાનો કહે છે, તેમ તે છે જ. તેવા તે વર્ગને 'આતપ' અને 'ઉદ્યોત'નો સુધારો સમજવા અહિં દીક્ષા લેવી રહે છે.

(૧૦)-તે લેખકે, તે ખૂંકના પૃં ૨૬ ના પેરા ખીજમાં જે-
 “ શ્રી હંસસાગરજી તેમની ચોપડીના પૃં ૧૫ માંના લખે છે કે-
 ‘ આ પ્રયાસ કરતાં પહેલાં પૂં આં શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી મહારાજે
 માલેગાંવ મોતીચંદ વીરચંદને બે પત્રોથી જણાવેલ કે-આં
 શ્રી પ્રેમસૂરિજી મંનો માફી પત્ર અથવા દિલગીરી પત્ર મોકલો.’
 આ સંબંધમાં હું પૂછું છું કે-શું આં શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજીને
 જૈનસમાજ કે-શ્રી જૈનસંઘ તરફથી સરમુખત્યારીપણું મળ્યું
 છે કે-તેઓ માલેગાંવ (મોં વીંને) તેવું જણાવે? આવો નાદીર-
 શાહી હુકમ મોતિલાલ ઉપર છોડવાનું કાંઈ કારણ? કલેશોત્પાદક

જુદાં લખાણો પોતે લખે તેનો તેમણે માફીપત્ર લખવાનો નહિ અને જેઓ તદ્દન નિરાળા છે તેમની પાસે માફીપત્ર લખાવવું છે. અને તે પણ દૂરના ગૃહસ્થને ઓડર કરીને ! આ જ ખતાવી આપે છે કે-‘ ચોર કોટવાળને દંડે ’ એ નીતિનું અનુસરણ તેઓ જ કરી રહેલા છે.” એ મુજબ લખાણ કરેલ છે, તે સંપૂર્ણ દાંભિક છે. કારણ કે-“ શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ અમદાવાદથી તે મોતીલાલભાઈ મારફત ગચ્છાધિપતિ પૂં આં શ્રી માણિક્ય-સાગરસૂરીશ્વરજી મંશ્રીને પાલીતાણાથી અમદાવાદ પોતાને માર્ગદર્શન આપવા માટે બોલાવેલા હતા અને તે જ પ્રસંગે બહાર પડેલી એ લેખકની ‘ પ્રવજ્યાયોગાદિવિધિ સંગ્રહ ’ ખૂંક ગત પ્રસ્તાવનાના અસદ્ લખાણ બદલ ખરાબ નહિં લગાડવાનું શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ, પૂં ધર્મસાગરજી ગણિને પાલીતાણે લાલભાઈ પરીખ સાથે કહેવરાવેલું; (લેખક, આં શ્રી પ્રેમસૂંને આ બાબત તદ્દન નિરાળા કહે છે તે કેટલું સત્ય છે ? તે અત્ર વાચકોએ ખાસ વિચારવું.) આ સ્થિતિમાં તે માર્ગદર્શન અંગેનો પત્ર વ્યવહાર શ્રી મોતીલાલભાઈએ, પ્રેમસૂરિજીની પ્રેરણાથી પૂં આં શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરિજી મં સાથે રાખેલો હતો અને તેથી જ પૂં આં શ્રી દેવેન્દ્રસાગરસૂરિજી મંશ્રીએ તે દૂરના મોતીલાલભાઈને લખેલા તે પત્રોમાં તે તે પ્રમાણે (‘ અન્યથા અમારા પૂં ગચ્છાધિપતિશ્રી અમદાવાદ જઈ તેમને મળી શકશે નહિ ’ એમ જણાવવા) જણાવ્યું હતું અને તે વ્યાજબી જ હતું, એમ તે લેખક પણ તે વખતે પાલીતાણે જ હોઈને જાણે જ છે, છતાં તેણે તેવું ઉલટું લખેલ છે તે તેની યોગ્યતાનું સૂચક છે ! ”

(૧૧)–તે લેખકે, પૃ. ૦ ૩૨ ના પહેલા પેરામાં જણાવેલી મારી બૂકમાંની પર્વતિથિ અંગેની વાત, ‘ક્ષયે પૂર્વાં’ના પ્રમાણ-વાળી છે, એમ જાણવા છતાં અને તે વર્ગે ‘અર્હત્તિથિભાસ્કર’ નામની બ્રાહ્મણો પાસે તૈયાર કરાવેલી બૂક જ પ્રમાણશૂન્ય છે એમ પણ જાણવા છતાં મારી વાતને પ્રમાણશૂન્ય અને તે બ્રાહ્મણીયા વાતને પ્રમાણોપેત લેખાવવા પ્રયાસ કરેલ છે તે તેનું શાસનપક્ષના હાથે કલ્પિત ઠરેલ તિથિમતની પણ પક્કડ-જન્ય વિભંગીયપણું છે.

(૧૨)–બીજા પેરામાં તેણે જણાવેલ છે તે મુજબ તિથિ મારી કલ્પનાને આધીન હોવાનું મેં કદી નહિ જણાવેલું હોવા છતાં તે લેખકે તે વાત મારા નામે ગાએલ છે, તે લેખકને બીજું મહાવ્રત તો લગલગ નહિ હોવાનું સૂચક ગણાય.

(૧૩)–તે લેખકનું ત્રીજા પેરામાંનું લખાણ આમૂલચૂલ મિથ્યાત્વી છે. જૈન જ્યોતિષ મુજબ વર્ષે ‘છ’ તિથિનો ક્ષય, અનાદિકાલથી જ આવે છે અને તેમાં આવતી ક્ષીણ પર્વતિથિને આરાધવા માટે ‘અભિવદ્ધિદ્વસંવચ્છરે જત્ય અદ્વિઅમાસો પડતિ’ એ આગમના પાઠ મુજબ પણ અનાદિકાલથી જ-ક્ષીણ પર્વ-તિથિને પ્રથમ તો પર્વતિથિસંજ્ઞા જ અપાતી આવેલ છે અને આરાધનાની વાત તો એ રીતે પર્વતિથિ હાજર કરવા પછીની છે.

(૧૪)–તે લેખકે, ચોથા પેરામાંનું–“તેઓ ધ્યાન રાખે કે-આચરણાને સિદ્ધ કરતું શાસ્ત્રવચન હોય તો શાસ્ત્રવચન કરતાં આચરણા વચન બળવાન છે.” એમ નવું જ શાસ્ત્ર ભાખ્યા બાદ (ચતુર્થીમાં પંચમીનો ભોગ છે, પરંતુ છઠમાં નથી માટે

‘અંદર જવું હજી પણ કલ્પે’ એમ જણાવનારા વ્યવસ્થા સૂચક) ‘અંતરાવિ સે કપ્પઈ’ એ શાસ્ત્ર વચનને સંવત્સરીના ફેરફાર વાળી આચરણના આધાર તરીકે ટાંકી બતાવેલ છે તે,— ‘એક વચન ઝાલીને છાંડે બીજાં લૌકિકનીતિ’ વચન મુજબ પણ ખુલ્લું મિથ્યાભિનિવેશ સૂચક છે. આવું વદવામાં—મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિંમઠના ‘સૂત્રે ભણ્યું પણ અન્યથા, જુદું જ બહુગુણ જાણુ; સંવિજ્ઞવિબુધે આચર્યું’, કાંઈ દીજે હો કાલાદિ પ્રમાણુ’ એ વચનોનો તો તે લેખકે ખુલ્લો અપલાપ જ કરેલ છે ! હજી કાંટાનોય ઉદ્ધાર શક્ય; પરંતુ આવનો ઉદ્ધાર શે થાય ?

તે લેખક, પણ જે આચરી રહેલ છે તે—‘કડે દોરો બાંધવો—તરપણી તેમજ ઘડામાં દોરાનો ગાળીયો નાખવો—ચોલપટ્ટાના છેડા કમરે ખોસવા—ગોચરીની ઝોળીને બે ગાંઠ દેવી’ એ વગેરે આચરણને સિદ્ધ કરતાં શાસ્ત્રવચનો તેમણે કયાંય જોયાં—જાણ્યાં હોય તો તે બતાવે. અને જો તે આચરણોએ સિદ્ધ કરતા શાસ્ત્રવચનો તે લેખક મેળવીને ન બતાવી શકે તેમ હોય તો તે પૂર્વાચાર્યો આચરિત ‘જીત’ આચારરૂપ આચરણોએ તે લેખક આચરવી બંધ કરે તો જ તેની તે ધરગત્ય આચરણની વ્યાખ્યા અંગે તે ભાઈ બંધ સાચા ઠરે. લેખક જો સત્ય માર્ગની સાચી શ્રદ્ધા ધરાવતા ન હોય તો—અને તેને અંગે જ તેઓ જો તેવા ગોળા ગબડાવતા હોય તો તો કાંઈ કહેવું રહેતું નથી.

વર્તમાનમાં પ્રથમ ઉત્તરાધ્યયનના અને પછી આચારાંગના યોગોદ્ધનની પ્રવર્ત્તી આચરણ બદલ પણ કોઈ શાસ્ત્રવચન નહિ હોવા છતાં જે લેખક એ આચરણને જ બળવાન માનીને

અનુસરી રહેલ છે તે લેખક, આમ ‘આચરણા માટે શાસ્ત્ર-વચન હોય તો તે આચરણા બળવાન’ એમ તેમના વડિલોની વચ્ચે પણ બેકામ ઉત્સૂત્ર વધી શકે છે ! ત્યારે તો આં શ્રી પ્રેમ-સૂરિજીએ તેનો છેવટ પર્યાયછેદ તો કરવો જ ઘટે. શાસ્ત્રવચન એ ઉત્સર્ગ માર્ગ છે, અને તથાપ્રકારના દેશકાલ આદિ કારણે જ્યારે શાસ્ત્રવચન નિર્દર્શિત ઉત્સર્ગમાર્ગ મુજબ મુક્તિમાર્ગ વહન ન થઈ શકતો હોય ત્યારે (આગમ આદિ પાંચ વ્યવહાર-માંથી આજે મુખ્ય ગણાતા ‘જીત’ વ્યવહાર મુજબ) અશઠ ગીતાર્થોના વચને મુક્તિમાર્ગ વહન ધાય તે આચરણા=અપવાદ માર્ગ છે. એ અપવાદ માર્ગ, એ પ્રકારે શાસ્ત્રવચનથી જે કાર્ય નહોતું થતું એ કાર્ય કરવા સમર્થ હોવાથી જ શાસ્ત્રવચન કરતાં બળવાન ગણાય છે. તેવી તે સર્વતંત્ર સ્વતંત્ર ગણાતી આચરણાને તેવી નિજમતિ કલ્પના વડે અપલ્પનાર તે લેખક, દીક્ષાથી પતિત લેખકની તુલ્ય પણ કેમ ન ગણાય ?

(૧૫)–પૃ૦ ૩૩ના બીજા પેરામાં તેવા તે લેખકે-‘ક્ષયે પૂર્વાં’ ના મારા-સર્વ પૂર્વાચાર્યો માન્ય-સત્ય અર્થને તત્ત્વતરંગિણી આદિને ઓઠે આલિનિવેશિકપણે જ અસત્ય કહી નાખેલ છે. પર્વક્ષય-વૃદ્ધિ વખતે ક્ષીણ કે વૃદ્ધિતિથિની આરાધના પૂર્વ કે ઉત્તર દિવસમાં એક સરખી રીતે લેવાનો અર્થ તો સં૦ ૧૯૯૩થી તે નવા વર્ગે ઉપજાવી કાઢેલ છે. શ્રી તત્ત્વતરંગિણીમાં તો ‘પર્વક્ષય-વૃદ્ધિ વખતે પૂર્વની કે ઉત્તરની તિથિને પર્વતિથિ કરવી.’ એમ જ અર્થ કહેલ છે. તેમાં નવા વર્ગના કલ્પેલા તે ‘આરાધના’ તથા ‘દિવસ’ શબ્દની ગંધ પણ નથી. જુઓ-શ્રી ‘તત્ત્વતરંગિણી’ ગાથા ચોથીનો પૂર્વાર્દ્ધશ્લોક અને તેની ટીકા, તથા ગાથા ૧૭નો ઉત્ત-

રાદ્ધ્વલોક અને તેની ટીકા: તે વર્ગે જેનું લખાણ માન્ય કરેલ છે તે પૂનાના-નામના ગૂમાવેલ-વૈદ્યે પણ તેનાં લખાણમાં ક્ષયે પૂર્વાબ્દનો અર્થ તો-‘ અષ્ટમીના ક્ષયે સાતમને ફેાક કરીને સાતમનાં સ્થાને અષ્ટમી કરવી.’ એમ જ કરેલ છે; પરંતુ આ નવીનોની જેમ ‘ક્ષીણપર્વની આરાધના પૂર્વ દિવસમાં કરવી’ એવો અર્થ તો કરેલ જ નથી. તિથિ વગર આરાધના કેાની ? અને પર્વારાધકોને દિવસની શું કિમત ? આ હિસાબે પ્રભુશાસનમાં-લૌકિક પંચાંગમાંની પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ વખતે તેને આરાધનામાં એક અને ઉદયાત્ તરીકે સંસ્કાર આપવારૂપે એકને બદલે બીજી તિથિઓની ક્ષય-વૃદ્ધિ શાસનની આદિથી મનાતી આવેલ છે, અને તે મુજબ આરાધનાના પંચાંગમાં ફેરફાર કરાય છે. આ વાતને લેખકે દીલથી જ અસત્ય કહેલ હોય તો સં. ૧૯૯૨ સુધી તો એજ પ્રમાણે કરનાર અને વર્તનાર તેમના દરેક જ વિદ્યમાન વડિલોને તેમણે જે આપવું યોગ્ય ઠરે તે પ્રાયશ્ચિત્ત લેવાની ફરજ પાડવી જોઈએ, અને ‘તેમ કયું’ છે’ એમ જાહેર કરવું જોઈએ. અને તે પછી તેવા અસત્યાચરણીના પોતે શિષ્ય થવા પામ્યા તેનું પોતે પણ આવતું પ્રાયશ્ચિત્ત જાહેર રીતે લઈને શુદ્ધ થવું જોઈએ: અથવા તો હવે સમર્થ વિદ્વાન તરીકે સ્વીકારેલા પૂ. આગમપ્રભાકરજીના શિષ્ય બની શેષ જીવનને આરાધક ભાવમાં સ્થાપવું જોઈએ.

(૧૬)-[સં. ૨૦૧૪ના અમદાવાદ મુનિસંમેલનમાં-‘ આચરણ તો કેાઈને કેાઈ પ્રકારે મતલેદોવાળી હોઈને મારો મત શાસ્ત્ર પ્રમાણે સાચો છે’ એ ભાવનું પ્રાય: ૯ કે ૧૦ દિવસ સુધી વારંવાર બોલ્યે રાખનાર આ. શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીને ઉદ્દેશીને આ

લેખકે ઉભા થઈ શ્રી શ્રમણસંઘ વચ્ચે ખાપોકાર જણાવેલ કે—
 “તેવું બોલવામાં તેઓ ખોટા છે. તેઓ પાસે તેમના મતને સાચો લેખાવે તેવો એક પણ શાસ્ત્રપાઠ નથી: આમ છતાં તેઓએ પોતાના મતની પુષ્ટિ કરનારા લખાણોમાં જે જે શાસ્ત્રપાઠો ટાંકેલા જોવામાં આવે છે તે પાઠો, તેઓએ પૂર્વાપરના સંબંધદર્શક વચનો કાપીને અર્ધા-પર્ધા ટાંકેલા હોય છે અને તે તે અર્ધા પાઠોના પણ અર્થો તો તેઓએ લગભગ જુદા કરેલા હોય છે.” છતાં તે બદલ તો તેઓએ કશો જ ખચાવ નહિ કરેલ હોવાની ખીના સાડી-ત્રણસો મુનિવરોને પ્રત્યક્ષ હોવાથી] લેખકે પૃં ૩૩ના પેરા ત્રીજા અને ચોથામાં જણાવેલી (ઝવેરી કેશવલાલભાઈના અપમાન સિવાયની) સમસ્ત વાત સદંતર અસત્ય છે. ઝવેરી કેશવલાલભાઈનું અપમાન પણ તે આચાર્યશ્રીએ શ્રી કીર્તિવિં દ્વારા કરાવેલી ઉશ્કેરણીને લીધે સંમેલન વીખાઈ જવા પામ્યાને અંગે રોષાન્વિત બનેલા એક મુનિના હાથે કાકતાલીયન્યાયે જ થઈ જવા પામેલ. તે લેખકે તે લખાણમાં તેવા કપોલકલ્પિતમતીઓને મારે નામે શાસનપ્રેમી અને શાસ્ત્રાનુસારી તરીકે ઓળખાવવાની બાલચેષ્ટા કરેલ છે, તે તો તેની પ્રત્યક્ષ ખળતાનું સૂચક છે.

(૧૭)—પૃં ૩૪ના પહેલા-ખીજા પેરામાં લેખકને પૂં આગમોદ્ધારક આંશ્રી અંગે જૈન પત્રે સને ૧૯૩૩માં જે રીતે ઓળખાવેલ છે, તે હવે યથાર્થ અને મીઠું લાગ્યું છે, તે જોતાં માનવું જ રહે કે—તે અરસામાં તે પત્રમાં પૂં આંશ્રી દાનસૂરિજી મં, શ્રી રામ(ચંદ્ર)વિં મં વગેરે માટે તો કાનમાંથી ફીડા ખરે તેવું જે ઘણું-ઘણું અને ઘણી વાર પણ લખાયું છે તે સઘળું લખાણ પણ લેખકને હવે અત્યંત યથાર્થ અને

અમૃત જેવું મીઠું લાગી રહ્યું હોય. આ ઉપરથી લેખકનું ગુણ-
કાણું પણ નક્કી થઈ શકે છે.

(૧૮)—તે પૃષ્ઠના ત્રીજા પેરામાં લેખકે, મારી યૂકમાંની (કૌંસ સિવાયની) જણાવેલી મારી વાત વિદ્યમાન સમસ્ત શાસન-પ્રેમીઓને સ્વીકાર્ય હોવાની બળતરામાં સને ૧૯૩૩ ની ‘આનંદ-સાગર મુખ ચપેટિકા’ નામની પ્રતિસ્પર્ધી એવા અન્ય ગચ્છીય વ્યક્તિની ચોપડીને આગલ કરીને પૃ૦ ૩૫ ઉપર (તે વખતે તે ચોપડીના લેખકે જેને જેને જે તે ખડાને આગમોદ્ધારક લેખાવવાની પ્રશ્નાર્થરૂપે ચેષ્ટા કરેલ છે) તે લખાણને ૩૪ વર્ષ બાદ નવામતિના આ ચેલકાએ પણ ઉતારારૂપે સ્વીકૃતિ આપી ! એ જોતાં લેખકને પૂ૦ આગમોદ્ધારક આચાર્ય મ૦ શ્રીને બદલે હવે તો તેવા જ તે દરેક સાચા આગમોદ્ધારક ભાસ્યા હોય તો તેમણે હવે અયોગી આચાર્યશ્રીના હાથે આચાર્ય બનેલ પુરુષના ગુરુગમ વિહોણા વેલાનું શરણ તજીને છેવટે તેવા આગમોદ્ધારકમાંના પણ કોઈ એક આગમોદ્ધારકનું શરણ લેવું સલાહભર્યું છે. કારણ કે—એ વેલા કરતાં તો તેઓ સો દરજ્જે સારા ગણાય.

(૧૯)—પૃ૦ ૩૫ ના ત્રીજા પેરામાં લેખકે, તે યૂકમાંના સ્વીકારેલ—‘આનંદસાગરજીને કયા સંઘે આગમોદ્ધારક પદવી આપી તે કોઈને ખબર નથી, કે પછી તેમણે પોતે જ લઈ લીધી છે ?’ એ પ્રશ્ન, લેખકનું પ્રગટ આભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ સૂચવે છે. કારણ કે—“લેખકના વડિલોની ‘સદ્ધર્મસંરક્ષક, આગમરહસ્ય વેદી, સિદ્ધાંત મહોદધિ, વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ, આગમપ્રજ્ઞ’ વગેરે

પદવીઓ તેઓને કયા સંઘે આપી તે જ કોઈને ખબર નથી, એમ પોતે જાણે છે અને આગમના જગપ્રસિદ્ધ અખંડ અભ્યાસી-અનેક આગમવાચનાદાતાશ્રીને તો (સં ૧૯૮૯ના ‘આગમોદ્ધારક’ પુસ્તકના પૃ ૩૬૯-૭૦ પરના લખાણ મુજબ) સુરત મુકામે સં ૧૯૭૯માં પૂ ૦ આ ૦ શ્રી વિજયકમલસૂ ૦ મં શ્રીના પવિત્ર હસ્તે થયેલ તેઓશ્રીની આચાર્ય પદવીની સાથે જ તે ‘આગમોદ્ધારક’ પદવી શ્રી સુરત ચતુર્વિધ સંઘે આપેલ છે.” એ વાત પણ પોતે જાણે છે છતાં તેવું જીકું લખે છે !

એ ઉપરાંત લેખકે, તે ૩૫ મા પૃષ્ઠના ચોથા પેરામાં તે બૂકમાંની વાતને ‘તેના લેખકે આગમોદ્ધારકશ્રીને પુસ્તકો વેચનાર-મિથ્યાભિમાની વગેરે પણ ઘણું ઘણું લખ્યું છે’ એ પ્રમાણે ગોઠવીને સ્વીકૃતિ આપેલ છે, તે બદલ તો હવે પછીની ચોપડીમાં લેખકે જ-“તેવા તેઓશ્રી તો હતા જ નહિ; પરંતુ અમો નવીનોમાં જ તેવા તો ‘હું અને મારા ગુર્વાદિ’ અનેક હોવાથી વાચકોએ તે બૂકના ‘આનંદસાગરમુખચપેટિકા’ નામને સ્થાને ‘નૂતન વર્ગમુખચપેટિકા’ નામ સ્થાપીને તે ખંને વિશેષણો સહિતની તે બૂકમાંની સઘળી જ આક્ષેપાત્મક બીનાઓ અમારે અંગે જ સમજવી” એમ લખી દોષમુક્ત થવું રહે છે.

(૨૦)-પૃ ૦ ૩૬ના ખેલા પેરાગત લખાણનો ખુલાસો ઉપર અપાઈ ગયો છે. બીજા પેરાથી પૃ ૦ ૩૭ના ખેલા પેરાનાં લખાણ દ્વારા લેખકે-“ (૧)-આગમોદ્ધારકશ્રીનાં સંશોધનો આધાર રાખી શકાય તેવાં નથી, (૨)-તેમણે છપાવેલ નંદીસૂત્રના આધારે નંદીસૂત્ર શોધેલ નથી અને (૩)-પંડિત હરગોવિન્દદાસે ‘પાઈઅસદ-

મહાશ્વયે 'નાં નિવેદન પૃ૦ ૨માં આગમોદ્ધારકશ્રીને નિઃસંકોચ-
પણે અજ્ઞાન સંશોધકોની હરોળમાં મૂક્યા છે." એ ત્રણ વાતને
યુક્તરૂપે સ્વીકૃતિ આપી છે, તો તે બાબતને યુક્ત મનાવવા સાડ
તેમણે હવે પછીથી—“ (૧)—પૂ૦ આગમોદ્ધારકશ્રીનાં સંશોધનોને
સાચાં માનીને કોઈપણ ચર્ચા—મુદ્રણાદિ પ્રસંગે તે આખાએ વર્ગે
તો તેના પર આધાર રાખીને નહિં જ પ્રવર્તવાનું, (૨)—પૂ૦
દાનસૂરિજીએ નંદીસૂત્ર, પૂ૦ આગમોદ્ધારકશ્રીએ છપાવેલ નંદિ-
સૂત્રને સન્મુખ રાખીને જ શોધેલું હોવાનું સપ્રમાણ જાહેર થાય
તો પણ નહિં જ કબૂલવાનું અને (૩)—પૂ૦ આગમોદ્ધારક આ૦
મ૦ કરતાં પણ ટોચના સંશોધક તરીકે તે પં૦ હરગોવિન્દ-
દાસને જ માનીને તેના શોધેલા જ આગમો પર આધાર રાખ-
વાનું ” તેમના ઉત્થાપક વર્ગને જાહેર રીતે જણાવી દેવું ઘટે છે.
કે—જેથી તે વર્ગમાંના પણ કેટલા વિદ્વાનોએ તે લેખકની તે તે
વાતોને યુક્ત માનેલ છે? તેની ખબર પડે. પૃ૦ ૩૭ ઉપરના ત્રીજા-
ચોથા પેરાનું લખાણ તો મુખ્યત્વે શાસનપ્રાણ ગીતાર્થમહાત્માની
નિંદા અંગેના ટાયલારૂપ હોઈ ઉપેક્ષણીય છે.

(૨૧)—પૃ૦ ૩૮ના બીજા પેરાની પંક્તિ ૮ સુધીમાં લેખકે
“ સાગરજીમ૦ આવશ્યક વૃત્તિ છપાવતા હતા, તેનું એક ખુદ
સમિતિએ પૂ૦ પં૦ શ્રી દાનવિ૦ મ૦ને મોકલેલ તેમાં શ્રી
આનંદસાગરસૂરિ મ૦ શ્રીએ સુધારેલ ભૂલો ઉપરાંત ઘણી ભૂલો
શુદ્ધ કરવી રહી ગયેલી નીકળી, એટલે શ્રી સાગરજી મ૦શ્રીએ
તેઓશ્રીને ખુદ મોકલવાનું બંધ કરાવ્યું. કારણ? એમનાથી રહી
જતી ઢગલાબંધ ભૂલો બીજાઓના હાથે શુદ્ધ થાય એમાં પોતાને

હાનિ દેખાઇ, તે કેમ પાલવે ? ” એ પ્રમાણે પ્રાયઃ તેના જન્મ પહેલાની વાત લખી નાખવા વડે તેની તે ‘તરણિ’ બૂકનું લખાણ તેમના વડિલ પ્રેરિત હોવાનું તેમણે જ નક્કી કરી આપ્યું ! તે તો શાસનદેવની જ કૃપા માનવી રહે; પરંતુ તેમના તે લખાણની મધ્યમાં તેમણે તે મુક્ત મોકલવાનું બંધ કરવામાં જે કારણ જણાવ્યું છે, તે કારણને તો લેખક જો સર્વજ્ઞ હોય તો જ સાચું માનવું રહે. સિવાય તો એ વાત, ‘પૂં આગમોદ્ધારક-શ્રીની સૂચનાથી તે સમિતિએ, તેઓશ્રીને પણ એક ભૂલો સુધારેલું મુક્ત તેઓશ્રીનો પણ જ્ઞાન વિકાસ વધારવાના શુભાશયથી મોકલ્યું હોય અને તેમાં તેઓશ્રીએ પોતાનું વિશિષ્ટ જાણપણું બતાવવા જેવા કોઈ ઇરાદે અભૂલોને પણ ભૂલો દેખાડવાનું ડહાપણ ડહોળ્યું જણાયું હોય તો જ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ તે પછીથી તેઓશ્રીને મુક્ત મોકલવાની તે સમિતિને ના જણાવી દીધી હોય’ એ રૂપે બનવી સંભવિત હોઇને લેખકે તેને કેવલ ઇર્ષ્યાથી જ અસંભવિત રીતે ચીતરી કાઢેલ માનવી રહે છે. પોતાની ભૂલો બીજના હાથે શુદ્ધ થવામાં પૂં આગમોદ્ધારકશ્રી, માનહાનિ દેખતા હોત તો તેઓશ્રી, શ્રી દાનસૂરિજીને પેલું મુક્ત જ ન મોકલાવતે.

(૨૨)-પૂં ૩૮ ના પહેલા પેરાની ચોથી પંક્તિથી માંડીને પૂં ૩૯ના પહેલા પેરા સુધીના લખાણમાં લેખકે જે-“ આગમોદ્ધારકશ્રીએ છપાવેલ ‘ભવભાવના’ના બે ભાગમાં પૂં સાહિત્ય પ્રેમી મુનિરાજશ્રીએ કુલ ૪૨૩૬ અશુદ્ધિઓ, એક સાથે રહી ગએલી કુલ ૧૨ ગાથાઓ અને છૂટું છૂટું સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ

૯ શ્લોક પ્રમાણ લખાણ રહી ગએલ હોવાનું તથા પૂં આં
 શ્રી મેઘસૂરિજીએ (હસ્તલિખિત) સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિ વંચાવતી વખતે
 તેઓશ્રીએ છપાવેલ સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિમાં ૬૨૫ અશુદ્ધિઓ, એક પૃષ્ઠથી
 વધુ પાઠ તથા ૧૯ સ્થળે એક એક ગાથા જેટલો પાઠ રહી
 ગએલ હોવાનું તેમજ બે સ્થળે એક એક ગાથા જેટલો વધુ
 પાઠ છે, તે તેઓ પાસેની પ્રતિઓ જ્ઞેવાથી જિજ્ઞાસુઓને સ્પષ્ટ
 જણાશે.” એમ લખેલ છે તે તો તેની નિંદકવૃત્તિ મુજબ ઠીક
 છે; પરંતુ તેમણે તે અશુદ્ધિકરણને પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીના
 અશુદ્ધિકરણ રૂપે લેખાવેલ છે તે તેનો ઇર્ષ્યાગર્ભિત દ્વાંલિક મૃષાવાદ
 છે. કારણ કે—“ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીએ, આગમોદ્ધારક શાસ્ત્રો શુદ્ધ
 છપાવવાની બુદ્ધિએ પ્રસિદ્ધાપ્રસિદ્ધ પ્રાયઃ તમામ જ્ઞાનભંડારો-
 માંથી પ્રાચીનતર પણ હસ્તલિખિત પ્રતિઓ મંગાવવા છતાં
 (કેટલાક ભંડારોએ નહિ મોકલવાથી) પ્રાપ્તપ્રતિઓને અનુ-
 સારે જ તપાસીને તેઓશ્રી શાસ્ત્રો મુદ્રિત કરાવી શકેલ હોવાની
 તેમજ તે મુદ્રિત થયા પછીથી વર્ષો બાદ પૂં સાહિત્યપ્રેમી મુનિ-
 રાજશ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજે તથા પૂં મેઘસૂરિજી મહારાજે
 તેમાંના પુનઃ મુદ્રિત કરાવેલાં શાસ્ત્રો, પ્રથમની તે તે મુદ્રિતપ્રતો
 તેમજ તે તે પ્રતો છપાવતી વખતે પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીને જે જે
 ભંડારોમાંથી નહિ પ્રાપ્ત થએલી પ્રતોને પણ મેળવીને મુદ્રિત
 કરાવેલા હોવાથી પ્રથમની અપ્રાપ્તહસ્તલિખિત પ્રતિઓમાં જે
 જે વિશેષ પાઠો કે પંક્તિઓ જ્ઞેવામાં આવેલ તે પાઠો કે પંક્તિઓ
 પ્રથમની પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીમુદ્રિત પ્રતિઓમાં નહિ હોવા રૂપે જ
 તે તે પ્રાથમિક મુદ્રિત પ્રતિઓમાં તે તે વિશેષપાઠો વાવત્ પંક્તિઓ
 નહિ હોવાની વાત પ્રસિદ્ધ હોવાથી ‘ પૂં આગમોદ્ધારકશ્રી મુદ્રિત

પ્રતિઓમાંનું એ રીતે લેખકે જણાવેલું અશુદ્ધિકરણ પણ તેઓ શ્રીનું તો નથી જ.’ એમ લેખક પોતે પણ જાણે જ છે.”

આ લેખકને તે પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રીનું તેવું અવાસ્તવિક અશુદ્ધિકરણ પણ એ પ્રકારે વાસ્તવિક અશુદ્ધિકરણરૂપે લેખાવવું ગમેલ છે, જ્યારે તેમના દાદાશુર શ્રી પ્રેમસૂરિજીના ‘સંકેતકરણ’ ભાગ પહેલા તથા બીજામાંની ક્રમે ૧૬૦ તથા ૮૦ મળીને કુલ ૨૪૦ તેમજ છેવટ ગતવર્ષે પ્રસિદ્ધ થયેલ ૫૮૪ પૃષ્ઠના ‘ખવગ-સેઠી’ તથા ૬૭૨ પૃષ્ઠના ‘ઠિઈખંધો’ ગ્રંથોમાંની ક્રમે ૫૦૦ તથા ૮૦૦ કુલ મળીને ૧૫૪૦ જેટલી મારી બૂકથી ૨૧ ગુણી પ્રસિદ્ધ અશુદ્ધિઓને તો શ્રી પ્રેમસૂરિજીના વાસ્તવિક અશુદ્ધિકરણ તરીકે લેખાવવાનું મોકુફ રાખવું જ વાજબી મનાયું છે. આવા લેખકને કયું અસત્ય ત્યાજ્ય હોય ?

(૨૩)-પૃઠ ૩૮ ના બીજા પેરામાં લેખકે લખ્યા મુજબ મેં પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કરમાં પૂઠ આગમોદ્ધારક આઠ મંશ્રીનું અગાધ જ્ઞાન બતાવવા માટે અને પૂઠ દાનસૂરિજી મઠને ઉતારી પાડવા માટે આડુંઅવળું તો કાંઈ લખ્યું નથી; પરંતુ તેઓનું મેં જાતે અનુભવેલું માત્ર સ્વરૂપ જ લખેલ છે: સૂર્ય અને ખંધોતના જાણેલ સ્વરૂપને ન લખનાર તો ગુણચોર જ ઠરે ને ?

(૨૪)-પૃઠ ૩૯ ના તે બીજા પેરાની પાંચમી પંક્તિથી માંડીને પૃઠ ૪૨ના પહેલા પેરા સુધીમાં લેખકે, પૂઠ સાહિત્ય-પ્રેમી મુનિરાજ શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજે બૃહત્કલ્પની પ્રસ્તાવનામાં પૂઠ આગમોદ્ધારકશ્રીની તદ્દગ્રંથાનુસારી ઐદ્વંપર્યાય જ્ઞાનધારા સામે પ્રતિપક્ષ રૂપે તદ્વસરવશાત્ જે કાંઈ તેમને યોગ્ય

જાણ્યા તે વાક્ય પ્રહારો કરેલા છે, તે પ્રહારોને પ્રથમ રજુ કરીને પછી જે—“ આ વિદ્વાન્ મુનિશ્રી આગમપ્રભાકરજી સામે તેઓ જવાબ તો કાંઈ આપી શક્યા નથી. ઉલટાનું—તેઓશ્રીએ આમંત્રણ આપી સુરત ખોલાવ્યા, સામૈયાં વગેરે સન્માન કર્યાં એટલે આગમ પ્રભાકરશ્રીનું પ્રમાણપત્ર તેઓએ સહર્ષ વધાવી લીધેલું છે, એમ કહેવાને જરાય વાંધો નથી.” એમ લખ્યું છે તે લેખકે, એ ખંદાને ‘ તે બંને પૂજ્યો વચ્ચે તથા પ્રકારનું ઘર્ષણ પણ આંતરિક કેવી ઐક્યતા ધરાવતું હતું ? એ જાણવા સારૂ લખ્યું હોવા સંભવ છે. કારણ કે—[એ જ પૂજ્ય સાહિત્ય પ્રેમી મુનિરાજશ્રીએ, અનેક વર્ષોના પ્રયાસે પોતે સંપૂર્ણતયા શુદ્ધ કરીને ગત વર્ષે પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘શ્રી નંદીસૂત્ર’ નામક આગમગ્રન્થ, પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આચાર્ય મંશ્રીને સમર્પણ કરેલ હોવાની સાથે તે ગ્રંથમાં તે પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આં મંશ્રીને તેઓશ્રીની સર્વાચાર્ય શ્રેષ્ઠતા ખ્યાપક—“ ગંધસમવ્વર્ણનં ॥૧॥ જોગાજોગ-વિહિન્નૂણં ॥૨॥ આચરિયપુંગવાણં ॥૩॥ કરકમલકોસમજ્ઞે ॥૪॥ એ ચાર વિદ્વદ્ભોગ્ય રચેલા શ્લોકોને, તેનો “ જિનકા મન વચન-કાયયોગ શ્રેષ્ઠ શ્રુતસાગરકી તરંગોમેં તૈરતા થા, જે શ્રેષ્ઠ જિના-ગમકે પ્રકાશનમેં અપ્રમત્ત યોગસે પ્રવૃત્ત થે, યોગ અયોગ કે વિવેકમેં કુશલ થે, ગાંભીર્ય શુણકી ગરિમાસે અન્વિત થે, ‘ આગમોદ્ધારક ’ કી શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિસે વિભૂષિત સન્ત થે, ઔર દૂષમકાલમેં જિન્હોને અપને આપમેં ‘ મહાનાદ ’ શબ્દકો સત્યસિદ્ધ ક્રિયા થા, એસે સાંપ્રતકાલ (વિં સં ૨૦૦૬)મેં દિવંગત આચાર્યશ્રેષ્ઠ શ્રી સાગરાનંદ (આનન્દસાગર) સૂરિજી કે પવિત્ર કરકમલ કોષમેં યહ ગ્રન્થ વિનયપૂર્વક સમર્પિત કરતા હું !

પુણ્યવિજય” એ પ્રમાણે સદ્ અર્થ પણ રજુ કરવા રૂપ સર્વોચ્ચ પ્રમાણપત્ર પણ રજુ કરેલ હોવાની પ્રસિદ્ધ હકીકતથી તો એ લેખક માહિતગાર જ હોય.]

(૨૫)–પૃ૦ ૪૨ના બીજા પેરામાં લખેલ–‘ ખરી વાત એ છે કે–ગમે તેવા મોટા ધુરંધર આચાર્યો વગેરે હોય પણ શ્રીમાન હંસસાગરજીને તેમના તિથિપક્ષની બાબતમાં જરા સરખા પણ જ્યારે વિરોધમાં લાગે ત્યારે તેઓની સામે પણ તેઓ યદ્વાતદ્વા લખ્યા વિના રહ્યા નથી.’ એ વાક્યમાં લેખકે લખેલ ‘ તેમના તિથિપક્ષની ’ અને ‘ યદ્વાતદ્વા ’ એ બે જૂઠા વાક્યોને સ્થાને ‘ શાસનમાન્યતિથિપક્ષની ’ અને ‘ યથાર્થ ’ એ બે વાક્યોને લેખકે ધરાદાપૂર્વક ચોળેલ નથી તે તેમની મલિન-વૃત્તિનું દ્યોતક છે: સિવાયની તે વાત બદલ તેમનામાં જે શાસન-પ્રેમ હોય તો તેમણે પણ ગૌરવ લેવા જેવી હોવા છતાં નિંદા-રૂપે વર્ણવી છે, તે વિપરીત મતિના પ્રતીકરૂપ છે.

(૨૬)–તે પેરામાં આગળ જતાં લેખકે લખેલી–‘ સં૦ ૨૦૦૪ પછીથી પૂ૦ આ૦ શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ વગેરે બધા તેમનામાં લગતા થયા ત્યારે ‘ આ ભાઈસાહેબે ઠંડા પડી ગુણે ગાવા માંડ્યા ’ એ તોછડી વાત પણ ‘ બધા તેમનામાં નહિ; પરંતુ ‘ શાસનપક્ષમાં ’ એટલો સુધારો માગે છે. સિવાય તો તે વાત ‘ (સં૦ ૧૯૯૩થી જ મૂલમાર્ગથી ભૂલો પડેલો) તે નવો વર્ગય, જે હજુ પણ શાસનપક્ષમાં જોડાઈ જવા રૂપે મૂલ માર્ગે આવી જાય તો આ લેખક, તે વર્ગ સામે પણ તરત ઠંડા પડીને તેના પણ તે ગુણને તો ગાવા જ સજ્જ છે.’ એ પ્રકારે તે લેખકને જ બોધપ્રદ છે.

(૨૭)–તે પેરામાં તે લખાણ પછી લેખકે જે–‘તેઓની આ ભાંડણુલીલાના લયથી ઘણા તો બોલતા નથી.’ એમ લખ્યું છે તે લેખકની જુઠું તો બેધડક લખી નાખવાની આદતને આભારી છે. ખરી વાત એ છે કે–‘તે વર્ગમાંના કેટલાયે નામદારોનાં નિજમત ખાતર જિનમતને ઉથલાવી નાખવાનાં ઘોર પ્રયત્નો, ગરબડો, કાવત્રાં તેમજ જુઠાં લખાણવાળાં પુસ્તકો અને જુઠાં લખાણો વગેરેને આ લેખકે, પોતાના નામથી અદ્યાપિ પર્યાંત શ્રીસંઘમાં અનેકવાર તે તે સ્વરૂપે સપ્રમાણ પણ સિદ્ધ કરી દઈને તેઓને નિડરપણે શાસનમાર્ગના ઉત્થાપકો તરીકે ઓળખાવી દેવામાં જરાય પાછી પાની કરેલ નહિ હોવાના લયથી તેમાંના ઘણા તો અબોલ બની ગયા છે.’ તે વર્ગની એ વર્તતી સ્થિતિમાં પણ તે લેખકને એ રીતે મર્કટવેડા સૂઝ્યા છે તે અચ્છેસરૂપ છે. હવે તો ‘પાળેલા મર્કટે પોઢેલા માલિકના મુખ પર બેઠેલી માખીને ઉડાડવા સાડ હાથમાંની તલવાર માલિક-પર વીંઝીને માલિકનું મોત નીપજાવવા જેવું કાર્ય વખત જતાં તેવી કુટિલ કલમદ્વારા આ ભાઈબંધ તો કરી બેસશે નહિ ને?’ એ એમના માલિકોએ સજ્જગદષ્ટિએ જોતા રહેવાનું રહે છે. તેમની આ ચોપડીમાં તે લેખકે તેવું ઘણું અવળું બાક્યું છે કે–જેને લીધે તેના વડિલો વગેરેને ભવિષ્યમાં ઘણું શોષણ પડે તેમ છે.

(૨૮)–તે પેરામાં એ પછી લેખકે, મને–‘શાસનની સાચી હાઝ વિનાનો તેમનો આ પક્ષીય રાગ–દ્વેષ તેમને, ક્યાં લઈ જશે?’ એમ કલ્પિત લખીને મારી ચિંતા કરી છે, તેનાં કરતાં તેમણે “નિજનાં વચનોને ‘જિન’નાં વચનો લેખાવવા સાડ

આકાશપાતાલ એક કરનારા માર્ગચૂત નવીનો પ્રતિનો શાસનની દાઝ વિનાનો પોતાનો એક ઉત્થાપકપક્ષીય રાગ-દ્વેષ પોતાને ક્યાં લઇ જશે ?” એ પ્રકારે પોતાની જ ચિંતા કરી હોત તો વધુ હિતમાં હતી.

(૨૯)—પોતાના વિવેકનું તેવું દર્શન કરાવનારા તે લેખકે, તે પેરાને અંતે તેમજ પૃં દરના બીજા પેરાને અંતે મને જે “ઘડપણમાં શાંતિ રાખી આત્માની શુદ્ધ આરાધનામાં લાગી જવાની તથા ‘હવે તો વૃદ્ધ જેવા થઇ ગયા—ઘણા બાંધેલા કર્મોને લીધે હાથે કમ્પ ‘વા’ની પણ અસર આવી ગઇ, એ જોઇને મને ભાવ-દયા આવે છે’ એમ જણાવવા પૂર્વક આત્માનું સાધવાની વિનંતિ કરેલ છે, તે ઉભય વિનંતિ જો—“અમને છીએ તે સ્વ-રૂપે ખુદલા પાડનાર આ લેખક શાંત થઇ જાય તો અમારા વર્ગ તરફથી દર વર્ષે જે—શાસ્ત્ર અને પરંપરાલોપક લખાણોથી ભરેલી હજારોની સંખ્યામાં બૂકો પ્રસિદ્ધ થઇ રહેલ છે, તે બૂકોને શ્રીસંઘોમાં વિના રોકટોકે શાસ્ત્ર અને પરંપરાનુસારી મનાવી શકાય’ એ પ્રકારના દુષ્ટ ઇરાદાપૂર્ણ ન હોત અને ભાવ-દયાપૂર્ણ જ હોત તો તે લેખકે, તેવી ભાવદયાપૂર્ણ વિનંતિ, [ઘણા ઘરડા બાબ થઇને અનેકવાર બતાવેલી જવાની તૈયારી વાળી અવસ્થામાં ચાલુ વર્ષે પણ જેઓએ, ચાતુર્માસમાં સિદ્ધ-ગિરિજાની યાત્રા નહિ કરવાની અવિચ્છિન્ન સુવિધિત આચરણને મનસ્વીપણે જતીઓની આચરણ કહીને લોપવાનું કઠોર પાપ,—પાંસઠ વર્ષ પૂર્વે ‘જૈનધર્મ’ પ્રકાશ ’ માસિકમાં તે અંગે શ્રીસંઘનો પ્રતિબંધ હોવાની પૂં પંન્યાસ શ્રી ગંભીરવિજયજીમં તરફથી થએલી જાહેરાતનો પણ

ભંગ કરીને-ઉપાજોઈ છે, તે] તેમના દાદાગુરુ શ્રીપ્રેમસૂરિજી આદિને જ-“ હવે તો આપશ્રી, આજીવન અપનાવેલ માયામયી જીવનથી પર થઈ-પર્વતિથિ, સૂતક, અસંજાય આદિની શાસ્ત્ર-સંગત આચરણના લોપક શિષ્ય પ્રશિષ્યોને થાખડે જ રાખવાની હાથ ધરેલ પ્રછન્ન દુર્નીતિથી પણ પર થઈ-તમોને પ્રકાશમાં લાવનાર શિષ્ય શ્રી રામચંદ્રસૂરિજી સાથે દીલની સંધી કરી આત્માની શુદ્ધ આરાધનામાં જ લાગી જાવ. ” એ મુજબ કરવાને બદલે મને શું કામ કરવી પડે ?

(૩૦)-પૃ૦ ૪૨ના ત્રીજા પેરાના-‘ પૂ૦ આ૦ શ્રી દાનસૂ૦ માટે શ્રીમાન્ હંસસાગરજીએ x x x'થી માંડી પૃ૦ ૪૩ના પહેલા પેરા સુધીના લખાણનો અગાઉ સર્વાંગ જવાબ અપાઈ ગયેલો છે. કે-જે જવાબે, એ લેખકે લખેલ ‘ નહિ જાનતસ્યં ’ શ્લોક, દીવાળીના બોગસ અંકના પાત્ર તે લેખક તથા તેના ગુર્વાદિ પાખંડોપાસકોને જ યથાર્થ લાગુ પડતો હોવાનું ઠરાવી આપેલ છે. અભિજાતવર્ગ તેવું ગંદુ કોઈને લખે નહિ. મેતરની લાખા મેતરોના જ મુખમાંથી નીકળે. ‘ મૂળ કડવે કડવો વેલો અને તે કડવા વેલાનું ફળ પણ તે લેખક જેવું કડવું ’ તે આનું નામ.

(૩૧)-પૃ૦ ૪૩ના બીજા પેરાની-‘ પ્રતિક્રિયામાં જે બધાચ સાથે સ્તવન બોલે છે ’ એ પંક્તિથી માંડીને પૃ૦ ૪૬ના પહેલા પેરાની-‘ બધા સાથે લણે અને બધા સાથે સાંભળે, એ શી રીતે બને ? ’ એ અંતિમ પંક્તિ સુધીમાં લેખકે, પોતાના દાદાગુરુના ‘ સોઅવો સંવેદિ ’ તરીકેના અર્ધદગ્ધ રહસ્યને ચેનકેનાપિ સાચું લેખાવવા પુષ્કળ આવળાં મારતાંયે સાચું ઠરાવી શકેલ નહિ હોવા છતાં-“ તેના દાદાગુરુએ ‘ લણિયવો ’ ક્રિયા-

પદ પર ધ્યાન આપ્યા વિના તે એકપક્ષીય રહસ્ય તારવું છે તે ખોટું છે” એમ તો ન જ કબૂલ્યું અને સામેથી પૂછે છે કે— ‘એ શી રીતે બને?’ આ કેવી ખંધાઈ? તે ગાથામાંના તે ‘ભણિઅવો’ અને ‘સોઅવો’ એ બંને ક્રિયાપદનો અર્થ, તે ગાથાના અર્થમાં આવી જાય એ રીતે તે ગાથાનો પૂર્ણ અર્થ કરાય તો એ સહેજે બને; પરંતુ તેમાં જે ગુરુગમ જોઈએ તે (તે લેખકના કહેવા પ્રમાણે ભલે અમારા પૂં ગુરુઓએ અમોને ન આપેલ હોય; પરંતુ) તેમના વડિલોએ તો તેમને આપેલ છે ને? કરી બતાવે—ગુરુગમથી તે બંને ક્રિયાપદોના અર્થયુક્ત તે ‘પકિખઅ ચાઉમ્માસિઅં’ ગાથાનો અર્થ: તેમાં મહેસાણા—ભાવનગર આત્માનંદસલા—પ્રબોધટીકા વગેરેના પ્રતિક્રમણસૂત્ર સાર્થમાં થવા પામેલા અર્થો આડાધર્થે કામ ન આવે.

(૩૨)—[મારી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકના પૃં ૨૪ થી ૨૮ના પહેલા પેરા સુધીમાં મેં પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમં શ્રીના “(૧) ‘સોઅવો સંવેહિ’નું રહસ્ય (૨)—‘સમાષ્ટાવધાની’ વાક્યનું રહસ્ય (૩)—પંચાશક ટીકાના પાઠના અર્થમાંથી ‘કેવલીને પણ અંથિભેદ કરવો બાકી રહેતો હોવાનું’ તારવેલું રહસ્ય (૪)—શત્રુંજયમાહાત્મ્યગત શ્લોકોના ‘સંભવરૂપ વર્ણનનું વિધેયરૂપે’ કાઢેલું રહસ્ય (૫) ‘ગાથાસહસ્રી’માંના ‘સપ્પસિરે’ પદનું સમજ્યા વિના ‘રુપ્પસિરે’ પદ લખીને તે પદનું ‘ચાંદીના મસ્તક ઉપર મોતી થાય છે’ એ અર્થરૂપે તારવેલું રહસ્ય (૬) ‘વ્યવહાર ભાષ્યની ટીકા’માં સૂતકમાં જે વર્ણ્ય છે તેના બે ભેદ જણાવેલ છે તેને બદલે ‘સૂતકના બે ભેદ’ એમ કાઢેલું રહસ્ય (૭) ‘બંને ઓળીની અસજ્જાય છે, પણ ‘આં શું ૧૦થી

કાલઋણ લેવું સૂઝે ’ એ શાસ્ત્ર અને આચરણ બંનેયના વચનો-
માંથી ‘ચૈત્રી ઓળીની અસન્નજાયમાં પણ કાલઋણ લેવું સૂઝે’
એમ તારવેલું રહસ્ય તથા (૮) મ્હેસાણે સં ૧૯૭૬માં પરમે-
ષ્ઠિના પાંચ પદમાંથી છઠું-‘સિદ્ધાંતમહોદધિપદ’ તરીકે કાઢેલું
રહસ્ય ” એ પ્રમાણે નંબરવાર આઠ આગમરહસ્યો આપેલા છે,
તેમાંથી ‘સોઅન્વો સન્વેહિ’ના પ્રથમ રહસ્યનેય શ્રી નિત્યાનંદવિં
તેની એ નવી બૂકમાં કોઈ વાતે સાચું લેખાવી શકેલ નથી,
એમ ઉપરના ૩૧મા ખુલાસા દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવેલ છે.
એ પછીના બીજા ત્રીજા અને ચોથા એ ત્રણ રહસ્યોને તો તે
લેખકે તેની બૂકમાં તેવા કૂટ ઉપાયેય સાચા લેખાવવાનો પ્રયાસ
કરવામાં ડહાપણ નહિ માનેલ હોવા છતાં ‘તે ત્રણેય રહસ્યો
તો શાસ્ત્રવિરુદ્ધ છે જ’ એમ સાચું ઉચ્ચરવામાં તો પાપ જ
માનીને ચૂપકીદી સેવેલ છે તે, સત્યબીનાને તો ચેનકેનાપિ છૂપા-
વવાની બદ્ધવૃત્તિનું પ્રતીક છે. તેવા તે લેખકે એ પછીના પાંચમા
રહસ્યને પણ અવળી રીતે બાંધીને] પૃ ૦ ૪૬ના બીજા પેરામાં-
“પૃ ૦ ૧૬ માં તેઓ (હંસસાગર) ‘સખસિરે’ કહીને ‘સાપના
માથામાં મોતી પાકવાનું જણાવે છે. ××× સાપના માથામાં
મોતી ક્યાં થાય છે તે તેઓ બતાવશે ?” એમ લખીને તેના
દાદાશુરુની તે ભૂલ કબૂલ્યા વિના જે સામેથી મને પ્રશ્ન કરેલ છે,
તે લેખકની અવળચંડાઈની ઉપેક્ષા કરીને પણ તે પ્રશ્નનો ઉત્તર
આપતા પહેલાં એ સ્પષ્ટ કરી દેવું જરૂરી છે કે-“એ વાતમાં
લેખકે, તે લખાણવાળી મારી બૂકના પૃ ૦ ૨૬ને બદલે ૧૬ અને
મારા તે લખાણમાંના ‘સખસિરે’ શબ્દને બદલે ‘સલસિરે’
કરવાની આભોગિકભૂલ ઉપજાવીને મેં મારી બૂકમાં તે સ્થળે

લખેલી-તેના દાદાગુરુની ‘ચાંદીના મસ્તક પર મોતી ધાય છે’ એ મૂર્ખજનોચિત વાતને તેમની વાત તરીકે લેખાવવાનું ઇરાદા પૂર્વક કપટ કથું છે.” તેવા તે માયાવી લેખકને સાપના માથામાં મોતી થવાનું સ્થલ ‘સપ્પસિરે’ પાઠમાં જ પડેલ હોવા છતાં તે જોવા સાવ અંધ બનીને તે અજ્ઞલાઈ ‘સાપના માથામાં મોતી ક્યાં ધાય છે?’ એમ સામેથી પ્રશ્ન કરે તે બળતા સૂચક છે.

(૩૩)-એ રીતે સકલાગમરહસ્યવેદી (?)ના પાંચમા રહસ્યને લેખકે ખોટી રીતે જ સાચું લેખાવવા સાડ અશ્રદ્ધિતને છાજતી ચેષ્ટા કરેલ હોવાથી તે રહસ્યને પણ તે ભાઈબંધ અંતરથી તો ‘શકલાગમરહસ્યવેદી’ના જ રહસ્યરૂપે સમજેલ હોવા છતાં તેણે તે રહસ્યને વાચાથી તો ખોટું નહિ જ કબૂલવાની ભારે અનાત્માર્થીતા રાખી છે તે તેના-વિપરીતજ્ઞાનના યોગે અવળા અર્થો કરવા ટેવાઈ ગયેલા વડિલો પ્રતિના અંધરાગનું અને પ્રભુવચન પ્રતિના બાહ્ય રાગનું પ્રતીક છે: લેખકે, પાંચમા રહસ્યને એ રીતે ડહોળ્યા પછી છટ્ઠા સૂતક અંગેના અને સાતમા ચૈત્રી યોળીની અસજ્જાયના અપાલનરૂપ રહસ્યને તો તેવી વિપરીત અને વિચિત્ર રીતિએય સત્ય નહિ લેખાવવામાં શોભા માનેલ છે, તે સાડ કથું છે.

(૩૪)-મારી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકના પૃ. ૨૭ ઉપર મેં રજુ કરેલા તેવા તે પૂઠ આગમરહસ્યવેદીજીના સં. ૧૯-૭૬માં મહેસાણે પરમેષ્ઠિના પાંચ પદમાંથી છઠ્ઠા કાઢેલા ‘સિદ્ધાંત-મહોદધિ’ પદના રહસ્ય (કે-જેને મેં મારી બૂકમાં ખોટું ઠરાવેલ છે, તે)ને લેખકે-પોતાની બૂકના પૃઠ ૪૬ના ત્રીજા પેરામાં ખોટું કબૂલ્યા વિના જ (પોતે પોતાના જ હાથે સં. ૨૦૧૧ની બૂકમાં

સં ૧૯૭૬માં તે પદ આખું હોવાની લખેલી) તે વાતને “ શ્રી પ્રેમસૂરિજીને પૂં દાનસૂરિજીએ ઉપાધ્યાય પદ આપતી વખતે તે ‘ સિદ્ધાંતમહોદધિ ’ પદ સં. ૧૯૮૭માં મુંબઈમાં આખું હતું.” એ પ્રમાણે જે ફેરવી તોળેલ છે તે પણ શ્રી પ્રેમસૂરિજીકૃત સં ૧૯૮૬ના ‘ સંકેતકરણ ’ના બીજા ભાગની પ્રસ્તાવનાના પેજ ૧૯ ઉપર પૂં દાનસૂરિજી-પંરામવિજયજી અને જંબૂજીએ મળીને મુનિ રક્ષિતવિજયજીના હાથે (શ્રી રામવિંના થનાર બે શિષ્યોને પોતાના કરી લેનાર આં શ્રી લખિસૂરિજી પોતાને ‘ સિદ્ધાંતમહોદધિ ’ તથા ‘ વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ ’ કહેવરાવે છે તે બિરૂદ ગુરુએ નહિ આપેલ હોવાથી ખોટું છે ’ એમ લેખાવવા સાડ) કરાવી લીધેલા લખાણને આધારે લખ્યું હોવાથી સાવમૂળ જીકું છે.

(૩૫)-પૃ ૦ ૩૬ના ત્રીજા પેરાના તે લખાણ પછી લેખકે જે-‘ તે વખતે શ્રી હંસસાગરજીની દીક્ષા થયેલી તેથી એ બધી બીના તેઓની જાણમાં છે, છતાં તે સાચી હકીકતને પણ તેમણે (તેની બૂકના) પૃ ૦ ૨૭ ઉપર ખોટી ચીતરી છે. ’ એમ લખ્યું છે તે પણ તે ખોટી હકીકતને સાચી લેખાવવા માટેનું તે જૂઠું લેખકનું સાવમૂળ જીકાણું છે. કારણ કે-આ લેખકની (૧૯૮૭ના કા ૦ ૧૦ ૩ ની) દીક્ષા વખતે શ્રી પ્રેમસૂરિજીને ઉપાધ્યાયપદ અપાયેલ; પરંતુ ‘ સિદ્ધાંતમહોદધિ ’ પદ તો નહોતું જ અપાયું એમ આ લેખકને બરાબર યાદ છે. વળી મારી બૂકના તે પૃ ૦ ૨૭ ઉપર આ લેખકે, તે ‘ સિદ્ધાંતમહોદધિપદ ’ સં ૧૯૭૬ માં મહેસાણે અપાયું હોવાની લખેલી વાતને ખોટી ચીતરી નથી; પરંતુ ‘ પૂં રહસ્યવેદીજીએ પરમેષ્ઠીના પાંચ પદમાંથી

તે છટ્ટું પદ કાઢ્યું તેને ખોટું કહેલ છે' છતાં તે લેખકે, મેં તે પદ વાળી વાતને ખોટી ચીતરી હોવાનું લખેલ છે તે પણ ખોટું છે.

(૩૬)—તે ત્રીજા પેરાના તે લખાણ પછીથી પૃં ૪૭ ના પહેલા પેરા સુધીની લખેલી—(૧) 'તે વખતે પંં શ્રી રામવિં મંને વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિનું બીરૂદ પણ આપ્યું હતું (૨) આ બીરૂદો આપવાનું સ્વં આચાર્ય શ્રી મેઘસૂરિજીએ ખાસ લખ્યું હતું' એ બંને વાત પણ સદંતર જૂઠી છે. તે વખતના તેમના જ 'વીરશાસન' પત્ર વર્ષ ૯ અંક ૭ કાર્તિક વદિ ૮ શુક તા. ૧૪-૧૨-૩૦ના પૃં ૮૫થી ૯૨ સુધીમાં તે પ્રસંગનો 'અમારા ખાસ પ્રતિનિધિ તરફથી' એમ લખીને તે પંં શ્રી રામવિં એ એ પત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવા મોકલેલ વિશાળ લેખ છપાયેલ છે. તે લેખમાં ખુદ પંં શ્રી રામવિજયજી મહારાજે પણ "પછીથી પૂં પાદ આચાર્યદેવે પોતાના વરદ હસ્તે પદપ્રદાનની ક્રિયા શરૂ કરાવી હતી. પહેલાં પૂજ્યપાદ મુનિપ્રવરશ્રીને પંન્યાસપદનું સમર્પણ થયું હતું." એમ જ લખેલ છે; પરંતુ 'સિદ્ધાંતમહોદધિ-પદ' તથા 'વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ' બીરૂદ આપેલ હોવાની વાત લખેલ નથી. આપ્યું હોય તો લખે ને? સં. ૧૯૬૭માં પ્રસિદ્ધ થયેલ 'સંક્રમકરણુ' ખેલા ભાગની મુનિશ્રી રક્ષિતવિજયજીએ તે સંં ૧૯૮૭ના મહા શુદ્ધિ પાંચમે અંધેરી મુકામે લખેલી પ્રસ્તાવનામાં પણ તે વાત નથી. [એ વાત તો—'આં શ્રી લખિંસૂરિજી તો ગુરુથી વગર પ્રાપ્તબિરૂદે પોતાને વર્ષોથી 'સિદ્ધાંતમહોદધિ' તેમજ 'વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ' લેખાવે છે અને ઉં શ્રી પ્રેમવિજયજી તથા પંં શ્રી રામવિજયજી તો ગુરુથી

પ્રાપ્તભિરૂદે પોતાને તેમ લેખાવે છે' એમ શ્રીસંઘોમાં પ્રચારવા સાડ-પહેલાં કહેવાયું છે તેમ-પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મં આદિ ચાર જણાએ, સં ૧૯૮૯માં ઉપજાવી કાઢીને તે વર્ષે પ્રસિદ્ધ થયેલ 'સંક્રમકરણ'ના બીજા ભાગની (એ જ મુનિ રક્ષિતવિંના હાથે અમદાવાદ મુકામે સં ૧૯૮૯ ના શ્રાવણ વદિ આઠમે લખાવેલી) પ્રસ્તાવનામાં (વડોદરા સંન્યાસ-દીક્ષા પ્રતિબંધક સમિતિની જીભાનીમાં દાખલ કરાવી દેવાએલા પૂં સ્વં આં શ્રી કમલસૂરિજી મંના નામના બુહારીના બનાવટી કાગલમાંની પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂરિજી મંશ્રીની વિરૂદ્ધ વાતોની જેમ) ઘુસાડી દીધેલ વાત છે.]

(૩૭)-નિજના વર્ગની તેવી જીઠી વાતોને સાચી લેખાવવા સાડ એ પ્રકારે તે લેખકે પોતાની એ બૂકમાં અનેક માયાવી જીઠાણાઓનો ઝરો વહેવરાવ્યો હોવાને અંગે જેમને ('લૂંચે કેશ ન મૂંચે માયા તો ન રહે વ્રત પંચે' એ મહોપાધ્યાયજીનાં વચન અનુસાર) જૈન સાધુ કહેવામાંય દોષનો સંભવ ગણાય, તેવા તે મુનિ(?) લેખકે, તે પૃં ૪૭ની પંક્તિ પાંચ-મીથી મને પૂછેલા- 'તે યથાર્થ' બીરૂદોમાં ભૂલ કાઢનારા શ્રી હંસસાગરજીને હું પૂછું છું કે-તમારા દાદાગુરુને તેમના ગુરુએ આપ્યા વિના જ તમે દેવસૂરતપાગચ્છલક્ષક કહેવાને બદલે સામાચારીસંરક્ષક વગેરે બીરૂદ લખો છો, તે તો કેવળ તમે સંઘ-સમાજને છેતરવાનું પાપ જ કરો છો કે-બીજું કંઈ?' એ પ્રશ્નનો ઉત્તર તો તે કુટિલકલમી અસાધુ લેખક પણ "તેમના દાદાગુરુના હયાત પદ્ધતા ગુરુએ પણ આપ્યા વિનાના અને આગમરહસ્યના તથા પ્રકારે જાણકાર પણ હોયા વિનાના પૂં

આં શ્રી દાનસૂરિજી મંને અમે જેમ ‘સકલાગમરહસ્યવેદી’ બીરુદ લખીએ છીએ તેમ તેમના દાદાગુરુના (સંં ૧૯૪૭માં કાલધર્મ પામેલ સ્વં) ગુરુએ (આપી શકે તેમ નહિ હોવાથી જ) આખ્યા વિનાના અને સંં ૧૯૯૨થી જ નીકળેલા શ્રી દેવસૂર તપાગચ્છની સામાચારીને ઉત્થાપનારાઓને તથાસ્વરૂપે નીડરપણે ખુલ્લા પાડી દેવામાં નિજના વ્યાપક માનમોલા અંગે જરાય પાછું વાળીને જોયું હોવા વિનાના પૂં આગમોદ્ધારકશ્રીને હંસસાં વગેરે ‘દેવસૂરતપાગચ્છસામાચારીસંરક્ષક’ વગેરે બીરૂદો લખે છે તે તો સાર્થક જ છે; પરંતુ તે બીરૂદની વચ્ચે (સંં ૧૯૯૩ થી ‘દેવસૂરતપાગચ્છસંરક્ષક’ તો અમારો નવો વર્ગ જ બનેલ હોવાથી) ‘દેવસૂરતપાગચ્છસંરક્ષક’ વિશેષણ અમારા વર્ગને બદલે તેઓને લખવાનું કહેવું તે તો અમારું ઉન્મત્તપણું જ લેખાતું હોવા છતાં અમારા તારક હંસસાંને તેવું પૂછવામાં શ્રીસંધાને છેતરવાનું પાપ તો અમોજ કરી રહ્યા છીએ.” એમ સમજવા છતાં તે લેખકે ઉત્થાપકના પાળેલ પોપટના રૂપે તેવું તિર્યંચપણું દાખવેલ છે, તે તથાપ્રકારની તેમની ભાવિ ગતિનું સૂચક છે. હંસસાં ન હોત તો તો કેટલા વધુ ગબડત ?

(૩૮)–તેવા તે લેખકે તે ખેલેલા પેરાને અંતે જે–‘આમને આમ તેમણે દૂધમાંથી પોરા કાઢવારૂપે આઠ નંબરો કરીને ખોટા ખોટાં ભૂલ ભરેલાં રહસ્યો તારવવાની નરી બાકીશ ચેષ્ટા જ કરી છે તે ખરેખર ઉપેક્ષણીય છે’ એમ લખેલ છે, તે નિર્મલ જ્ઞાનજલમાં શ્રીરહસ્યવેદીના હાથે નખાયેલ ભારોભાર અજ્ઞાનરૂપી પોરાને નહિ જ કાઢવાના કુલોત્તાર દુરાગ્રહના પોષણ સૂચક હોઈ સદંતર જૂઠું છે. લેખકની તે નીતિ, સાબિત ગુન્હાને

અપલપનાર રીઠા ગુન્હેગાર જેવી ગણાય. પૂર્વે જોઈ ગયા તેમ તે રહસ્યવેદીજીના તે આઠમાંના એક પણ રહસ્યને તે લેખક, અંશેય સાચું ઠરાવી શકેલ નહિ હોવા છતાં એ પ્રકારે તે આઠેય રહસ્યોને ખોટેખોટાં બૂલભરેલાં તારવ્યાં હોવાનું જૂઠાણું બેધડક ઉચરી શકેલ છે તેથી તે માણસ સત્ય કરતાં અસત્યનો વિશેષ ઉપાસક ઠરે છે.

‘ચોરના પોપટને સાચું બોલવું પાલવે નહિ, એ ખરું; પરંતુ એ તો તિર્યંચની વાત છે. માનવને તો તે વાત પોતે જો આત્માર્થી ન હોય તો જ પાલવે.’ એ વાત તે લેખક ન સમજતા હોય તેમ તો કેમ જ માની શકાય ? પરંતુ જ્યાં સુધી તે ખીચારા પૂર્વકમંવશાત્—“(૧) માટુંગે આકાશમાંથી પ્રભુને ભકતાણીના ઘરમાં ઉતરાવીને દર્શન કરવા કરાવવાની (૨)—રામવિંએ મને પૂછ્યા વિના તિથિમત કાઢેલ હોવાનું નિજનું નિવેદન ‘મેં બહાર પાડ્યું પડાવ્યું નથી’ એમ કહેવાની (૩)—‘મારે નવો તિથિમત મૂકી જ દેવો છે’ એમ વર્ષો સુધી અનેકને કહેવા છતાં સં૦ ૨૦૧૩માં શ્રીપદ્મવિંના નામે પોતે લખાવેલા લેખમાં તે નવાતિથિમતને જ સાચો કહેવાની (૪)—વ્યાખ્યાન આપતાં પણ આવડતું નહિ હોવા છતાં પોતાના ગુરુથી તો પોતાને ઘણા-ઘણા મહાન્ લેખાવવા સારૂ શિષ્યોના હાથે પોતાને ઘણાજ કૃત્રિમ ટાઈટલો જોડાવવાની (૫)—જેમના પ્રતાપે શ્રીસંઘોમાં પોતે ઝળકવા પામેલ છે તે શિષ્યની પ્રભાને હણીને તેના-બાકડાનો વધ બંધ કરાવવા જેવા-પ્રભાવક કાર્યને પોતાના નામે ચઢાવવા દેવાની (૬)—સં૦ ૨૦૧૬માં કા૦ શુ૦ ૧૫ સવારે અને ચૌદશ સાંજે કરવાની વિપરીતતાને પેપરોમાં પ્રમાણિક લેખા-

વવાની (૭)–પોતાને મહાન્ લેખાવવા સાડ પચાસેક સાધુનું જૂથ તો આ ભીષણ કાળમાં પણ કાયમ સાથે રાખીને તેના નિર્વાહ અર્થે ભારે ખર્ચે રખાતા ખાનગી રસોડેથી પ્રાયઃ સદા આધાકર્મી અશન–પાનાદિ વહોરવાના દાંભિકપણે જારી રાખેલા સંયમઘાતક વ્યાપારને તો પંપાળતા જ રહેવા પૂર્વક ‘અમારા નિમિત્તનું હોય તો ન કલ્પે’ એમ માત્ર વાચાથી જ સર્વત્ર કહેતા રહેવા પૂર્વક નિજને સુવિહિત શિરોમણિ લેખાવવાના તેમજ (૮)–‘સર્વાધિક શિષ્યસંખ્યાક’ના આકર્ષક વિશેષણથી અવલે-પાઇને શિષ્યોની ભદ્રિકતાનો ભક્તિના ખડાને લાભ ઉઠાવવારૂપે શિષ્યોની ખાંધે જીવતા ચઢીને ગામેગામ ફરવાની” સંવિગ્ન પાક્ષિકત્વની પણ ગંધ વિનાની (દેવસૂર તપાગચ્છલક્ષક જ નહિ; પરંતુ) સાધુતાભક્ષકરીતવાળા શ્રી સિદ્ધાર્થાન્તમહોદધિની ભવ-વર્ધક ચુંગાલમાં સપડાએલ હોય ત્યાં સુધી સાચું બોલે પણ શી રીતે ? શું બિચારાની દશા ?

(૩૯)–નિજના સમુદાયમાં પણ ‘આગલ હાથ પાછલ હાથ રક્ષા કરે ગોરખનાથ’ની બાહ્યાભ્યંતર આબરૂવાળા તે લેખકે તે ખૂકના પૃં ૪૭ના બીજા પેરાથી પૃં ૪૮ના ખેલા પેરામાં જે– “પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર ખૂકના પૃં ૨૮માં તેઓ જરૂર પડે એવાં સો ઉપરાંત રહસ્યોને પ્રસિદ્ધિ આપવાની ધમકી આપે છે; પરંતુ બીજાઓને શિખામણ આપવા જનાર તેઓ શ્રીમાન્ જ તેમની પોતાની તથા તેમના દાદાગુરુ આં શ્રીએ કરેલી સંકડો ભૂલોને ભૂલો તરીકે પહેલાં જાહેરાત કરી સુધારી લે, જેથી તેની તેવી ધરખમ ભૂલો બતાવવાનો પરિશ્રમ બીજા કોઇને કરવો ન પડે.” એમ લખ્યું છે, તેનો જવાબ તે ભાઈ સહિત તે વર્ગને એ છે

કે-જો તેમ જ જણાયું હોય તો તમે તેવો પરિશ્રમ કરવા જ માંડો, શાસનના આ સેવકે તો તે કાર્ય શરૂ પણ કર્યું છે.

(૪૦)-પૃ. ૪૯ના બીજા પેરામાં તે લેખકે-કલ્પનાના દોડા-વેલ દ્વેષમૂલક ઘોડા, તેનું હૈયું પારખવાની પારાશીશીરૂપ છે.

(૪૧)-તે પૃષ્ઠના ત્રીજા પેરામાં લેખકે, મારી ખૂંકના પૃં ૪૪ની મારી લખેલી-‘ પૂં ઉપાંશ્રી વીરવિંમંશ્રીને પૂં મુનિ-રાજ શ્રી ઝવેરસાગરજી મહારાજશ્રીએ સૂત્રો વંચાવ્યા તેમાં રસ રહી ગયો, એમ જણાવનારા તે પૂં વીરવિંમંશ્રીના પત્રો છે ’ એ વાત હકીકતરૂપે સાચી હોવા છતાં તે લેખકે-તે સામે શંકા વ્યક્ત કરેલ છે તો તે ભાઈખંધ તે બાબત મુનિવર્યશ્રી અભય-સાગરજી ગણિ તેમજ મુનિવર્યશ્રી દોલતસાગરજી ગણિને પૂછાવી ખાત્રી કરે. સં ૨૦૧૪ના અમદાવાદ મુનિસંમેલનમાં (તે ઉપાં શ્રી વીરવિંમંશ્રીના પત્રની સાથેના) સં ૧૯૩૩ લગભગના પૂં આત્મારામજીમં તથા પૂં મૂલયંદ્રજી ગણિના પત્રો તો મેં તે વર્ગની સામે જાહેર વાંચી પણ સંભળાવ્યા હતા, એ વાત લેખકથી શું અછાની હતી ? જો નહિ, તો તેણે તે પેરાને છેડેથી લઈ પૂં ૫૧ના પહેલા પેરા સુધી તે અંગેની કરેલી કલ્પિતવાતોમાં આત્મકલ્યાણ શું માન્યું ?

(૪૨)-પૂં આગમોદ્ધારક આંશ્રીની દીક્ષા બાદ સાત જ મહિને તેઓશ્રીના ગીતાર્થગુરુ પૂં ઝવેરસાગરજીમંશ્રી સ્વર્ગ-વાસી બન્યા હોવાનું લેખક જાણે છે, છતાં તેણે પૂં ૫૧ના બીજા પેરામાં-‘ તેમના દાદાગુરુએ શ્રીમાન્ ઝવેરસાગરજી પાસે એકે વર્ષ ગુરુકુલવાસ કેમ ન સેવ્યો ? અને તેમણે તેમની પાસે જ

અભ્યાસ કેમ કર્યો નહિ?’ એમ પૂછે છે તે લેખક ઘોર દ્વેષાગ્નિમાં સળગી રહ્યો હોવાનું સૂચક હોઈ ત્યાં કોઈ ઠારે તો સાડું.

(૪૩)-પૃ૦ ૫૧ના પેરા ત્રીજીથી પૃ૦ ૫૨ના ખેલા પેરા પર્યંતના ચક્રાત્ક્રા લખાણનું બેવજુદપણું મારી ‘પ્રસ્તાવના-તિમિરભાસ્કર’ બૂકમાં તેમજ આ ઉપરના લખાણોમાં સ્પષ્ટ કરી આપેલ હોવાથી આ લેખકે-હવે તો આવા ‘નિજમતિને ચેનકેનાપિ જિનમતિમાં ખપાવવાની’-ઘોર ભવાલિનંદીધૂનવાળા દષ્ટિરાગીએને શાસનદેવ સન્મતિ આપે, એમજ ઇચ્છવું રહે છે.

(૪૪)-પૃ૦ ૫૨ના બીજા પેરાથી અને પૃ૦ ૫૩ના ખેલા પેરાથી પૃ૦ ૫૬ના ખેલા પેરા સુધીમાં લેખકે-‘પ્રસ્તાવના-તિમિરભાસ્કર’ બૂકમાં સમ્યક્ચરિત મુદ્દાને પણ ચક્રાત્ક્રા પ્રકારે અસમ્યક્ લેખાવવા ચર્ચેલા કૂટ લખાણને ઉપેક્ષણીય માનવું રહે છે.

(૪૫)-પૃ૦ ૫૬ના બીજા પેરાનું લખાણ લેખકના હૃદયની હાયવરાળરૂપ હોઈને ઉપેક્ષણીય છે.

(૪૬)-પૃ૦ ૫૬ના બીજા પેરાથી માંડી પૃ૦ ૫૬ના બીજા પેરા સુધીનું લેખકનું શ્રી અભયસાગરજી ગણિના ભગવતીજના યોગ અંગેનું ગાળાગાળીપૂર્ણ નિઘ લખાણ, ‘પ્રસ્તાવનાતિમિર-ભાસ્કર’ બૂકના તથ્ય લખાણથી તે અંગેની શ્રી પ્રેમસૂરિજીની ‘એ બહાને શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ, તે મુનિશ્રીને-ચાતુર્માસમાં પોતાના વીશેક સાધુને અહિંથી તહિં દોડાવવા પૂર્વક-અમારા સમુદાયથી ખસેડી લેવાની મલિનતર પ્રવૃત્તિપર્યંતની’ ભીષણ ચાલખાજી ખુલ્લી થઈ જવા પામી તેની આંતરિક આતશ-તાને આભારી છે.

(૪૭)-પૃ૦ ૬૦ ઉપર તે લેખકે-‘આ૦ શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી વગેરેએ તે વખતે મને આવું કહેલું અને તેવું કહેલું’ એમ ઘડા વિનાની કઠંગી વાતો વડે પૂ૦ આ૦ શ્રી દેવેન્દ્રસાંમશ્રીને ‘કૂપ-મંડુકીયા-ઘમંડી’ કહી દેવાનું પાપ કરીને પણ પોતાના શાસન-માર્ગ-ઉત્થાપકોને સુવિહિતો કહી દીધા, તેટલા માત્રથી તેઓ કુવિહિતો અને કૂપમંડુકજ્ઞાનવાળા મટી જતા નથી; અને તેથી મેં ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકમાં તેઓને ઘટાવેલો ‘રે પશ્ચિન્’ શ્લોક તે લેખકે જે-અમોને ઘટાવવા પ્રયાસ કરેલ છે તે વ્યર્થ છે. ઉલટાનું તેમની ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’માંનું આ બૂકે ઉપર પ્રમાણે તાજું ખોલી બતાવેલું પારાવાર અજ્ઞાન તો તેઓને વિશેષે અજ્ઞાની-ઘમંડી અને અસહ્યના પોષક તરીકે ઓળખાવતું હોઈને તે ‘રે પશ્ચિન્’ શ્લોક તો તેઓને વિશેષે યથાર્થ ઘટે છે.

(૪૮)-પૃ૦ ૬૧ના પહેલા પેરાનું લખાણ તો લેખકે-મારા લખાણ અંગેના વિષયથી ખસીને=વિષયાંતર થઈને ચાલુ વિષયમાં પત્થરો ફેંકવારૂપે કરેલું હોઈને-લેખકની દુષ્ટવૃત્તિનું દ્યોતક છે.

(૪૯)-પૃ૦ ૬૧ના બીજા પેરાથી માંડી પૃ૦ ૬૨ના પહેલા પેરા સુધીમાં લેખકે જે-(મેં તેની ‘પિંડનિયુક્તિપરાગ’માંની ભૂલો બદલ ‘તેના વડિલોમાં જો કોઈ એકાદ પણ ગુરુગમવાળા હોય તો આવી ભૂલો ન થવા પામત’ એ ભાવનું લખેલ તેને) અધમહદે પહોંચ્યાનું લખીને તેના બધા વડિલોને ગુરુગમવાળા છે, એમ લખ્યું છે તે તેમના વિદ્યમાન સર્વ વડિલો કરતાંયે વડિલ આ૦ શ્રી પ્રેમસૂરિજી પણ તેમના રચેલા સંકેતમંડરણુ ભાગ બીજાના પૃ૦ પહેલા ઉપર જ ‘વિંશત્યગ્રશતં’ વાક્ય લખવામાં ગુરુગમના ભારોભાર અભાવવાળા સામિત થતા હોવાથી સદંતર જૂઠું છે.

ગુરુગમવાળાઓ તો ‘વિશત્યધિકં શતં’ ‘વિશત્યુત્તરશતં’ ‘સવિંશતિ શતં’ એવા પ્રયોગો કરે. ‘લોકાગ્ર’ એટલે ‘લોકોનેા છેડો,’ ‘કુશાગ્ર’ એટલે ‘ડાલની અણી’ એમ શ્રી પ્રેમસૂરિજીનું ‘વિશત્યગ્ર’ એટલે વીશને છેડે. શું ? તો કે-‘શતં’ એટલે (૧૨૦ને બદલે) ‘૨૦ હજાર એકસો’ બંધ પ્રકૃતિઓ બાંધે, એમ થતો તે ‘વિશત્યગ્રશતં’ વાક્યનો અર્થ ગુરુગમવાળો અર્થ, તે લેખકને જ માન્ય છે ? જો નહિ, તો પછી તે લેખકના તે ‘નિજ ગણુ સંચે-મન નવિ ખંચે-ગ્રંથ લાણી જન વંચે’ની ઉપમાવાળા દાદાશુરનો તે ગુરુગમ કેવો ? લેખક જવાબ આપે.

(૫૦)-‘સંકેમકરણુ’ અન્ય લાગ પડેલાના પૃ૦ ૨ ઉપરના છઠ્ઠા શ્લોકનું બીજું પાદ, ‘ગણધરૈઃ પ્રસૃતાતુલસૂત્રતઃ’ એ પ્રમાણે કર્તા અને ક્રિયાપદને જોડે ગોઠવવામાં કર્તાનાં સાધનને ક્રિયાપદની પછી યોજવાની વિદ્વતા ધરાવનાર આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીના તે વાતૂલ પ્રશિષ્યાલાસે તે પછી પણ આગળ વધીને જે-‘મેં જે લખ્યું છે તે માફ પોતાનું નહિ; પરંતુ પૂર્વાચાર્યોએ ગ્રંથમાં જે લખેલું હતું તે લખ્યું હતું’ એમ લખેલ છે તે, તેણે પ્રસંગે પોતાના વડિલને પણ પૂછવા છતાંય ‘પિંડનિયુક્તિપરાગ’ બૂકમાંના લખાણમાં તેના હાથે ખોટા લખાણેલા અર્થની જવાબદારીમાંથી તેના વડિલોને ખસેડી લેવા પૂર્વક પોતે પણ ખસી જઈને તેઓના તે તે ખોટા અર્થોની જવાબદારી પૂર્વાચાર્યોને માથે ઓઢાડવાની કારમી અને કુટિલ ચેષ્ટારૂપ હોઈ અનાત્માર્થી પણાનું સૂચક છે.

તેમની ‘પિંડનિયુક્તિપરાગ’ બૂકના પૃ૦ ૩૧૨ ઉપરની ‘જા જયમાણસ્સ ભવે’ ગાથાની ટીકામાં-‘કમ્મ’ પ્રથમ સમયે

અધ્યતે, દ્વિતીયે જીર્યતે, તૃતીયે ત્વકર્મતામનુભવતિ' એ પ્રકારની પંક્તિ, 'પિંડવિશુદ્ધિ' ગ્રંથમાં ખરતરગચ્છની શ્રદ્ધાસન્મુખ કાળે તપાગચ્છીય લેખાતા શ્રી જિનવદ્દલગણિએ એકલાએ જ લખેલ હોવા છતાં એ લેખકે,—ઉપરનાં લખાણમાં 'પૂર્વાચાર્યોએ ગ્રંથમાં જે લખેલું હતું.' એમ કહેવા દ્વારા ઘણા પૂર્વાચાર્યોએ તેવું લખેલ હોવાનું જણાવેલ છે તે પોતે કરેલા ખોટા અર્થોને બધા પૂર્વાચાર્યોના અર્થો તરીકે લેખાવવાના બદઆશયરૂપ છે. શ્રી જિનવદ્દલગણિએ જે ગ્રંથના આધારે તે 'પિંડવિશુદ્ધિ' ગ્રંથ રચેલ છે તે 'શ્રીપિંડનિર્ચુક્તિ' જેવા શ્રી ગણધરભગવંત-વિરચિત આગમ ગ્રંથના પૃં ૧૭૮ ઉપર જણાવેલ તે મૂળ ગાથાની ટીકામાં પણ તેવી પંક્તિ નથી: છતાં 'બધા પૂર્વાચાર્યોએ તેવું લખ્યું છે' એમ બેધડક જૂઠું લખનાર એ લેખકમાં આત્મા-ચિંતા શે મનાય ?

તે લેખકની—'મ્હે' જે લખ્યું છે તે, ગ્રંથમાં લખેલું લખ્યું છે' એ વાત પણ માયાવી છે. કારણ કે—'મારી બુકમાં મેં, તે લેખકે ગ્રંથમાંથી લખેલી તે સંસ્કૃતપંક્તિ સામે વાંધો દર્શાવેલ નથી; પરંતુ લેખકે તે સંસ્કૃત પંક્તિના—'પ્રથમ સમયે બાંધે, બીજે સમયે લોગવાય અને ત્રીજે સમયે તે કર્મનો અભાવ થઈ જાય છે.' એ પ્રમાણે કરેલા ખોટા અર્થ સામે વાંધો દર્શાવેલ છે. (કે—જે અર્થ તે ગ્રંથમાં પણ લખેલ નથી.)તે વાંધાને અંગે 'પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર'ના પેજ ૬૦ ઉપર તે લેખકને મેં જણાવ્યું છે કે—'તે સંસ્કૃત પંક્તિમાંના 'જીર્યતે' પદનો અર્થ—'નિર્જરે' કરવાને બદલે તમે 'લોગવાય' કર્યો તે અબોધમૂલતા છે.' મારા તે સત્યજ્ઞાપનથી તે ભાઈબાંધે ઉશ્કેરાઈ જઈને તેમની

‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ના પૃ૦ ૬૧ની ખેલી પંક્તિથી માંડીને પૃ૦ ૬૨ની બે પંક્તિ સુધીમાં ‘તેનો અર્થ’ સંગત કરવાની તમારામાં બુદ્ધિ ન હોય તો તે તમારામાં ગુરુગમનું દેવાળું બતાવે છે, એનો બળાપો તમે બીજા ઉપર શું કામ કાઢો છો ?’ એ પ્રમાણે મીયાંભાઈની જેમ સામેથી ગળે પડીને ગાલી પ્રદાનો કર્યા; પરંતુ તે ‘જીર્યતે’ પદનો પોતે ખોટો કરેલો ‘ભોગવાય’ અર્થ તો હરગીજ ન ફેરવ્યો ! આ છે તેની ‘નિર્જ’ તરીકેના સાચા અર્થના ભોગે પણ પોતાનો તે ખોટો ‘ભોગવાય’ અર્થ તો નહિ જ છોડવાની શાસ્ત્રાર્થ પ્રિયતા ! એ જ છે એમની એઓ વડે ગવાતી સુવિહિતતા ! એક કવિએ ઠીક જ કહ્યું છે કે—

હીનપુણ્યા ન પશ્યન્તિ, રાગાન્ધાસ્તત્ત્વસંસ્થિતિ ।

લામેડલામફલં ચૈવ, લભન્તે તે નરાધમાઃ ॥૧॥

તે નવા વર્ગના નેતા શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીના શિષ્ય મુનિ શ્રી માનવિજયજીએ સંવત ૧૯૯૯માં તે શ્રી ‘પિંડવિશુદ્ધિ’ અથ સટીકના પ્રસિદ્ધ કરેલ પ્રતાકાર ભાષાંતરના પૃ૦ ૭૨ની ખેલી પુઠી ઉપર તે ‘જીર્યતે’ પદનો અર્થ ‘ભોગવાય’ એમ ખોટો નહિ; પરંતુ ‘અપી જાય છે’ એમ સાચો જ કરેલ હોવાનું જાણવા છતાં પણ તે વેષવિડંબકભાઈએ મારા સત્ય એવા ‘નિર્જ’ અર્થનો ન તો સ્વીકાર કર્યો અને ન તો પોતે ‘ભોગવાય’ તરીકે કરેલો જુઠો અર્થ ફેરવ્યો ! અને ઉપરથી એમને યોગ્ય ગાલીપ્રદાનો મને કર્યા ! ત્યારે તો ‘શ્વપચળત એથી વધુ શું કરે ?’ એ જ વિદ્વાનોએ વિચારવું રહ્યું.

મેં ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ના પૃ૦ ૬૧ના ખેલા પેરામાં “પ્રથમસમયે બંધ અને બીજા સમયે તો નિર્જરા જ હોય છે,

ત્રીજે સમયે અકર્મતા હોતી નથી. આમ છતાં તમે ત્યાં તે છઠ્ઠા ગુણુઠાણાવાળા મુનિનેય જે-‘ત્રીજે સમયે કર્મનો અભાવ થઈ જાય છે’ એમ કહો છો તો તે ૧૧ થી ૧૩મા ગુણુઠાણાની વાત તે છઠ્ઠા ગુણુઠાણાવાળા મુનિને કેમ ઘટે ?” એમ પૂછેલ, તેના જવાબમાં તે લેખકે તેની આ બૂકના પેજ દરના પહેલા પેરામાં મારી તે વાતને “તેઓ, (હંસસાગર) ‘પહેલે સમયે બંધાય, બીજા સમયે નિર્જરા અને ત્રીજા સમયે કર્મનો અભાવ’ એમ કહેવા માગે છે” એ પ્રમાણે મારા નામે જૂઠું રૂપક આપીને પોતાની તે જૂઠી વાતને મારી માન્યતા તરીકે લેખાવેલ છે, તે તેના માયા પૂર્ણ મિથ્યાત્વશલ્યનું પ્રતીક છે. ઉપરના મારા પ્રશ્નમાં મેં તો ‘ત્રીજે સમયે અકર્મતા હોતી નથી’ એમ જ લખેલ હોવાનું જાણવા છતાં તે લેખકે-એ રીતે મારા નામે ‘ત્રીજે સમયે કર્મનો અભાવ (હંસસાગર) કહેવા માગે છે’ એમ બેધડક જૂઠું લખવાનું આત્મહિતઘનકાર્ય કર્યું, તે તેવા કારમા શલ્ય સિવાય નામધારી મુનિના હાથે પણ કેમ જ બને ?

તેવા તે અસત્યવાદી લેખક, તેની ‘તરણિ’ બૂકના પૃ૦ દરના તે જ બીજા પેરાને અંતે તેના-‘છઠ્ઠા ગુણુઠાણાવાળા તેવા ઉચ્ચમુનિને કર્મ, પહેલે સમયે બંધાય, બીજે સમયે ભોગવાય અને ત્રીજા સમયે નિર્જરા’ એમ જણાવનારા જુદા લખાણના આધારમાં શ્રીભગવતીશ્રસૂત્રનું પૃ૦ ૧૮૨ વાંચવાની લલામણ કરે છે તે પણ જૂઠમિશ્રિત છે. કારણકે-‘શ્રીભગવતીશ્રસૂત્રના તે પૃષ્ઠ ઉપરની વાત છદ્દા ગુણુઠાણાવાળા મુનિને અંગે નથી; પરંતુ ૧૧ થી ૧૩મા ગુણુઠાણાવાળા મહામુનિઓ અંગેની છે, એમ જાણવા છતાં તેણે તે વાતને મારી તે છદ્દા ગુણુઠાણાવાળા મુનિની

વાતમાં ખોટી રીતે જ આધાર તરીકે રજૂ કરી છે !’ ૧૧થી૧૩મા ગુણુઠાણુવાળા મુનિએને—‘ખૂદે સમયે બંધાય—બીજે સમયે ભોગવાય અને ત્રીજે સમયે નિર્જરે’ એ વાત તો મેં મારી બૂકમાં જણાવેલ જ છે: તે લેખકે તો તેની—“છટ્ટાગુણુઠાણુવાળા ઉત્તમ-મુનિને ત્રીજા સમયે ‘અકર્મતા’ હોય છે” એ વાત બદલ જ આધાર બતાવવો રહેતો હતો તે તો લેખક બતાવી જ શકે તેમ નહિ હોવાથી અને ‘પોતાનો તે અર્થ’ પણ ખોટો છે’ એમ કબૂલ પણ કરવું નહિ હોવાથી તેમણે આ અસત્ય સેવ્યું છે ! આ છે તેની શાસ્ત્રપ્રત્યેની વફાદારી ! આ જોતાં મહોપાધ્યાયજીનું—‘ટોળે પણ જો ભોળે અંધપ્રવાહ નિપાત.’ એ વચન, આ ટોળાં માટે તો નહિ હોય ને ? એમ હરકોઈ સમજીને લાગવું સંભવિત છે.

(૫૧)—તે લેખકે તેની ‘પિંડનિયુક્તિપરાગ’ની તે પંક્તિ-માંના કરેલા—‘બીજે સમયે ભોગવાય અને ત્રીજા સમયે તે કર્મ’નો અભાવ થઈ જાય છે’ તે ખોટા અર્થને જ (કલમ ૫૦માં જણાવ્યા પ્રમાણે) સાચો લેખાવવા સાડ તે લેખકને ઉપરોક્ત પ્રકારે અનેક જૂઠાણું સેવવાં પડેલ છે, તે જોતાં તો એમ ખચિત સંભવ છે કે—‘તે લેખકના વડિલોમાં એક પણ વ્યક્તિ અર્થ પૂછવાના સ્થાનરૂપ ગણાય તેવા ગુરુગમવાળી નથી.’ જો હોત તો તેણે તે લેખકને મેં ઉપરની કલમમાં જણાવેલ સાચો અર્થ જણાવ્યોજ હોત: આ જોતાં ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ પૃ૦ ૬૧ના બીજા પેરાને મથાળે તે લેખકને મેં—‘તમારા વડિલોમાં જો કોઈ એકાદ પણ ગુરુગમવાળા હોય તો’ એ પ્રમાણે જે વાક્ય લખ્યું છે તેને વાચકોએ હવે નક્કર સત્ય ગણવું રહે છે.

(૫૨)—એ પ્રમાણે ગુરુગમના અભાવવાળા વડિલોને શરણે

પડેલ તે બિચારા અસાધુ લેખક, તે પિંડનિર્થુકિતપરાગમાંની તેને મેં પૂછેલી તેની ‘કજ્જં સજ્જેણ હોયવ્વં’ વાક્યમાંના ‘સજ્જેણ’ પદવાળી બીજી ભૂલને તો તેવા યદ્વાતદ્વા પ્રકારે પણ સુધરાવી જ શકેલ નહિ હોવાને અંગે ખૂબ મૂંઝવેલ હોય તે સહજ હોવાથી તેની અનુકંપાએ તેની તે મૂંઝવણ દૂર કરવા સારૂ અત્ર તેને તે ભૂલનો સુધારો પણ જણાવાય છે કે—‘લલાલાઈ ! તે ‘સજ્જેણ’ પદને સ્થાને ‘સચ્ચેણ’ પદ સ્થાપીને તે અનર્થકારી પદને બીજી આવૃત્તિમાં સુધારી લેજો. સચોટ આધાર માટે શ્રી ‘બૃહત્કદપ-સૂત્ર’ની ૩૩૩૦મી ગાથા જોવી. લેખકના વડિલોની આવી ગુરુગમ વિહોણી સ્થિતિ જોતાં ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’માં મેં જણાવેલી મુનિશ્રી ધર્મગુપ્તવિજયજીની ‘પાંચેય કારણો જોઈએ’ વાળી ભૂલોનો ખુલાસો તો હવે આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીમં પણ અવસર મેળવીને અમારા પૂં ગચ્છાધિપતિશ્રીથી ગુરુગમ પ્રાપ્ત કર્યા પછી જ આપી શકશે એમ ભાસતું હોવાથી તેઓશ્રી તરફના તે ખુલાસાની રાહ જોવી હાલ તુરત તો મુલતવી રાખવી પડેલ છે.

તે લેખકે—પોતાની ગણવાતી તે ‘તરણિ’ બૂકના પૃં ૬૨ના તે પહેલા પેરાથી લઈ પૃં ૬૪ સુધીમાં પણ કેટલુંક હાથપગ—વિનાનું ભરડયું તો છે જ, પરંતુ તે સઘળું પોતે આવાં જૂઠાં અને ગંદા લખાણોમાં પણ જેમનો છૂપો ચે સાથ પ્રાપ્ત કરી શકે છે તે આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીને ખુશી—ખુશી રાખવા સારૂ તેમના પરમભક્તના દેખાવ તળે કરેલ હોઈને કેવળ દયાપાત્ર છે.

હિ...ત...શિ...ક્ષા.

નિત્યાનંદવિજયજી ! તમારા જણાવવા મુજબ ‘પ્રવજ્યા-

યોગાદિ વિધિ સંબંધ 'બૂકની પ્રસ્તાવના જે તમારી જ છે તો તેમાં તમે 'ચૈત્રી મહામહની અસજ્જાયતા લોપકોને વગર સમજે જ સાચા લેખાવેલ છે' એમ મેં મારી 'પ્રસ્તાવના તિમિરભાસ્કર' બૂકમાં શાસ્ત્રપાઠોના આધારે આપીને પણ સિદ્ધ કરી આપેલ હોવાનું જાણ્યા પછી તો તમારે મારી સૂચના મુજબ તમારી તે બૂકોને સુધારી લેવાની જ પ્રમાણિક ફરજ હતી. તેને બદલે તમે તો તમારી 'તરણિ'માં તે અસજ્જાય લોપકોને-મારી એક પણ દલીલને સાધાર પ્રમાણિક રીતે અસત્ય લેખાવવાની અશક્ત સ્થિતિમાં પણ-એનકેનાપિ સાચા લેખાવવાનો જે તે લાભાર્થીએ પ્રયત્ન કરેલ છે તે ખપીજનને તો નહિ જ; પરંતુ ખીન ખપી એવા વ્યવહાર સજ્જન સદ્ગૃહસ્થને પણ શોભે તેમ છે? શાંતિથી વિચારશો.

અને એ સાથે-"તમારી એ 'તરણિ'માં તમે જે-તું આવો આવો અધમ અને તેઓ આવા આવા અજ્ઞાન' સિવાય મનન કરવા યોગ્ય કોઈ સૈદ્ધાંતિક વાત તો નક્કરપણે જણાવી જ શકેલ નથી, તેથી તે બૂક વાંચનાર વિદ્વદ્જનોમાં તમે સમજી સદ્ગૃહસ્થ જેવાયે લેખાવા પામશો કે નહિ?" તે પણ વિચારશો.

તમારી 'તરણિ'માંથી તમે, તમારી પ્રસ્તાવનામાં આપેલ શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિજીના દાખલાને 'પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર'ના પ્રતાપે જ જૂઠો માનવો પડેલ હોવા છતાં તેટલોય તે બૂકનો તમે આભાર ન માન્યો તેમાં તમેય તમને પ્રમાણિક લાગો છો? વિચારશો, અને તે સાથે તે પરંપરા લોપકોનો પ્રેમ સંપાદન કરવા સાડ તમે તમારા તે તે પૂઠ દાનસૂરિજી મં આદિ વડદાદા ગુરુનાયે વડદાદા ગુરુના 'ચૈત્રી ઓળીની અસજ્જાય 'સવ જગે'

એ ટંકશાળી વચનનો તમારી આ ‘તરણિ’માં લોપ કરી દેવાનું જે આલોગિક ગુરુ દ્રોહી અપકૃત્ય કરેલ છે તે દોષનું તો બહાર પ્રાયશ્ચિત્ત લઈને જ શુદ્ધ થશો: કે-જેથી ‘વઢીયારદેશમાં તે અસજ્જાય ગણાતી નથી’ એમ નિરાધાર ફેંકવાની અનારાધક દશા પણ સુધરે અને એ સાથે ‘વિવિધ પ્રશ્નોત્તર’ ભાગ બીજાની પ્રશસ્તિમાં પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજીના પદપ્રભાવક તરીકે જણાવેલા પૂં ઉપાં વીરવિંમન, એ હિસાબે પૂં આં શ્રી લખિંધસૂરિજીના ગુરુભાઈ થતા હોવાથી તેઓશ્રી પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજીમંના કાકાગુરુ થતા હોવાની ભારી વાતને સાચી માનવાની અને તમારી ‘દાનસૂરિ, લખિંધસૂરિજીના કાકાગુરુ થતા હોવાની’ કલ્પિત વાતને સદંતર બુઢી માનવા-મનાવવાની સદ્બુદ્ધિ પણ સૂઝે.’

ब्रह्मापि तं नरं न रंजयति

ગુરુગમ અને શુદ્ધયોગોદ્ઘનાદિ ક્રિયાના અભાવવાળી સ્થિતિમાં સ્વતંત્રપણે શાસ્ત્ર વાંચવાના યોગે પ્રાપ્ત થયેલ નિજ-મત્યનુસારી લેખાવવામાં ‘અહ’ના યોગે પાછું વાળી નહિ જોનાર નિર્નાયક-નાયકના જ્ઞાનલવરુપી જલથી પોષાઈને વૃદ્ધિ પામેલ નવા વર્ગરૂપી કટુ વેલાએ, તાજેતરમાં શ્રી નિત્યાનંદવિંના નામે પ્રસિદ્ધ કરાવેલ ‘શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ’ અને ‘વિવેક-દર્શન’ ગણિત ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ ખૂકમાં પોતાના કરાવેલા કટુતામય ‘વિવેકદર્શન’નું જ આ ખૂકમાં સવિસ્તર અને સપ્રમાણ ખંડનાત્મક પ્રદર્શન યોજવામાં આવેલ છે. તથાપિ-લેખકના ‘યન્માઘવેનોક્તં તન્ન’ની દુર્નીતિવાળા ગુર્વાદિ જેવા અંગે કવિના

‘અન્નઃ સુખમારાધ્યઃ, સુખતરમારાધ્યતે વિશેષજ્ઞઃ। જ્ઞાનલવદુર્વિદગ્ધં,
બ્રહ્માપિ તં નરં ન રંજયતિ ॥’ એ સૂક્તને તો લક્ષમાં રાખવું જ રહ્યું:

એક જરૂરી પ્રશ્ન:

નિત્યાનંદવિજયજી ! તમને આ સાથે એક જરૂરી પ્રશ્ન પણ છે કે—“ તમારી ‘તરણિ’ ખૂકમાં તમે પૂં આં શ્રી વિજય-વલ્લભસૂરિજીને તથા અમારા પૂં વડિલોને તેમજ મને ‘શ્રીમાન્ વલ્લભવિજયજી—ગચ્છાધિપતિ આં શ્રી માણેકસાગરજી—આં શ્રી દેવેન્દ્રસાગરજી—શ્રી ઝવેરસાગરજી, શ્રી હંસસાગરજી’ એ રૂપે સંબોધવા દ્વારા પ્રેરણા કરી છે કે—“ હવે પછીથી તમો પણ અમારા વડિલો વગેરેને આં શ્રી કમલવિજયજી—આં શ્રી દાનવિજયજી—આં શ્રી પ્રેમવિજયજી—આં શ્રી રામચંદ્રવિજયજી શ્રી જંખૂકજી—શ્રી વીરવિજયજી’ રૂપે જ સંબોધવાનું રાખશો. ” એ તો ઠીક; પરંતુ તે સંબોધનો તમારા તે તે વડિલોને રૂચશે ? પૂછીને ખુલાસો જણાવશો.

‘તરણિ’ પૃં ૩૦ ઉપરની ‘ફેંસલા’ અંગેની વાત—

માં તો લેખકજી ! તમે ભારોભાર મૃષાવાદ સેવેલ હોવાથી તે પાપના પ્રાયશ્ચિત્ત રૂપે તમારે નિજના વર્ગને જ હિંમત કેળવીને સત્ય કહી દેવું રહે છે કે—“ તમે વૈદ્યને ફેંસીને જ તે કહેવાતો ફેંસલો મેળવેલ હોવાની વાત તો શ્રી સંઘોમાં સર્વત્ર વર્ષોથી હકીકત રૂપે કબૂલ પણ થઈ જવા પામેલ હોવાથી તમે હજી પણ તે વાતને તમારી ઉપરના તહોમત રૂપે લેખાવી રહ્યા છો તેમાં તો તમારા અંધભક્તોમાં પણ તમે સાવ જૂઠા લેખાતા થઈ ગયા હોવાની સ્થિતિમાં મૂકાઈ જવા પામેલ હોવાથી જૈન જગતમાં

તેવા કોડ કૂડા પ્રચારથી પણ કદી સાચા લેખાવાના જ નથી. આ દુર્દશામાં ઓછામાં પૂરું હવે તો 'તે ફેંસલો પોતાના મત મુજબ મેળવવામાં તમોએ તમારા નવા તિથિ મતના રીંગલીડર પં० શ્રી કલ્યાણવિન્ના હાથે તે મતનું લખાણ 'ગુડાખાલોતરા' મુકામે લખાવીને ઝવેરી બાપાલાલ તથા ભગવાનજી કપાસી દ્વારા મેળવીને વૈદ્યને મોકલેલ અને તે વૈદ્યે પણ તે લખાણ મુજબ જ તે કહેવાતો ફેંસલો લખેલ' એ વગેરે તે પ્રસંગની ઉપરોક્ત વાતોને વીશ વર્ષ સુધી છૂપાવનાર તમારા તે (તમોને નૂતન તિથિમત પકડાવી દેનાર) પં० શ્રી કલ્યાણવિજયજીએ પણ તમારા વર્ગમાંથી કુટી જઈને સં० ૨૦૨૧ માં છપાવેલ 'નિબંધ-નિચય' પુસ્તકના પૃ० ૨૫૨ થી ૨૬૫ ઉપરના 'તિથિ ચર્ચા પર સિંહાવલોકન' શીર્ષક તળેના અસ્થિર લેખમાં 'નવા મતીઓનો હું અગ્રેસર હતો, વૈદ્યને રામચંદ્રસૂરિજી તરફથી અપાએલું લખાણ મેં જ લખી આપેલ હતું અને ભીંતીયા જૈન પંચાંગમાં પણ દીપણાગત પર્વા-પર્વતિથિની ક્ષય-વૃદ્ધિ રાખવાનું મેં જ પ્રચારેલું હતું!' એ પ્રમાણે સ્પષ્ટ એકરાર પણ કરેલ હોવાથી તેમ જ ૩૦ વર્ષ સુધી ડુંગર ખાદ્યો છતાં ઉંદર પણ નહિ પ્રાપ્ત કરેલ હોવાથી તમારે એ બાબત હવે તો સદંતર ચૂપ જ રહેવામાં સાર છે."

આ (૩) વાતોના ખુલાસા પૂછીને જણાવશો જ.

તદુપરાંત આ (૩) વાતોના તો તમારા વડા શ્રી પ્રેમસૂરિજી મંને ખુલાસા પૂછીને જણાવશો જ કે—

“(૧)–આપશ્રીએ, આં શ્રી લઘિસૂરિજીને સંં ૧૯૯૩થી શિષ્યે કાઢેલા નવા તિથિમતમાં જોડતી વખતે આપેલ કબુલાત મુજબ સંં ૧૯૯૫ના ‘વિવિધ–પ્રશ્નોત્તર’ ભાગ ખીજાને છેડે પ્રશસ્તિમાં–‘પૂં ઉપાં શ્રી વીરવિજયજી મંને પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજી મંશ્રીના પદ્મપ્રભાવક અને તે પૂં ઉં શ્રી વીર-વિં મંના શિષ્ય પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મંને પૂં આં કમલસૂરિજી મંશ્રી (ના પદ્મધર નહિ; પણ)ની પાટે મોટા આચાર્ય’ તરીકે પ્રસિદ્ધ પણ કર્યા હોવા છતાં આપશ્રીએ તૈયાર કરાવી–શોધીને ગત વર્ષે પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘ઠિંઈ–ખંધો’ ગ્રંથની પ્રશસ્તિના પૃં ૬૬૭ ઉપરના ૨૨ માં શ્લોક પર્યંત તેમજ ‘ખવગ–સેઠી’ ગ્રંથની પ્રશસ્તિના પૃં ૫૬૦ ઉપરના ૧૬મા શ્લોક પર્યંતમાં પૂં ઉં શ્રી વીરવિંમંશ્રીને પૂં આં શ્રી કમલસૂરિજી મંના પદ્મપ્રભાવક લેખાવવાનું બંધ કરવાનું અને પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મંને પૂં આં શ્રી કમલ-સૂરિજી મં (ની પાટે મોટા આચાર્ય લેખાવવાનું બંધ કરવા પૂર્વક)ના પદ્મધર લેખાવવાનું આપની તે કબુલાત અને પ્રસિદ્ધિની વિરુદ્ધનું નવું પગલું, ભાવિમાં પૂં આત્મારામજી મં શ્રીના પદ્મધર પૂં આં શ્રી વલ્લભસૂંમંના સમુદાય પ્રતિની અંતરની કોઈ દુર્ભાવનાને સિદ્ધ કરવા ભર્યું છે કે કેમ ?

(૨) તે ‘ઠિંઈ–ખંધો’ ગ્રંથની અનુક્રમણિકાની પહેલાના પૃં ૪૮ ઉપરના ‘અર્જુનલિ’ શીર્ષક તળેનાં લખાણની પહેલી પંક્તિમાં આપશ્રીએ ‘આપને અનેક જન્મોથી સિદ્ધ જ્ઞાનગલિત વૈરાગ્યવંત’ લેખાવ્યા તેમાં જો ગૌરવ નથી માન્યું તોએ શાસ્ત્ર વિરુદ્ધ પંક્તિને રદ કેમ ન કરાવી ? વૈરાગ્યની દુઃખગલિત–

મોહગર્ભિત કે જ્ઞાનગર્ભિત તરીકેની શાસ્ત્રવ્યાખ્યા તો સામાન્યતઃ વર્તમાન સુજ્ઞાન અનુભવિત લવને આશ્રયીને હોય છે; પરંતુ વર્તમાન આત્માના જીવનને અનુલક્ષીને તેના ભૂતકાલીન લવો પણ તેવા આંકવા રૂપે હોતી નથી, એ તો આપશ્રી જાણતા જ હો, છતાં તે વાત રદ કેમ ન કરાવી ?

(૩)-તે અંથના તે ૪૮મા પૃષ્ઠની પાછળની ગુરુસ્તુતિઓમાંના અંતિમ શ્લોકના આદ્યરણમાંનું આપશ્રીએ અપનાવેલ આપશ્રીનું-‘કર્મગ્રન્થવિદારણૈકસુમટો’ વિશેષણ તો આપશ્રીએ-“સં ૦ ૧૯૯૩થી શ્રી સંઘમાં સ્વચ્છંદે જ પર્વતિથિ-સૂતક-અહણ તથા ઓળીની અસજ્જાય અને આગમાદિ અનેક શાસ્ત્રોના અનેક સદ્ અર્થોનો લોપક એવો મહાન્ કલેશકારી નવો મત પેદા કરનાર-સ્વશિષ્ય આ ૦ શ્રી રામચંદ્રસૂરિજીના સંઘના પણ એકદેશીય કૌશલ્યાધાર શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ, પૂર્વાચાર્યોના પ્રાચીન કર્મગ્રંથોમાંની મૂળ ગાથાઓ અને ટીકાઓને-શ્રી સંઘમાંથી કંમે નામશેષ બનાવી દેવા રૂપે-વિદારીને જ તે ‘લવગ-લેદો’ અને ‘ઠિદ-બન્ધો’ ગ્રન્થનું નિર્માણ, શિષ્યાચાર્યના અનુકરણ રૂપે નવું જ પેદા કર્યું છે, એમ ભાવિ જૈનોને યાદ રહે !” એ દીર્ઘ દષ્ટિને જ આભારી છે ને? (કારણ કે-આપશ્રીનું પ્રસિદ્ધ સિદ્ધાર્થાન્તમહોદધિપણું તો તે વિશેષણને સુધારીને પણ તેનો ‘અંથિલેદ’ અર્થ કરવાની સાફ ના જ કહે છે.)

હવે વળી યાત્રાપ્રતિબંધ પણ લોખ્યો !

સૂક્ષ્મ અને ત્રસજીવોની ઉત્પત્તિ, ચાતુર્માસમાં સર્વાંત્ર પુષ્કલ

પ્રમાણમાં હોય છે. તે જીવોનાં રક્ષણ માટે શ્રી જીનેશ્વર લગવંતોએ પ્રરૂપેલ સાધુ અને શ્રાવકનો—વ્રત અને નિયમ વિશેષ—યતનાધર્મ, એ ભાવ અનુષ્ઠાન છે અને યાત્રા વગેરે દ્રવ્ય અનુષ્ઠાન છે. દ્રવ્ય અનુષ્ઠાનોનું આસેવન, ભાવ અનુષ્ઠાનની પ્રાપ્તિ અર્થે કરવાનું હોતું હોવાથી ભાવઅનુષ્ઠાનવાળાને દ્રવ્યઅનુષ્ઠાન ગૌણ માનીને પોતાનું ભાવઅનુષ્ઠાન નિર્મળ અને સુદૃઢ બનાવવા સારૂ પૂર્વમહાપુરુષોના સુદૃઢ ભાવાનુષ્ઠાનોના આલંબને ભાવાનુષ્ઠાનમાં જ પ્રવર્તવાનું હોતું હોવાથી તેઓને યાત્રા આવશ્યક પણ નથી. એટલે ચોમાસામાંનો યાત્રા પ્રતિબંધ મુખ્યત્વે અવ્રત અને અનિયમવાળાને માટે છે. કારણ કે—તેઓથી યતના ધર્મ યથાવત સાચવી શકાતો નથી.

વળી યાત્રા મુખ્યત્વે સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિનું કારણ હોઈ (વ્રતો કે નિયમની શુદ્ધિનું કારણ નહિ હોઈ) તદ્દર્થી અવિરતસમ્યગ્દષ્ટિ—માર્ગાનુસારી વગેરે આત્માઓ પણ વ્રતો અને નિયમોના તો ઇચ્છુ હોય જ છે, તેથી પણ તેઓને ચોમાસામાં યાત્રાનો નિષેધ છે. એમ શ્રીસંઘમાંના તે સૌ કલ્યાણકામી આત્માઓનો જીવ-યતનાધર્મ અને તે ધર્મનો મનોરથ જળવાઈ રહે, ઇત્યાદિ કારણે સર્વજ્ઞ લગવંતોએ જ્ઞાનથી ચોમાસાની યાત્રામાં દર્શનશુદ્ધિના લાભ કરતાં પુષ્કળ જીવોની થવી સંભવિત વિરાધનાના ઘોર પાપથી લેપાવું પડતું હોવાનું અને તે દશામાં થવી સંભવિત—જીવ-યતના ધર્મની અને તે ધર્મની શુભેચ્છાના—ઘાતનો ગેરલાભ તો પારાવાર હોવાનું જાણીને વિરતિ અને અવિરત્યાદિ સર્વ જૈનધર્મી આત્માઓને માટે ‘વર્ષાસ્વેકત્ર સંવસેત્’ એ ટંકશાલી આજ્ઞા ફરમાવેલ છે.

તદનુસાર સાધુ-સાધ્વી-દેશવિરતિ કે અવિરતિ પણ શ્રાવક શ્રાવિકાએ ચોમાસામાં યાત્રા નહિ કરવાની અવિચ્છિન્ન પરંપરા= આચરણ છે. સં. ૧૯૫૭ના જૈન ધર્મપ્રકાશ (ભાવનગર) અંક ૮ માં એટલે કે-આજથી ૬૫ વર્ષ પૂર્વે (૫૦ સૂરિસમ્રાટને આચાર્ય પદ્મી આપનાર) ૫૦ પં. શ્રી ગંભીરવિજયજી મહારાજે તો ‘ચોમાસાની યાત્રા માટે સંઘ તરફથી બહુ વખતનો પ્રતિબંધ’ હોવાનું પણ જણાવેલ છે. છતાં પોતાની નામના ખાતર શ્રી સંઘમાં કલેશ કાયમ ચાલુ રહે એવો શ્રી સંઘમાં કાંઈ ને કાંઈ નવો ડખ્ખો ઉભા કરતા જ રહેવાના ચાળે ચડી ગયેલા નવાવર્ગના નેતા આ. શ્રી પ્રેમસૂરિજીએ, છેલ્લા ચાર વર્ષથી તે પારંપરિક યાત્રા પ્રતિષેધને પણ શિષ્યો દ્વારા શ્રી સંઘમાં સર્વત્ર કોઈ પણ આધાર વિના મનસ્વીપણે જ ‘ગાંડીયાની અને ગોરજીની’ પરંપરા કહેવડાવવા લાગી જઈને ગત વર્ષે ચોમાસામાં તો તેમના શિષ્ય આ. જંબૂસૂ. (?) તથા પં. માનતુંગવિ. આદિ સાધુઓને નૂતન દેરાસરના ખાતમુહૂર્તને ખૂંદાને ગિરિરાજ ઉપર બાબુના દહેરા સુધી અને કેટલાક શ્રાવકોને ઠેઠ ઉપર સુધી યાત્રા કરાવીને શાસ્ત્રવચનો, અવિચ્છિન્ન પરંપરા અને ૬૪ વર્ષ પહેલાં જાહેર થયેલ ‘ઘણા વર્ષના સંઘના પ્રતિબંધ’નો પણ ભંગ કરવાનું એક વધુ અપકૃત્ય કર્યું, તે ખરેખર સકલ શ્રી સંઘના ઘોર અપમાન રૂપ હોઈને અત્યંત દુઃખદ છે.

તેઓશ્રીના એ શાસ્ત્ર અને પરંપરાલોપક કૃત્યથી અકળાઈ ઉઠીને તેઓના પક્ષના જ મુનિરાજ શ્રી સુમિત્રવિજયજીએ એ અપકૃત્ય સામે ચાલુ વર્ષે મુદ્દામ વિરોધદર્શક બે

બૂકે ઉપરાઉપરી પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાંના સૌમ્ય લખાણ દ્વારા તેઓશ્રીએ, આં શ્રી પ્રેમસૂરિજીની ‘મૌખિક કબુલાતથી છાપામાં વિપરીત લખનાર અને પ્રચારનાર’ તરીકેની યથાર્થ ઓળખ આપીને તેઓશ્રીને અવિચ્છિન્ન પરંપરાગત યાત્રાપ્રતિબંધના લોપક તરીકે પણ સત્તાવાર ખુદલા કરી દેવાની જે હિંમત કરી છે તે પ્રભુ શાસનના આંતરિક રાગના પ્રતીક રૂપ હોઇને ત્રિવિધે અનુમોદનીય છે.

શાસનપક્ષની પર્વતિથિ વિષયક અવિચ્છિન્ન આચરણ ઉપર સર્વાંગ સાચાપણાની મહોરછાપ મારનાર ‘શ્રી તત્ત્વતરંગિણી’ અન્થરતનને અનુવાદ અમોએ સં ૨૦૧૯માં પ્રસિદ્ધ કર્યા પછી તેમાંની એક પણ વાતને આપણે આ નવો વર્ગ, સં ૨૦૨૧ પર્યંત અસત્ય કે મનસ્વી લેખાવી શકેલ નથી. [ઉલટું-તે પ્રસિદ્ધ થયા પછી તો તે વર્ગને રૂ. ૪૦૦૦૦)ના ખર્ચે છપાવીને તૈયાર રાખેલ અને ૨૦૧૪ના મુનિસંમેલન વખતે તો ‘તકની રાહ જોતા હતા તે તક આવી ગઈ છે, માટે હવે બહાર પાડીશું’ એમ જૈન પ્રવચનમાં અનેકવાર જાહેર પણ કરેલ પોતાના તિથિમતનું ૫૦૦૦ નકલ પ્રમાણ રૂ. ૧૧ ની કિંમત રાખેલું ‘તિથિદિન અને પર્વારાધન’ નામનું મોટું પુસ્તક તો અદ્યાપિ પર્યંત દપટી જ રાખવામાં ડહાપણ સમજાએલ છે!]

તે વર્ગે, સં ૨૦૨૨માં પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘પ્રવ્રજ્યાયોગાદિ-વિધિસંગ્રહ’ની પ્રસ્તાવનામાંના શાસનપક્ષના પર્વતિથિમંત-ઓની વિરુદ્ધનાં તિથિ અંગેનાં લખાણમાં પણ ‘શ્રી તત્ત્વ-તરંગિણી’ અનુવાદના તો અંશનેય અસત્ય કહેલ નથી: તદુ-પરાંત તે વર્ગની તે પ્રસ્તાવનામાંના સમસ્ત શાસનપક્ષને લઘુ

ગણાવવા પૂર્વકના તે અસત્ય પોષક લખાણની અસત્યતાને પણ અમોએ ગતવર્ષે પ્રસિદ્ધ કરેલ ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકમાં સવિસ્તર અને સપ્રમાણ સાબિત કરી આપેલ લખાણ-માનાયે એક અંશને તે વર્ગે, પોતાની આ વર્ષે બહાર પાડેલ ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ નામની બૂકમાં (ઉપર જોઈ ગયા તે મુજબ) ‘તું આવો અને તે આવો’ એ સિવાયના કોઈ શાસ્ત્રીય આધારપૂર્વક પ્રમાણિક રીતે અસત્ય દાખવી શકેલ નથી.

આમ છતાં તે વર્ગે, પોતાની એ ચાલુ વર્ષે બહાર પાડેલ ગાંધી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ બૂકના પૃ. ૧૪ ના ખેલા પેરામાં—“વાત એમ છે કે—આ (પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર) પુસ્તિકામાં તેમણે (હંસસાગર) પૂર્વે કરેલ શ્રી તત્ત્વ-તરંગણીના અનુવાદની માફક પોતાના જન્મસિદ્ધ કષાયોરૂપ અને જૂઠા આક્ષેપો કરવારૂપ કચરો ફેંકવા સિવાય કશું સાફ કામ કરેલ નથી.” એમ એકાએક લખીને શ્રી શાસનસંઘમાં એકી અવાજે ટંકશાળી રૂપે વર્ષોથી માન્ય ઠરેલ શ્રી તત્ત્વતરંગણીના અનુવાદના પ્રાચીન પરંપરા સંરક્ષક લખાણને તેમજ ગત વર્ષની ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂકનાં ઐતિહાસિક અને શાસ્ત્રાનુસારી સૌમ્ય લખાણને કષાયો અને જૂઠા આક્ષેપોના કચરા તરીકે નવાજેલ છે તે, પ્રસ્તુત ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ના ઉદયે તે વર્ગની ‘પ્રવ્રજ્યા-યોગાદિવિધિસંગ્રહ’ની—શ્રી સંઘમાં અકારણે જ અશાંતિ પેદા કરનારી—પ્રસ્તાવનારૂપ મિથ્યાધિકારી અમાસ, અસત્સ્વરૂપે સર્વાંગ ખુદલી થઈ આથમી પણ જવા પામી તેની પીડાને અભારી છે.

સિવાય અમારાં તે બંને પુસ્તકો, શ્રી સંઘમાં કેવો આદર પામેલ છે, એ વસ્તુ સુજ્ઞનોના ખ્યાલ પર લાવવા સાડે હાલ તો આ નીચે ‘સુ’ ને ‘સુ’ તરીકે જાણીને જણાવનારા અનેક પૂઠ આચાર્ય-ઉપાઠ-પંઠ તથા મુનિરાજો વગેરેના-છેલ્લા તે ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ અંગેના જ-અભિપ્રાયો રજુ કરાય છે. ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ અંગેના કેટલાક અભિપ્રાયો

૧-‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ પુસ્તક મળ્યું. હું લગભગ એ વખતથી વધુ વાર વાંચી ગયો છું. આ ભાસ્કર નિબંધ, વિસ્તૃત મહાશાસ્ત્રગ્રંથ છે.

લિઠ પ્રતાપવિઠ (સૂરિ) મુંબઈ પ્રઠ શ્રાઠ વઠ ૧૧

૨-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર ખૂબ મળી, વાંચી, અભિપ્રાય માટે તમોને શું લખવાનું હોય ? દરેક પ્રકારના આધાર-પૂરાવા પૂર્વક સચોટ જવાબો લખાયા છે, અને સચોટ રહીયા આપી શાસનસેવા સુંદર કરી છે.

લિઠ હેમસાગર (સૂરિ) મુંબઈ ભાઠ શુઠ ૮

૩-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કરનો અભિપ્રાય જાણુશો કે-‘જેમને ત્યાં યોગોદ્ધનની પરંપરા વર્ષો સુધી રહી નહિ, અને જેમની પરંપરામાં યોગની પ્રજ્ઞાલિકાઓનો ત્યાગ કરીને પદપ્રદાન આદિ પ્રસંગો અને અનુષ્ઠાનો ચિરકાળ સુધી બનતાં રહ્યા હતા, તેમને ત્યાં શુદ્ધ પ્રજ્ઞાલિકા ક્યાંથી મળી શકે ? અર્થાત્ ન જ મળે. એવા પરંપરાવિહીન વર્ગનાં લખાણની ક્ષતિઓને અંગે ધ્યાન ખેંચતું આપનું આ પુસ્તક ખૂબ જ સુંદર અને મનનીય છે.

લિઠ રામવિજય (સૂરિ ડેલાવાળા) મુઠ સમી પોઠ શુઠ ૧

૪-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કરની બૂકો મળી છે. પ્રવ્રજ્યા-યોગાદિવિધિસંગ્રહની પ્રસ્તાવનામાં તે લોકોએ પોતે અસજ્જાયમાં કાલગ્રહણ લીધાં અને પદવીઓ આપી વિગેરે શાસ્ત્રવિરુદ્ધ આચરેલી બાબતોને ખોટી રીતે શાસ્ત્રીય લેખાવવાનો દાંભિક પ્રયાસ કરીને તેમજ શાસ્ત્રપક્ષીય તપગચ્છના સર્વ મુનિઓને પાસથા જેવા કહીને પોતાને મહાન્ લેખાવવાનો જે નિઘ પ્રયત્ન કર્યો છે, તેનો તમે યથાર્થ જવાબ આપીને સુંદર ઘટસ્ફોટ કરવા દ્વારા માર્ગ બૂલેલાને જે સમજણ આપી છે તે ખરાખર છે.

લિ૦ દેવેન્દ્રસાગરસૂરિ-ભાવનગર આ૦ વ૦ ૩

૫-આપશ્રીકે તરફસે શ્રી પ્રવ્રજ્યાયોગાદિવિધિસંગ્રહ-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર નામક ૧૦ પ્રતિયાં મુઝે મિલી હૈ, પઢકર ચિત્ત આનંદિત હુઆ, શાસ્ત્રકી અત્યધિક અવલોકન કર વ અનુભવસિદ્ધ પ્રમાણુ દે કર સત્ય બાત લિખી હૈ.

વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ-પાલીતાણા ૩૦ આ૦ શુ૦ ૭૨વિ

૬-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર કોપી ૧ મળેલ છે. પ્રયાસ પ્રશંસનીય છે.

વિજયમુશીલસૂરિ-ખીમેલ તા. ૮-૮-૬૬

૭-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર નામની બૂક મળી અને વાંચી, તમોએ યોગ્ય રહીયા આપીને પ્રતીકાર કર્યો છે. અને હું તો એમ જ માનું છું કે-નવા પંથીઓનો મદ ઉતાર્યો હોય તો તમે જ ! બીજાની એ તાકાત નથી.

લિ૦ યશોભદ્રસૂરિ-મુંબઈ આ૦ શુ૦ ૫ શુક

૮-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર બૂક મળી છે, વાંચીને ઘણો જ

આનંદ. આપશ્રીએ શાસનની પરંપરાઓનું રક્ષણ તથા ખોટી ભ્રમજાળનું ખંડન બહુ જ સારી રીતે કર્યું. સચોટ પૂરાવાઓ આપી સત્યનું સમર્થન કર્યું છે. ખરેખર આપશ્રીનો પ્રયત્ન ખૂબ જ ધન્યવાદને પાત્ર છે.

કૈલાસસાગર (સૂરિ) ૭. શિહોર આઠ શુઠ પ

૬-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર બૂક મળી, વાંચી યદ્વાતદ્વા બોલનારાઓને શાસ્ત્રપાઠોના સાચા અર્થો જણાવવાપૂર્વક હંમેશને માટે બોલતા બંધ કરી દેવાનું સચોટ લખાણ કરીને ભદ્રજીવોને આપશ્રીએ બચાવ્યા છે. આપશ્રી શાસનને ખૂબ ખૂબ દીપાવે અને મોક્ષમાર્ગના સમર્થ સંરક્ષક બની રહો.

આઠ વિજયપ્રેમસૂરિ મુંબઈ આઠ વદિ ૧૪

૧૦-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર બૂક અમરચંદલાઈ ઉપર આવેલી વાંચી, ‘મૂળ કડવે કડવો વેલો’ વગેરે સર્વ અક્ષરો વાંચ્યા. આપના-મગજ, સ્મરણશક્તિ, શબ્દશૈલી, સદ્ભાગ્ય વગેરે પૂર્વભવની કમાણી (માનું છું) સદ્ભાવનાથી શાસનના હિત ખાતર સ્પષ્ટ લખનારા ખૂબ જ કર્મનિર્જરા કરે અને પ્રશંસા પણ પામે.

(ઉપાઠ) ધર્મવિઠ (જયજીમઠ) તલાબ આઠ શુઠ ૭ સોમ

૧૧-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર પુસ્તિકા મળી. પ્રવચનાયોગાદિ સંગ્રહની પ્રસ્તાવનામાંનું લખાણ સંઘ શાંતિમાં નાહક વિક્ષેપ કરાવનારું એમણે ન લખવું જોઈએ. ભારી ખેદ થાય છે. આજે એકતા-સંગઠનની ખૂબ જરૂર છે. હવે એમને એમના લખાણ બદલ પશ્ચાત્તાપ થાય તેવો જવાબ આ પુસ્તિકા દ્વારા

મળી ગયો છે. આશા રાખીએ કે-તેઓ વાત આગળ નહિ વધારે.

લિં ૫૦ રાજેન્દ્રવિજયજી ગણી

(હાલ-આં મં)-જવાલ દ્વિં શ્રાં શુદ્ધ ૭

૧૨-આપના તરફથી પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર મળેલ છે. આપશ્રીનો પ્રયત્ન પ્રશંસાપાત્ર છે, સામા પક્ષવાળાએ સૂતા સિંહને જગાડેલ છે. આપનો પ્રયત્ન સ્તુત્ય છે.

લિં ત્રૈલોક્યસાગરજી ગણી ઉદેપુર શ્રાં શુદ્ધ ૧૪

૧૩-આપની પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર ખૂંક મળી છે. બરોબર વાંચેલ છે. શાસ્ત્ર અને પરંપરા વિરુદ્ધ વર્તીને શાસ્ત્ર અને પરંપરાને ચૂસ્તપણે અનુસરનારાઓને હલકા કહીને હલકી ભાષામાં વગોવનારાઓને સપ્રમાણ નિરુત્તર કરનારું લખાણ તેઓને બરાબર ઘટતું છે.

લિં કંચનસાગરજી ગણી પાલીતાણા દ્વિં શ્રાં વદ ૧૨

૧૪-આપે મોકલેલ પુસ્તિકા પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર મળી હતી. મેં સાઘંત વાંચી હતી. બે નકલ આપ મોકલવા કૃપા કરશો. પુસ્તિકામાં મુદ્દા બરાબર આપે રજુ કર્યા છે અને સમાલોચના પણ યોગ્ય રીતે ઠીક જ કરી છે.

(સાહિત્યપ્રેમી આગમપ્રભાકર) મુનિ પુણ્ય (વિજયજીમં)

અમદાવાદ ભાં શુદ્ધ ૫

૧૫-પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કરની ખૂંક મળી. આપનો પ્રયાસ બીજા માટે અસાધ્ય છે. આપની નીડરતા અને લખાણશૈલી સામાને લાજવાબ બનાવી દે છે. સત્યપ્રરૂપણા કરવાની આપની ધગશ બરેબર પ્રશંસનીય છે.

દં મુનિ જીતેન્દ્રવિં (જયજીમં) દેવાસ તા. ૧૧-૮-૬૬

૧૬-આપશ્રીની પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કરની કોપી મળી. સૌમ્ય-સચોટ અને ટાંકશાળી ભાષામાં આપે જડખાતોડ જવાખ આપ્યો છે. જેમ જેમ આગળ વાંચતો ગયો તેમ તેમ અપૂર્વતા, અદ્ભૂતતા જ પ્રાપ્ત થતી રહી છે. સામાવાળા પણ વાંચીને શાંત થઈ જવા સંભવ છે.

લિં. મુનિ કેનકવિં (જયજી) મોરળી. તા. ૨૩-૮-૬૬

૧૭-આપશ્રીની પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર પુસ્તિકા મળી. આખી મનનપૂર્વક વાંચી છે. સત્યને શાસ્ત્રો અને પ્રમાણોના આધારો ટાંકવા પૂર્વક અસત્યને સુંદર શૈલીથી ખુલ્લું પાડીને આખાદ ઝળકાવ્યું છે. એ કાર્ય કરવામાં અસત્ય પ્રચારકો પ્રતિની પણ લખાણ શૈલીમાં જે સરલતાનું ચિત્ર ઉપસાવ્યું છે તે તો કોઈ પણ સુજ્ઞનને આશ્ચર્ય પમાડે તેવું છે. આ ખૂંક વાંચ્યા પછી સામા પક્ષમાં પણ જેઓ શાંતિપ્રિય હશે તેઓ, પોતાનામાં તેવાં દ્વેષમૂલક અને નિરાધાર લખાણો કરનારા-કરાવનારાઓને જરૂર રોકશે એમ લાગે છે. કારણ કે-જવાખ, પ્રામાણિક દલીલો પૂર્વક યુક્તિયુક્ત અને રોચક અપાયો છે. શાસનરસિક દરેક પૂં શ્રમણભગવંતોએ આ પુસ્તિકા અવશ્ય વાંચવા યોગ્ય છે.

લિં. મુનિ યશોભદ્રવિજય (જી-ડેલાવાળા)

રાજકોટ, ૧૭-૯-૬૬

૧૮-તમારી પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર પત્રિકા મળી. અમો બાપજી મહારાજના સમુદાયના હોઈ તમોએ મોકલેલ ખૂબ જ યોગવિધિ પ્રમાણે કાલમહણ લઈને મોટા જોગની ક્રિયા કરીએ છીએ. (અર્થાત્ ઓળીની અસજ્જાયમાં અમો મોટા જોગના

કાલઘડણ લેતા નથી.) સૂતક અને ઘડણની અસજ્જાય પણ માનીએ છીએ. તેમજ તિથિની બાબતમાં જે ગામના સંઘની માન્યતા હોય તે પ્રમાણે કરીએ છીએ. તે વખતે અમારી જે તિથિની માન્યતા છોડી દઇએ છીએ. આકોલા-ખુરાનપુર-શિવપુરી વગેરે ઠેકાણે (જે ચૌદશ, જે પૂનમ વખતે) જે તેરસની માન્યતા રાખી હતી. બાકી જે સમુદાય (અસજ્જાયમાં) કાલઘડણની ક્રિયા કરે છે, સૂતક વિચાર માનતો નથી તેનું તે જાણે.

લિ૦ પ્રીતિ-તત્ત્વ (વિજયજી) લતીપુર તા. ૨-૯-૬૬

ધમકી નહિ પણ હકીકત સમજે.

આ નવા વર્ગ સાથેના મતભેદો અંગે ૩૦ વર્ષથી ચાલતી આવેલ અનિષ્ટ ચર્ચામાં શાસનપક્ષ કદી વાદી બનેલ નથી. કારણ કે-એને શ્રી સંઘમાં શાંતિ કેમ રહે, એ જ ઝંખના છે. જ્યારે આ નવાવર્ગે, સં. ૧૯૯૩ થી શાસનના સાચા પક્ષને ખોટો લેખાવવા સારૂ સદા વાદીનું જ કામ કરેલ છે. કારણ કે-‘તેમણે શ્રી સંઘની પ્રાચીન આચરણોએને ભૂંસી નાખીને તેને સ્થાને નિજની માન્યતાઓને જ સ્થાપી દેવાનું સદા ધ્યેય રાખેલ છે.’ એ કૂટ ધ્યેયને સિદ્ધ કરવાના પ્રયત્નોમાં શ્રી સંઘમાં અશાંતિ થવાની, એમ તે વર્ગ પણ જાણે જ છે: છતાં એ સાથે તે વર્ગ ‘શ્રી સંઘની તેવી અશાંતિમાં જ પોતાના પક્ષમાં દોરાઈ જવા પામેલા અણુસમજી જનો પક્ષમાં જોડાઈ રહેવાના.’ એમ પણ જાણતો હોવાથી ‘શ્રી સંઘમાં અશાંતિ કેમ રહે’ એ જ એની તમન્ના છે.

સુસજ્જનોને યાદ હશે કે-આપણા એ વર્ગ, પોતાના નવા મતમાં શાસનપક્ષના હાથે સં ૧૯૯૩ થી માંડીને સં ૨૦૧૬ સુધીમાં તો સર્વદિશ જૂઠા સાખિત જઈ જવા પામેલ હોવાથી સં ૨૦૨૨ સુધીના છેલ્લા ત્રણ વર્ષ સુધી તો પોતાનો મત ઉચ્ચારવાનું જ બંધ કરી બેઠેલ. આથી તે ત્રણેય વર્ષ શ્રી સંઘમાં નોંધપાત્ર શાંતિ જળવાયેલ. પરંતુ શ્રી સંઘમાં વર્તેલ એ શાંતિકાળમાં તો પોતાનો પક્ષ ઢીલો પડી ગયો દીઠો, એટલે તેને સતેજ કરવા સાડ તે વર્ગે, ગતવર્ષે વિના પ્રયોજને જ આપણા શ્રી સંઘમાં પુનઃ કલેશને સજીવન કરનારી જૂઠી પ્રસ્તાવના પાલીતાણા ગુરુ મંદિરની પ્રતિષ્ઠાના ટાંકણે જ પ્રસિદ્ધ કરવાની કલેશમૂલક પહેલ કરી.

એ જોઈ ખિન્ન થયેલ શાસનપક્ષે, તેમની તે પ્રસ્તાવનામાંના અસત્ય આક્ષેપો અને નિરૂપણોને તત્સ્વરૂપે સાધાર ખુલ્લા કરી દેનારી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરભાસ્કર’ બૂક તેજ વર્ષે પ્રસિદ્ધ કરવાની પ્રતિવાદી તરીકે ફરજ બજાવવી પડેલ, અને તે પણ હળવા હાથે જ ! તે બૂકના પૃ ૦ ૨૮ તેમજ ૬૦ ઉપર તે વર્ગને ‘શાસનપક્ષે, પુનઃ વિશેષ પ્રયાસ કરીને અશાંતિના સહભાગી બનવું ન પડે, એ સાડ આવો કલેશોત્પાદક પ્રયાસ પુનઃ કરવો મુલતવી રાખશે’ એમ ભાવભીની આરજી પણ કરેલ !

આમ છતાં તે વર્ગે તે પછી પણ શાંતિ રાખી નહિ અને અમારી તે બૂકના જવાબના દંભી હાઉ તળે આ વર્ષે વળી પાછી ૬૪ પૃ ૦ ભરીને ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણી’ નામની આખી અસત્યપૂર્ણ જ બૂક પ્રકટ કરી ! જેમાં અમારી ‘ભાસ્કર’ બૂકમાંના એક પણ લખાણને પ્રમાણિક રીતે અસત્ય ઠરાવવાની ફરજ ચૂકીને

મુખ્યત્વે વ્યક્તિગત નિંદાનું પણ પાયા વગરનું જ આલેખન કરવા દ્વારા પોતાની અસત્ય વાતોને સત્ય લેખાવવાનું પાખંડ આચરું !

આથી તે વર્ગની આ વર્ષની તેવી ગંદી-અશ્લીલ અને દાંભિક યૂકનો પણ અમારે આ નક્કર યૂક દ્વારા મુખ્યત્વે તાત્વિક જવાબ આપવાની પુનઃ અનિષ્ટ કરજ બજાવવી પડેલ છે. તે વર્ગે અમારી ‘ભાસ્કર’ યૂકમાંની પૂર્વોક્ત આરબુને પણ તેમની ‘તરણિ’ યૂકમાં ‘ધમકી તથા દમદાટી’ લેખાવીને પૃં ૪૮ ઉપર જ્યારે ‘તેમ કરશે તો તમારા દાદાગુરુની ધરખમ ભૂલો તથા (પૃં ૬૩-૬૪) તમારી અયોગ્યતાદર્શક ઘણી સામગ્રી પ્રકટ કરવી તો હજી બાકી છે, તે પ્રકટ કરીશું’ એમ પણ લખવા પૂર્વક મને સામેથી દમ ભીડેલ છે, ત્યારે જણાવાય છે કે અમારા દાદાગુરુની તે વર્ગે કહેવાતી ધરખમ ભૂલો અને અમારી-અપ્રકટ રાખેલ-અયોગ્યતા દર્શક સામગ્રી તેઓ સુખે પ્રકટ કરે, અને તે સાચી જણાયેથી જાહેર રીતે સુધારી લેવાની ઇચ્છા ધરાવતા અમારી તો આજથી જ કરજ થઈ પડે છે કે-“ અમારી ‘ભાસ્કર’ યૂકના પૃં ૨૮ ઉપર અમોએ જણાવ્યા મુજબ અમારે તો પૂં આં શ્રી દાનસૂરિજી મંના ‘સો’ ઉપરાંત રહસ્યોને થોડા મહિનાઓમાં જ પ્રસિદ્ધ કરી દેવા.” કે-જેવાંચીને તે વર્ગ, ‘એ ધમકી કે દમદાટી નહોતી; પરંતુ હકીકત હતી’ એમ સમજે અને આવા કલેશોત્પાદક ખલજનોચિત ધંધાથી વિરમી જવાની શ્રી જંબવનિત્યાનંદવિંને તાકીદ આપે. इति शम्.

શુ...દિ...પ...ત્ર...ક

પૃષ્ઠ	—	પંક્તિ	—	શુદ્ધ
૫		૬		પડવા
૨૬		૧૯		ઉપાડેલ
૩૫		૭		મંની
૩૭		૧૩		વર્ષીય
૪૩		૧૮		જિહ્વા
૪૫		૧૬		‘સં’
૪૬		૨		અ
૬૦		૬		૪૩/૪૪

આં શ્રી પ્રેમસૂરિજી મંશ્રીને વિનંતિ

કર્મસાહિત્ય લખવામાં કરેલી ક્ષતિઓ બદલ તથા આપના શિષ્યોના લખાણોમાં થયેલી ક્ષતિઓ બદલ પણ પોતાને જવાબદાર ગણીને આપશ્રીએ, સં. ૨૦૨૧ના માગશ્વર શુદ્ધિ પૂર્ણિમાના ‘સંદેશ’ પત્રમાં આપની સહીથી મિચ્છામિદુક્કડં જાહેર કરવાની સરલતા બતાવી હતી, તેમ મારી સં. ૨૦૨૨ની ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરલાસ્કર’ બૂકના ૫૦ ફપના ત્રીજા પેરાને છેડે આપશ્રીને મેં મુખ્યત્વે જે પાંચ કારણો અંગેની સજ્જડ અને સૈદ્ધાંતિક ભૂલ બતાવીને સુધારી લેવા વિનંતિ કરેલ છે તે વિનંતિ પર ધ્યાન આપીને પણ તે આપશ્રીના પ્રશિષ્યની કે આપની ભૂલના આપશ્રીએ આપને જ જવાબદાર લેખીને તેવી જ સરળતાથી મિચ્છામિદુક્કડં જાહેર કરી દેવાની આપશ્રીની ફરજ હતી સુધી આપ બળવી શક્યા નથી, તો તે ફરજ હવે બળવવા આપશ્રીને આથી પુનઃ વિનંતિ છે.

એ સાથે આપશ્રીના આચાર્યશિષ્યે, પોતાના શિષ્યના હાથે લખાણને ગત આપાઠ માસે જાહેર કરેલી ‘પ્રસ્તાવનાતિમિરતરણિ’ નામની ગંદી બૂકના પણ (સં. ૨૦૨૧ ની એ જાહેરાત મુજબ) આપશ્રીએ પોતાને જ જવાબદાર ગણીને શિષ્ય-પ્રશિષ્યના તે સ્વચ્છંદી અપકૃત્ય બદલ એ જ મુજબ મિચ્છામિદુક્કડં જાહેર કરી દેવાની ફરજ-માંથી નહિ ચૂકવા વિનંતિ છે.

તા. ક.-‘શ્રી સિદ્ધગિરિની યાત્રા, આતુર્માંસમાં ન કરાય’ એમ રપટ મૌખિક કબુલાત આપશ્રીએ મુનિરાજ શ્રી સુમિત્રવિજયજીને અનેક શ્રાવકો મારફત પાઠવી; પરંતુ તે મુનિશ્રીને તેમની માગણીને ધ્યાનમાં લઈને લખી ન આપી તેમજ આજ સુધી સંદેશાદિ પત્રોમાં પણ તે કબુલાત જાહેર ન કરી ! તેવી કાંઈ યુક્તિ મારી ઉપરોક્ત વિનંતિઓમાં તો નહિ જ અજબાવવા ખાસ વિનંતિ છે.

૭૦ હંસસાગર

શ્રી સંઘની શાંતિ માટે નવો વર્ગ આ તજે અને નીચેના ઉપાયોનો અ એમ હાથ જોડી વિનવીરે



૧-પૂં આત્મારામજી મં શ્રીના સમસ્ત સંગદન સાધવા સારૂ પ્રથમ તકે તો-સં. ૧ મુકામે પૂ. આ. શ્રી કમલસૂરિજી મંની અ વિજયાનંદસૂરિજી મંશ્રીના શ્રમણસમુદાયે સર્વાનુમતે કરેલા કરાવોને સર્વાંગ માન્ય તરીકે પોતાના સહુ વડિલોની સહી પૂર્વક જાહેર સંમતિ આપવી.

૨-શ્રીમત્તપાગચ્છના વિદ્યમાન પૂં આચાર્યલગવંતો આદિ સમસ્ત પદવીધરો તેમજ શ્રમણ લગવંતોને પોતાના આચાર્યાદિ પદવીધરો તેમજ શ્રમણ લગવંતોની જેવા જ પૂજ્ય જાહેર કરવા.

૩-પોતાની આજ્ઞાના સાધ્વીજીઓને તપાગચ્છના સમસ્ત સાધુલગવંતોને વંદન કરવાની આજ્ઞા જાહેર કરવી.

૪-અન્ય સમુદાયના સાધુ-સાધ્વીજી લગવંતોનો સમાગમ જે કોઈ ગામ કે શહેરમાં થાય તે ગામ કે શહેરમાં પોતાની આજ્ઞાના સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજો, તેઓ સાથે સાધર્મિકલાવે હળી-મળીને રહે, એમ તેઓને આજ્ઞા કરમાવી હોવાનું જાહેર કરવું.

૫-તપાગચ્છીય સમુદાયના પૂં આચાર્યાદિ કોઈ પણ મુનિ લગવંતોને આગલી-પાછલી ભૂલોના જ્ઞાને ઉતારી પાડવાનો પ્રચાર કાયમને માટે સ્થગિત કર્યો હોવાની સહુ વડિલોની સહીથી જાહેરાત કરવી.

નોંધ:-દર્શિત ઉપાયો યથાર્થ ન લાગે તો તે વર્ગના વડિલશ્રીઓએ તેમ તરત જણાવવા વિનંતિ છે. સુધારો જણાવશું.

તપાગચ્છ જૈન ઉપાશ્રય } વિજ્ઞાપિકારક-
વાંકાનેર શ્રાં શું પ ગુરૂ } ઉં હંસસાગર